

**การประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อ
การพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร**

นางสาวภัทวดี ผลพุกษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**The Evaluation of Information Dissemination System for
Developing People's Quality of Life in Chumphon Province**

Miss Pukkawadee Phonpruksa

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts in Information Science**

School of Liberal Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2009

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่
ประชาชนในจังหวัดชุมพร

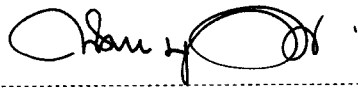
ชื่อและนามสกุล นางสาวภัทวดี ผลพุกษา

แขนงวิชา สารสนเทศศาสตร์

สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

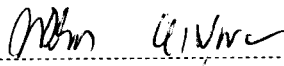
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา หาญพล
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์
3. รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

(อาจารย์นิภารัตน บุษราวิช)

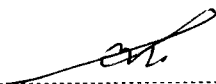
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา หาญพล)

กรรมการ

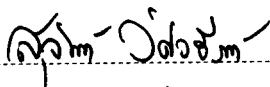
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
สารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ชื่อวิทยานิพนธ์ การประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่
ประชาชนในจังหวัดชุมพร

ผู้วิจัย นางสาวภัทวดี ผลพุดกษา **ปริญญา** ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สารสนเทศศาสตร์)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา หาญพล (2) รองศาสตราจารย์
ดร. ทวีศักดิ์ จินคานูรักษ์ (3) รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทร์พรรค **ปีการศึกษา** 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินระบบการจัดการการเผยแพร่สารสนเทศ 2) เปรียบเทียบระบบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศ 3) ศึกษาปัญหาการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศ 4) ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศ และ 5) เปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในการรับสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพรจำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 คือ หัวหน้ากลุ่มงานและผู้ปฏิบัติที่สังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 81 คน กลุ่มที่ 2 คือ ประชากรในจังหวัดชุมพร ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ สำหรับผู้เผยแพร่สารสนเทศ และผู้รับสารสนเทศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เผยแพร่สารสนเทศส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการแจ้งวัตถุประสงค์และนโยบายการเผยแพร่สารสนเทศไว้อย่างชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และสารสนเทศมีขอบเขตเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์/เป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2) ผู้เผยแพร่สารสนเทศที่สังกัดกระทรวงต่างกัน มีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้เผยแพร่สารสนเทศส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้เผยแพร่มีปัญหาด้านสถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4) ผู้รับสารสนเทศส่วนใหญ่ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านผลของการเผยแพร่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ 5) ผู้รับสารสนเทศส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยความพึงพอใจต่อกระทรวงสาธารณสุขมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และประชาชนที่มีการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ การประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศ การเผยแพร่สารสนเทศด้านคุณภาพชีวิต
การพัฒนาคุณภาพชีวิต ความจำเป็นพื้นฐาน

Thesis title: The Evaluation of Information Dissemination System for Developing People's Quality of Life in Chumphon Province

Researcher: Miss Pukkawadee Phonpruksa; **Degree:** Master of Arts (Information Science);

Thesis advisors: (1) Dr. Tassana Hanpol, Associate Professor; (2) Dr. Tweesak Chindanurak, Associate Professor; (3) Dr. Paiboon Kachentaraphan, Associate Professor;

Academic year: 2009

Abstract

The objectives of this research were to: 1) evaluate the managerial system of information dissemination; 2) compare the managerial system of information dissemination; 3) study the problems of managerial system of information dissemination; 4) evaluate the procedures of information dissemination; and 5) compare information receivers' satisfaction of information received in terms of people's life quality development of 4 government ministries in Chumphon Province, classified by educational levels and careers.

This survey research based on data gathered from 2 groups of samples: Group 1 consisted of 81 working people as head and operations-level employees which are in charged in 4 government ministries in Chumphon Province, chosen through purposive sampling; Group 2 consisted of 400 residents of Chumphon Province chosen through multi-level sampling. Data were collected using 2 sets of questionnaires, for Group 1 and Group 2. Data were analyzed using percentages, means, standard deviation and One – Way ANOVA.

The results showed that 1) The majority of information dissemination workers had a medium level opinion of the management of the information dissemination systems. They agreed that the objectives and policies were clearly stated and practicable. The largest number agreed that the extent of the content fit with the objectives. 2) There was a statistically significant difference ($p > .05$) in information dissemination system management at different ministries. 3) The majority of information dissemination workers had a medium level opinion of the problems of the systems. The most significant problems were with place and equipment in information dissemination and the use of technology. 4) The majority of information receivers gave a medium score in evaluating the information dissemination procedures and gave the highest score for result in the information dissemination 5) The majority of information receivers were highly satisfied with the information dissemination systems overall and gave the highest score for the system of the Ministry of Public Health. There was no statistically significant difference in satisfaction with the information dissemination systems among people with different careers and different levels of education.

Keywords: evaluation of information dissemination system, dissemination of information on quality of life, development of quality of life, basic recollection

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา หาญพล รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดาบุรุษ และ
รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทร์พรรค อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำและ
ติดตามการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้อย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งและขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เพื่อนนักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องใน
การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่าน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อสากล คุณแม่อำนวย ผลพฤษา และพี่ ๆ
ที่คอยสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจเป็นอย่างดีตลอดมา

ภักวดี ผลพฤษา

พฤศจิกายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับสารสนเทศ	7
แนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่สารสนเทศ	12
แนวคิดเกี่ยวกับระบบการเผยแพร่สารสนเทศ	17
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน	21
ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดชุมพร	24
ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศ	52
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มผู้รับสารสนเทศ	63
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
สรุปการวิจัย	75
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	95
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	96
ข แบบสอบถาม	98
ประวัติผู้วิจัย	108

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)และหน่วยงานรับผิดชอบ..... 27
ตารางที่ 3.1	แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ..... 46
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศจำแนกตามเพศ..... 52
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศจำแนกตามอายุ..... 52
ตารางที่ 4.3	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศจำแนกตามกระทรวง..... 53
ตารางที่ 4.4	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศจำแนกตามตำแหน่งงาน..... 53
ตารางที่ 4.5	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศจำแนกตามระดับการศึกษา..... 54
ตารางที่ 4.6	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศจำแนกตามประสบการณ์การทำงานด้าน การเผยแพร่สารสนเทศ..... 54
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการ พัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร..... 55
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่ สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร..... 58
ตารางที่ 4.9	เปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่สังกัด..... 60
ตารางที่ 4.10	ผลเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่ สังกัด..... 61
ตารางที่ 4.11	เปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษา..... 62
ตารางที่ 4.12	เปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามประสบการณ์การทำงานด้านการเผยแพร่ สารสนเทศ..... 62
ตารางที่ 4.13	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รับสารสนเทศจำแนกตามเพศ..... 63
ตารางที่ 4.14	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รับสารสนเทศจำแนกตามอายุ..... 63
ตารางที่ 4.15	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รับสารสนเทศจำแนกตามระดับการศึกษา..... 64
ตารางที่ 4.16	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รับสารสนเทศจำแนกตามอาชีพ..... 64

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมปัจจุบันที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีความเจริญก้าวหน้า ทำให้มีสารสนเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สารสนเทศเข้ามามีบทบาทและเป็นสิ่งจำเป็นต่อวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลทุกคน ในทุกสาขาอาชีพ และต่อการพัฒนาประเทศชาติเป็นอย่างมาก ดังที่ ชูติมา สัจจามันท์ (2530:38) ได้กล่าวว่าสารสนเทศมีความสำคัญต่อรัฐบาล วงการธุรกิจ การศึกษา วิจัยต่อนักวิชาการสาขาต่าง ๆ และบุคคลทั่วไปในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ รัฐบาลต้องการสารสนเทศที่ทันสมัย ถูกต้อง มาใช้ประกอบการวินิจฉัย สั่งการ และการวางแผน เพื่อการพัฒนาประเทศ วงการธุรกิจ สารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินงานประจำวันของ โลกธุรกิจ และวงการอาชีพ ช่วยในการตัดสินใจ การปฏิบัติงานประจำวัน การวางแผน การคาดการณ์สำหรับอนาคต วงการการศึกษาและวิจัย สารสนเทศเป็นปัจจัยพื้นฐานของการเรียนการสอน การค้นคว้า วิจัยของนักเรียนนักศึกษา ครูอาจารย์ นักวิชาการและนักวิจัย ส่วนบุคคลทั่วไปต้องการสารสนเทศเพื่อใช้ในการพัฒนาอาชีพ การศึกษา เรื่องต่าง ๆ ที่สนใจและเพื่อความบันเทิง เป็นต้น สารสนเทศที่ได้รับนั้น ต้องถูกต้อง เหมาะสมซึ่งจะช่วยพัฒนาบุคคลในด้านสติปัญญา ให้เป็นผู้ที่รับรู้เจริญ ก้าวหน้าทางการศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ แนวคิดต่าง ๆ มาพัฒนาสติปัญญาของตนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ สารสนเทศที่ได้รับนั้นสามารถนำไปพัฒนาบุคลิกภาพส่วนบุคคลได้ ทำให้อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข เกิดความเจริญงอกงามด้านจิตใจ เพิ่มประสิทธิภาพการประกอบอาชีพ และการตัดสินใจที่เกิดประโยชน์สูงสุด หากมีสารสนเทศที่ดี ถูกต้อง สมบูรณ์ จะทำให้สามารถตัดสินใจในการบริโภค การประกอบการให้เกิดประโยชน์สูงสุด และใช้สารสนเทศตัดสินใจเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ดีขึ้น

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้อยู่ดีกินดี มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ และสามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างสงบสุขนั้น สารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ทำให้ประชาชนมีความรู้ และมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถทำงานและครองชีวิตได้อย่างสงบสุข (ทัศนีย์ ศรีมงคล

2533 : 19) ประชาชนมีหน้าที่พัฒนาตนเองและครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเพื่อพัฒนาให้ตนเองมีสุขภาพกายและจิตดี มีครอบครัวที่อบอุ่น มีที่อยู่อาศัย มีรายได้พอสมควร ประหยัด สร้างตนเองและครอบครัว (เทเวศร์ พิริยะพณท์ และคนอื่น ๆ : 2549)

รัฐบาลมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุขสมบูรณ์ และมีคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและเป็นเป้าหมายในการดำรงชีวิตของทุกคน รวมทั้งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศของหลายรัฐบาลที่ผ่านมาด้วย และสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นการปฏิรูประบบข้าราชการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้ว่าปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะเข้ามามีบทบาทในการขยายโอกาสทางการศึกษา การให้บริการสาธารณสุข และการสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชน แต่ก็ยังเกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศ นั่นคือความเหลื่อมล้ำระหว่างประชากรเมืองและชนบทภายในประเทศ (อารีย์ ชื่นวัฒนา : 2545) จึงไม่อาจจะปฏิเสธได้ว่าภาครัฐต้องทำงานในเชิงรุกมากขึ้น โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งการเผยแพร่สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชนนั้น นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ดีได้ว่าเป็นการทำงานในเชิงรุก สามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดียังเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาประเทศ ดังพระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2549) ทรงพระราชทานไว้ดังนี้ “...เมื่อมีสุขภาพสมบูรณ์ดีพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจแล้ว ย่อมมีกำลังทำประโยชน์สร้างสรรค์เศรษฐกิจและสังคมของบ้านเมืองได้เต็มที่.....”

ดังนั้น การเผยแพร่สารสนเทศจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นด้านผู้เผยแพร่ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับตั้งแต่การจัดการเผยแพร่สารสนเทศและกระบวนการในการเผยแพร่สารสนเทศ เมื่อประชาชนได้รับการเผยแพร่สารสนเทศแล้วสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ จึงเกิดเป็นความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเหล่านั้น ซึ่งการที่จะทราบว่าสารสนเทศเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด มีความพร้อมหรือขาดความพร้อมในเรื่องใด ควรปรับปรุงแก้ไขสิ่งใด จึงจำเป็นต้องอาศัยการประเมินในทุก ๆ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินที่ได้รับสามารถสะท้อนคุณภาพหรือความสำเร็จของการดำเนินงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศ นอกจากนี้ ยังสามารถนำ

ผลการประเมินนั้นมาใช้เป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบการตัดสินใจ วางแผนการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหา และการพัฒนางานด้านการเผยแพร่สารสนเทศให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุด สามารถใช้สารสนเทศตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ทั้งยังสามารถถ่ายทอดสารสนเทศที่ถูกต้องแก่ผู้อื่น ตลอดจนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้นได้อีกด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อประเมินระบบการจัดการการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร

2.2 เพื่อเปรียบเทียบระบบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร

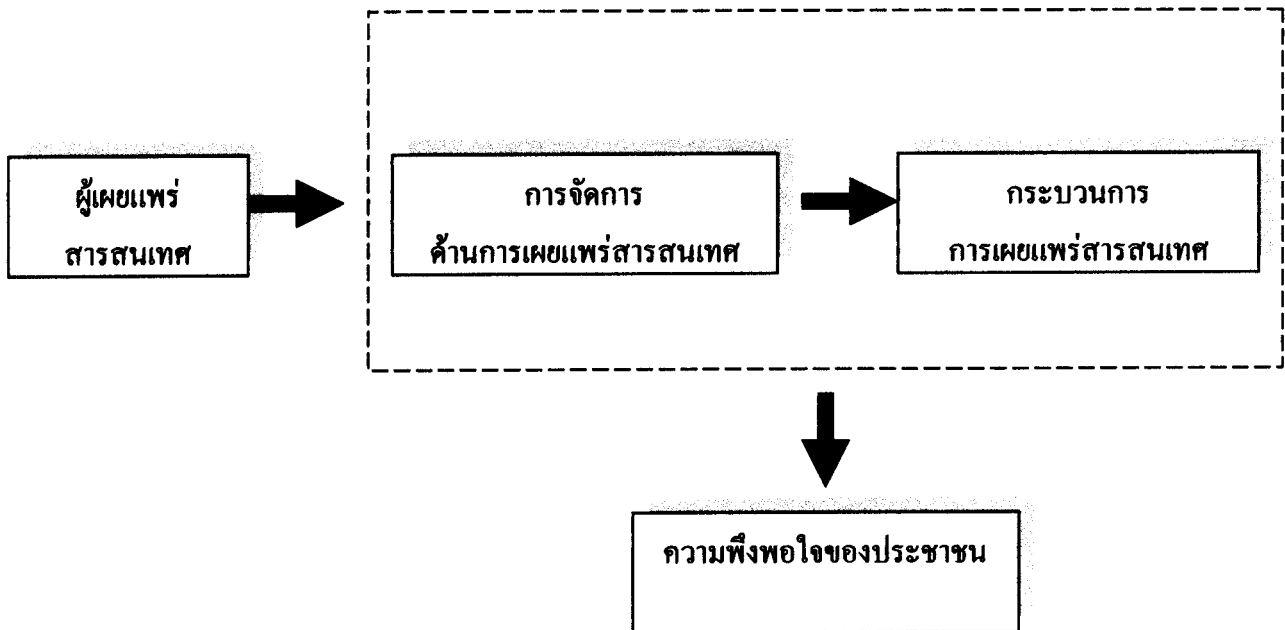
2.3 เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลัก ในจังหวัดชุมพร

2.4 เพื่อประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร

2.5 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในการรับสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพรจำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดในการประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร ครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 ผู้เผยแพร่สารสนเทศที่สังกัดกระทรวงต่างกัันมีระบบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนแตกต่างกัน

4.2 ผู้เผยแพร่สารสนเทศที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระบบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนแตกต่างกัน

4.3 ผู้เผยแพร่ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีระบบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนแตกต่างกัน

4.4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจในการรับสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

4.5 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจในการรับสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยขอบเขตเนื้อหาการประเมินประกอบด้วย ด้านผู้เผยแพร่สารสนเทศ ด้านการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศ ด้านกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศ และผู้รับสารสนเทศ

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การประเมิน หมายถึง การประมาณค่า หรือการประมาณผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน โดยอาศัยข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมด้วยวิธีสอบถาม แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อตัดสินว่าการดำเนินงานนั้นมีคุณค่า หรือบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานนั้นมากน้อยเพียงใด

6.2 ระบบการเผยแพร่ หมายถึง กระบวนการที่มีความสัมพันธ์กัน ตั้งแต่ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ผู้เผยแพร่สารสนเทศ ผู้รับสารสนเทศ เทคโนโลยีที่ใช้ในการเผยแพร่สารสนเทศ และการจัดการเผยแพร่สารสนเทศ ทำให้เกิดการไหลของสารสนเทศ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์และพัฒนาต่อเนื่องกันไป

6.3 การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศ หมายถึง กระบวนการในการจัดการและดำเนินการจัดการงานเผยแพร่สารสนเทศให้เป็นระบบงานที่ดี โดยดำเนินการตามขั้นตอนที่สำคัญ 7 ขั้นตอน คือ กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายของการเผยแพร่สารสนเทศ กำหนดประเภทของการเผยแพร่สารสนเทศ กำหนดวิธีการจัดการเผยแพร่สารสนเทศ กำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบในการเผยแพร่สารสนเทศ จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ จัดทำตารางการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานเผยแพร่สารสนเทศ และติดตามและประเมินผลการเผยแพร่สารสนเทศ

6.4 กระบวนการการเผยแพร่สารสนเทศ หมายถึง ขั้นตอนการนำสารสนเทศไปยังผู้ใช้ซึ่งประกอบด้วย ผู้เผยแพร่ข้อมูล ข้อมูลข่าวสาร ช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

6.5 สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง ความรู้ ความคิด ข้อเท็จจริง ข้อมูล ข่าวสาร และเรื่องราวต่าง ๆ ที่สามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นตามองค์ประกอบของชีวิตในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐาน

6.6 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกของประชาชนต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของหน่วยงานสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร

6.7 ความจำเป็นพื้นฐาน หมายถึง ความจำเป็นขั้นต่ำสุดที่คนทุกคนในชุมชนควรมีหรือควรจะเป็นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้มีชีวิตที่ดีและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขตามสมควร และยังเป็นความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคนในสังคม

6.8 คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสม ตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่ง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง

6.9 หน่วยงานรัฐ หมายถึง หน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามความจำเป็นพื้นฐาน สังกัด 4 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข

6.10 หัวหน้าหน่วยงาน หมายถึง หัวหน้ากลุ่มงานเผยแพร่ หมายถึง ผู้ที่มีตำแหน่งสูงสุดของกลุ่มงานเผยแพร่ในหน่วยงานที่สังกัด 4 กระทรวงหลัก ทำหน้าที่ร่วมวางแผนปฏิบัติงานและดำเนินการเผยแพร่สารสนเทศ

6.11 ผู้ปฏิบัติ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เผยแพร่สารสนเทศในหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุขไปสู่ประชาชน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยครั้งนี้ มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาด้านระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนี้

7.1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน พิจารณากำหนดนโยบายงบประมาณ ด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

7.2 หน่วยงานที่สังกัดทั้ง 4 กระทรวงหลัก สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติตั้งแต่ด้านผู้เผยแพร่ ด้านการจัดการ ด้านกระบวนการ และการนำไปสู่ผู้รับสารสนเทศ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในทุก ๆ ด้าน

7.3 ผู้เผยแพร่สารสนเทศ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเผยแพร่สารสนเทศ เพื่อให้ผู้รับสารสนเทศได้ประโยชน์จากสารสนเทศนั้นอย่างสูงสุด จนกระทั่งสามารถนำสารสนเทศนั้น ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนของหน่วยงานสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสารสนเทศ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่สารสนเทศ
3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการเผยแพร่สารสนเทศ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน
5. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดชุมพร
6. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยในประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับสารสนเทศ

1.1 ความหมายของสารสนเทศ

สารสนเทศเป็นคำที่บัญญัติมาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Information” (ราชบัณฑิตยสถาน 2524 : 37) และมีนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของสารสนเทศ ดังนี้ ประภาวดี สืบสนธิ์ (2530 : 25) ได้ให้ความหมายสารสนเทศ หมายถึง ข้อเท็จจริง เหตุการณ์ที่ผ่านกระบวนการประมวลผล มีการบันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ รายงาน โสตทัศนวัสดุ เทปคอมพิวเตอร์ ตลอดจนถ่ายทอดในรูปแบบอื่น ๆ เช่น คำพูด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ให้ผู้รับสารสนเทศได้ทราบ

แม่น้ำมาส ชวลิต (2533 : 2) ได้ให้ความหมายสารสนเทศ หมายถึง ความรู้เรื่องราว ข้อมูล ความคิด จินตนาการ ความรู้สึก ประสบการณ์ของมนุษย์ที่ได้มีการชี้แจงแสดงออกให้ทราบกันโดยทั่วไป หรือเจาะจงบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้ภาษาเขียน ภาพ สัญลักษณ์ และรหัส

อื่น ๆ ที่กำหนดไว้ให้เข้าใจ

พวา พันธุ์เมฆา (2535 : 1) ได้ให้ความหมายสารสนเทศ หมายถึง ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิด ที่ได้มีการบันทึกไว้ในสื่อหรือทรัพยากรแบบต่าง ๆ ซึ่งบุคคลสามารถรับรู้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามความต้องการ

รัตพร ชังธาดา (2536 : 3) ได้ให้ความหมายสารสนเทศ หมายถึง ข้อเท็จจริง ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ความคิด ที่ผ่านกระบวนการประมวลผล แล้วนำไปบันทึกไว้ในรูปของวัสดุสารสนเทศประเภทต่าง ๆ หรือถ่ายทอดในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งบุคคลสามารถที่จะรับรู้ได้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ต่อไป

จากความหมายของสารสนเทศสามารถสรุปได้ดังนี้ สารสนเทศคือข้อเท็จจริง ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ความคิดที่ผ่านกระบวนการประมวลผล แล้วนำไปบันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ รายงาน โสตทัศนวัสดุ เทปคอมพิวเตอร์ ตลอดจนถ่ายทอดในรูปแบบอื่น ๆ เช่น คำพูด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ให้ผู้รับสารสนเทศได้ทราบด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ต่อไป

1.2 ความสำคัญของสารสนเทศ

ในสังคมข่าวสาร (information society) เช่นปัจจุบันมีคำพูดที่กล่าวถึงความสำคัญของสารสนเทศว่า Information is Power หรือสารสนเทศคือพลังหรืออำนาจ หมายถึง ผู้ใดที่มีสารสนเทศหรือได้รับสารสนเทศที่มีคุณค่าและทันสมัย ผู้นั้นย่อมมีพลังหรือมีอำนาจ ได้เปรียบผู้อื่นในทุก ๆ ด้านเพราะสารสนเทศเป็นสิ่งที่มีความยิ่งอันเกิดจากสติปัญญาของมนุษย์ จึงมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคม ซึ่งวัลลภ สวัสดิวัลลภ และคนอื่นๆ (2541) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสารสนเทศในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

- 1) ด้านการเรียนการสอน การเลือกใช้สารสนเทศที่มีคุณค่าจะทำให้การเรียนการสอน ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 2) ด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัย การเลือกใช้สารสนเทศที่มีคุณค่าจะทำให้ผลงานการศึกษาค้นคว้าวิจัย น่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มาก
- 3) ด้านการตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ การตัดสินใจในการบริหารงานทุกสาขาอาชีพในชีวิตประจำวัน หากเลือกใช้สารสนเทศที่มีคุณค่าย่อมทำให้การตัดสินใจนั้นเกิดประโยชน์สูงสุด
- 4) ด้านความเข้าใจอันดีระหว่างมนุษยชาติ แม้ว่าจะต่างเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม และถิ่นที่อยู่ ถ้าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นได้รับสารสนเทศที่มีคุณค่าที่ช่วยให้มี

โลกทัศน์กว้างขวาง มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ย่อมลดปัญหาของสังคมที่แตกแยกเพราะความแตกต่างดังกล่าวลงได้

5) ด้านวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ผู้สนใจพัฒนาทางด้านนี้ย่อมแสวงหาสารสนเทศที่มีคุณค่า พัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อมนุษยชาติที่จะมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

6) ด้านเอกลักษณ์และวิวัฒนาการของชาติ สารสนเทศที่มีคุณค่าจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความรัก ความสามัคคี ความมั่นคงในชาติ

7) ด้านสร้างค่านิยมและทัศนคติที่ดี ถ้าประชาคมใดได้พัฒนาปัญญาด้วยการรับสารสนเทศย่อมสามารถสร้างค่านิยมและทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมได้

8) ด้านประหยัดเวลาในการดำเนินการและเสริมคุณค่าของผลงาน สารสนเทศที่มีคุณค่าย่อมช่วยลดปัญหาการเสียเวลาของผลิตผลถูก

9) ด้านประหยัดค่าใช้จ่าย หน่วยงานสารสนเทศของสถาบันบริการสารสนเทศช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึง และสืบค้น รวบรวมสารสนเทศได้กว้างขวางและลึก ทั้งยังประหยัดค่าใช้จ่ายอีกด้วย

แม่น้ำส ขวลิต (2533 : 11-12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสารสนเทศที่มีต่อบุคคลและสังคม ดังนี้

1) ประโยชน์ต่อบุคคล หากมนุษย์สามารถเลือกใช้สารสนเทศได้อย่างถูกต้อง จะส่งผลให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1.1) ทำให้ต่อสู้และปรับสภาพเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ไม่รู้จัก ซึ่งอาจเป็นอันตรายถึงชีวิต เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มีปัญญาเป็นเครื่องมือ ประกอบกับมีประสาทสัมผัสและการเรียนรู้ จะส่งผลให้สามารถนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในธรรมชาติ มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2) ทำให้ต่อสู้กับความไม่รู้ของคนในเรื่องที่จำเป็นต้องรู้ คงเป็นที่ยอมรับกันว่าผู้ได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอ และรวดเร็วทันการณ์นั้นจะเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด และสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

1.3) เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจเมื่อมนุษย์ต้องเผชิญกับปัญหา การได้รับสารสนเทศที่มีประโยชน์และถูกต้องมาประกอบการตัดสินใจเมื่อเกิดปัญหาขึ้น จะช่วยให้สามารถตัดสินใจได้ถูกต้องและตัดสินใจได้ประสิทธิผลมากขึ้น

1.4) ทำให้เกิดความเจริญทางด้านจิตใจ ทำให้มนุษย์มีความสงบเยือกเย็น รู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน มีความเมตตา กรุณา รักความสวยความงามของธรรมชาติและศิลปกรรม อันจะส่งผลให้เกิดความเพลิดเพลินในจิตใจ

2) *ประโยชน์ต่อสังคม* สารสนเทศมีความสำคัญต่อสังคมดังนี้

2.1) ก่อให้เกิดการศึกษา ดังคำกล่าวที่ว่า การศึกษาสามารถพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า หากประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันจะสามารถขจัดความไม่รู้หนังสือและความยากจนลงไปได้

2.2) ช่วยรักษาและถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นอื่น อีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งการเขียน หรือบันทึกข้อมูล ข่าวสาร ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นการช่วยรักษามรดกวัฒนธรรมของชาติมิให้สูญหายไป อีกทั้งเป็นการคิดค้นที่สร้างสรรค์ทำให้ความรู้ต่าง ๆ อยู่คู่กับวัฒนธรรมไทยต่อไป หากคนในชาติมีความรู้ความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแล้ว จะส่งผลให้เกิดสันติสุขขึ้นในสังคมได้

2.3) ช่วยเสริมสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยี เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ การพาณิชย์ และความรู้อื่น ๆ อันเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

รัถพร ชังธาดา (2536 : 4) กล่าวถึงความสำคัญของสารสนเทศไว้ดังนี้

- 1) *ช่วยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของบุคคล และสังคม*
- 2) *ช่วยพัฒนาบุคคลและสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า*

จากความสำคัญที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สารสนเทศมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคม ช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความก้าวหน้าทางสติปัญญา ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาอาชีพ สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ มีโลกทัศน์กว้างขวางซึ่งมีผลต่อการพัฒนาสังคม การพัฒนาประเทศ ทั้งด้านสังคม ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครอง

1.3 สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นการสร้างรากฐานของระดับการดำรงชีวิตของคนให้ดีขึ้น โดยการให้ความรู้ การฝึกด้านคุณธรรม การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การประกอบอาชีพ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ในประเทศไทยได้มีการสร้างเกณฑ์มาตรฐานของคุณภาพชีวิต โดยเป้าหมายหลักในการ “พัฒนาคุณภาพชีวิต” คือการให้มีความสามารถในการ “พึ่งพาตนเอง” จุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือเริ่มจากการพัฒนา “ตนเอง” ซึ่งเป็นหน่วยย่อยของสังคม ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้หลายคน ดังนี้

ซิคซ์ เสียงสนั่น (2528) ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง ความคิดรวบยอดที่สลับซับซ้อนที่เป็นทั้งความพึงพอใจอันเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ และในด้านสังคมนั้นในระดับจุลภาคและมหภาคด้วย

ณรงค์ศักดิ์ ตะละภัก (2529 : 20) ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง การมีชีวิตที่พัฒนาไปเป็นผู้ใหญ่ที่พึ่งตนเองได้อย่างมีทิศทาง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำให้ผู้อื่นเป็นสุขด้วย

เทเวศร์ พิริยะพฤษ์ และคนอื่น ๆ (2549) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต (Quality of Life = QOL) ไว้ว่าการดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสม ตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่ง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง ประชาชนมีหน้าที่พัฒนาตนเองและครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิต ที่ดี โดยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเพื่อพัฒนาให้ตนเองมีสุขภาพกายและจิตดี มีครอบครัวที่อบอุ่น มีที่อยู่อาศัย มีรายได้พอสมควร ประหยัด สร้างตนเองและครอบครัว

คุณภาพชีวิตที่ดี หมายถึง องค์ประกอบหลายประการ ดังต่อไปนี้

- 1) รายได้สูงขึ้น (higher income)
- 2) การศึกษาดีขึ้น (better education)
- 3) มาตรฐานความปลอดภัย สุขภาพ และ โภชนาการสูงขึ้น (higher standard of safety, health and nutrition)
- 4) ความยากจนลดลง (less poverty)
- 5) สภาพแวดล้อมที่สะอาด (clean environment)
- 6) ความเสมอภาคของ โอกาสมีมากขึ้น (more equality of opportunity)
- 7) เสรีภาพส่วนบุคคลมีมากขึ้น (greater individual freedom)
- 8) วัฒนธรรมแห่งชีวิตมีหลากหลาย (richer cultural life)

ละเอียด กิตติยานันท์ (2529 : 16) ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลตามองค์ประกอบของชีวิต อันได้แก่ ร่างกาย สังคม ความคิด และจิตใจ ซึ่งสภาพความเป็นอยู่นี้ต้องเป็นสภาพความเป็นอยู่ที่ดี

จากความหมายของคุณภาพชีวิตสรุปได้ว่า การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมในสังคมนั้นในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ตามความจำเป็นพื้นฐาน (basic minimum need หรือ BMN หรือ จปฐ.) ที่ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของคุณภาพชีวิต (เทเวศร์ พิริยะพฤษ์ และคนอื่น ๆ : 2549) ดังนี้ หมวดที่ 1 สุขภาพดี (ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดี) หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย (ประชาชนมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม) หมวดที่ 3 ฝึกฝนการศึกษา (ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงบริการด้านการศึกษา) หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า (ประชาชนมีการประกอบอาชีพและ

มีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิต) หมวดที่ 5 ปลูกฝังค่านิยมไทย (ประชาชนมีการปลูกฝังค่านิยมให้กับตนเองเพื่อให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น) และหมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา (ประชาชนมีจิตสำนึกและร่วมกันรักษาสีทึบของตนเอง เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น)

ดังนั้น สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงหมายถึง ข้อเท็จจริง ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ความคิดที่ผ่านกระบวนการประมวลผล แล้วนำไปบันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ รายงาน โสตทัศนวัสดุ เทปคอมพิวเตอร์ ตลอดจนถ่ายทอดในรูปแบบอื่น ๆ เช่น คำพูด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ให้ผู้รับสารสนเทศได้ทราบด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง สามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้ดีขึ้นจนเกิดความพึงพอใจในการดำรงชีวิต สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย และสังคม และช่วยให้สังคมสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานแก่สมาชิกในสังคมตามความจำเป็นพื้นฐาน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่สารสนเทศ

2.1 ความหมายของการเผยแพร่สารสนเทศ

ความหมายของการเผยแพร่สารสนเทศ ได้มีผู้ให้ความหมายของการเผยแพร่สารสนเทศไว้ ดังนี้

นางพงา จิตรกร (2533 : 70) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเผยแพร่สารสนเทศ หมายถึง การจัดส่งสารสนเทศให้แก่ผู้ใช้ตามที่ผู้ใช้ต้องการหรือเปิดโอกาสให้ผู้ใช้เข้ามาใช้สารสนเทศต่าง ๆ ด้วยตนเอง การเผยแพร่สารสนเทศอยู่ในรูปแบบของการพูด การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่โดยใช้สื่อสมัยใหม่

แม่นมาศ ขวลิขิต (2535 : 669) ได้อธิบายว่า การเผยแพร่สารสนเทศ คือ การส่งหรือการเผยแพร่และการถ่ายทอดสารสนเทศไปสู่กลุ่มเป้าหมาย ทั้ง โดยทางตรงและทางอ้อม

วิลาวัลย์ สุวรรณสัมฤทธิ์ (2533 : 106) กล่าวว่า การเผยแพร่สารสนเทศ หมายถึง กระบวนการทางเทคนิคและบริการเผยแพร่สารสนเทศโดยการนำเสนอ หรือนำสารสนเทศไปยังบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อให้ถึงมือผู้ใช้โดยวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสังคม

สมพร พุทธาพิทักษ์ผล (2545 : 37) ได้อธิบายว่า การเผยแพร่สารสนเทศ เป็นช่องทางสำคัญในการสื่อเพื่อเผยแพร่สารสนเทศจากแหล่งหนึ่ง ไปยังอีกแหล่งหนึ่ง เช่น จากผู้เขียนไปยังผู้อ่าน จากสถาบันบริการสารสนเทศไปยังผู้ใช้ เป็นต้น สารสนเทศที่เผยแพร่อาจอยู่ในรูปของข้อความ ตัวเลข เสียง ภาพ มัลติมีเดีย และอาจบันทึกไว้บนกระดาษ สื่อโสตทัศน สื่อแม่เหล็ก หรือสื่อออปติก

นอกจากนี้ Encyclopedia Dictionary of library and Information Science (1989 : 405 อ้างถึงใน ทศนา หาญพล 2546 : 272) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเผยแพร่สารสนเทศ หมายถึง การแจกจ่ายหรือการจัดส่งข้อมูล ไปยังสมาชิกขององค์การ ทั้งที่แจ้งความจำนงและไม่ได้แจ้งความจำนง ช่องทางที่ใช้ อาทิ ข่าวรายวัน สารระสังเขป บันทึกรหรือจดหมายส่วนบุคคล การสัมภาษณ์ การพูดทางโทรศัพท์ เป็นต้น

จากที่ได้มีผู้ให้ความหมายของการเผยแพร่สารสนเทศดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเผยแพร่สารสนเทศ หมายถึง กระบวนการนำเสนอหรือเผยแพร่สารสนเทศไปยังผู้ใช้ ซึ่งได้รวบรวม จัดเตรียมไว้ไปยังกลุ่มเป้าหมายหลากหลาย และอาจอยู่ในรูปของสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์

2.2 ประเภทการเผยแพร่สารสนเทศ

การเผยแพร่สารสนเทศโดยทั่วไปมีการเผยแพร่อย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการ ซึ่งการเผยแพร่อย่างไม่เป็นทางการอาจมีลักษณะของการพูดคุยในระหว่างการประชุม สัมมนา การติดต่อทางโทรศัพท์ การติดต่อทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ การร่วมในกลุ่มสนทนาทางอิเล็กทรอนิกส์ (listserv) ในหัวข้อต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนการเผยแพร่สารสนเทศอย่างเป็นทางการนั้น มีการบันทึกสารสนเทศไว้เป็นหลักฐานในรูปสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น เอกสารการบรรยายทางวิชาการ หนังสือ ตำรา รายงานการประชุมทางวิชาการ เอกสารทางวิชาการ วารสาร เป็นต้น (สมพร พุทธาพิทักษ์ผล 2545 : 37) หรืออาจจำแนกรูปแบบการเผยแพร่สารสนเทศโดยอาศัยสื่อประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ (ครุณา สมบูรณ์กุล 2528 : 16-18 ; กุลธิดา บุญอิด 2528 : 24-29 ; นงพงา จิตรกร 2533 : 47-46 ; ประพินพร เลิศธีระวิวัฒน์ และคนอื่น ๆ 2537 : 26-31)

2.2.1 การเผยแพร่โดยสื่อบุคคลหรือการพูด อาจเป็นการพูดติดต่อระหว่างบุคคลกับกลุ่มบุคคล ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นวิธีที่ได้ผลดียิ่งในการสร้างความคิดกับการพัฒนาแนวคิดสารสนเทศใหม่ ๆ ให้บังเกิดผลที่เป็นประโยชน์หลายอย่าง บางครั้งสารสนเทศจะไม่มี การเขียนบันทึกไว้ แต่จะบรรจุในสมองของบุคคล การจะเผยแพร่ออกมาจะต้องถ่ายทอดโดยวิธีการพูด ซึ่งมีหลายรูปแบบ ดังนี้

- 1) การสนทนา เป็นการพูดติดต่อระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งพบได้โดยทั่วไปในกระบวนการบริหารและการจัดการ และในลักษณะการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ
- 2) การสัมภาษณ์ เป็นการพูดอย่างมีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อเท็จจริง เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากบุคคลโดยตรง หรือเพื่อทราบถึงบุคลิกลักษณะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
- 3) การกล่าวสุนทรพจน์และคำปราศรัย เป็นการกล่าวให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับนโยบายในการปฏิบัติงาน รวมทั้งแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ

4) การบรรยายความรู้แนวทางการเผยแพร่สารสนเทศโดยการบรรยายเป็นวิธีที่ได้ผลสำหรับเผยแพร่กับกลุ่มบุคคลจำนวนมาก โดยใช้ระยะเวลาสั้น

5) การประชุมและสัมมนาทางวิชาการ เป็นวิธีการติดต่อสื่อสารที่สำคัญอีกประเภทหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการประชุมขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ล้วนมีวัตถุประสงค์หลักก็คือเพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้พัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งเป็นการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศจากหน้าที่การงานที่จำเจอยู่ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนเป็นโอกาสที่ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา จะได้พบปะและทำความคุ้นเคยกับผู้ปฏิบัติงานในวงการเดียวกัน โดยเฉพาะพบกับผู้ชำนาญการ ถือว่าเป็นแหล่งสารสนเทศที่มีความสำคัญแหล่งหนึ่ง

2.2.2 การเผยแพร่โดยสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานตั้งแต่โบราณและยังเป็นที่ยอมรับใช้กันอยู่มากในปัจจุบัน เพราะสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่สำคัญที่ใช้เผยแพร่ความรู้และความทรงจำของมนุษย์ แม้ว่าแหล่งอื่น ๆ จะสามารถใช้ในการแสวงหาความรู้ได้ แต่สื่อต่าง ๆ เหล่านั้นต่างได้รับความรู้มาจากเรื่องราวที่ปรากฏอยู่แล้วในสื่อสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาที่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวยต่อการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ เนื่องจากมีราคาค่อนข้างแพงจึงต้องอาศัยสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ดังนี้

1) รายงานการวิจัย หรือรายงานวิชาการ (research reports or academic reports) เป็นสิ่งพิมพ์ปฐมภูมิที่ผลิตขึ้น เพื่อเผยแพร่ผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยรวมทั้งผลการสำรวจและความเป็นไปได้ในเรื่องต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

2) รายงานการสัมมนา (seminar reports) เป็นสิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์ขึ้นก่อนที่จะมีการสัมมนาหรือหลังจากการสัมมนาเสร็จสิ้นแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ศึกษาความรู้ รวมทั้งข้อสรุปต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมมนา

3) รายงานการประชุม (conference proceedings) เป็นข้อสรุปและข้อตกลงร่วมกันในการจัดประชุมของหน่วยงาน

4) วารสารวิชาการ (academic journal) เป็นสิ่งพิมพ์ที่กำหนดระยะเวลาในการออกสม่ำเสมอ เน้นเนื้อหาทางด้านวิชาการ ความรู้ในสาขาต่าง ๆ

5) วารสารสารสนเทศทันสมัย (current awareness journal) มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่สารสนเทศเรื่องใหม่ ๆ ที่อยู่ในความสนใจ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้อย่างรวดเร็วและสม่ำเสมอ

6) สารสังเขป (abstract) คือการย่อสารสนเทศของเอกสารไว้ในรูปแบบที่สั้นและมีความถูกต้องโดยปราศจากการตีความหมาย การวิพากษ์วิจารณ์เป็นคู่มือสำคัญเพื่อการค้นคว้าเรื่องจากบทความในวารสาร หนังสือและรายงานการวิจัยต่าง ๆ

7) *บรรณานุกรม* (bibliography) คือบัญชีรายชื่อหนังสือหรือทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า

8) *นามานุกรม* (directory) เป็นหนังสือที่รวบรวมรายชื่อบุคคล องค์กรหรือหน่วยงาน มีประโยชน์อย่างมากในการติดต่อหรือขอความร่วมมือระหว่างบุคคล องค์กรหรือหน่วยงานอันจะส่งผลให้เกิดการไหลเวียนของสารสนเทศดีขึ้น

9) *หนังสือ* (book) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดีประเภทหนึ่ง

10) *จดหมายข่าว ข่าวสาร* (newsletter) เป็นสิ่งพิมพ์ที่รวบรวมข่าวสั้น ๆ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน หรือข่าวจากวงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

11) *แผ่นพับ จุลสาร และแผ่นปลิว* (leaflet, pamphlet, brochure) เป็นสิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์เผยแพร่เพื่อการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน การจัดประชุม การจัดนิทรรศการ และการจัดฝึกอบรม เป็นต้น

12) *ครุขันธ์* (index) เป็นบัญชีรายชื่อบทความ จะต้องทำควบคู่กันไปกับการทำสารบัญชเพื่อเป็นเครื่องมือให้ผู้ใช้ได้ค้นหาข้อสนเทศที่ต้องการจากเอกสาร

13) *หนังสือคู่มือ* (booklet) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ใช้ประกอบการเรียน หรือการปฏิบัติกิจกรรม การทำงาน

14) *รายงาน* (report) เป็นผลของการศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจทำเป็นรายบุคคล หรือเป็นหมู่คณะ โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น สังเกต ทดลอง รวบรวม หรืออื่น ๆ แล้วนำมาเรียบเรียง จัดพิมพ์ขึ้นตามแบบแผนที่กำหนด

2.2.3 *การเผยแพร่โดยใช้สื่อสมัยใหม่* เนื่องจากพัฒนาการของการสื่อสารเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการนำเทคโนโลยีด้านอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งแต่เดิมมักจัดเก็บในรูปของสิ่งพิมพ์มาเป็นใช้สื่อสมัยใหม่ในการถ่ายทอดสารสนเทศซึ่งอาจจะเป็นเสียง ภาพ ด้วยอักษรและตัวเลขสื่อสมัยใหม่ที่นำมาใช้ในการเผยแพร่สารสนเทศมีดังนี้

1) *ภาพนิ่งหรือสไลด์* (slides) เป็นภาพโปร่งแสงที่บันทึกอยู่บนฟิล์มหุ้มห่อด้วยกระดาษหรือพลาสติก เวลาใช้ต้องใช้ร่วมกับเครื่องฉายสไลด์

2) *ภาพเลื่อนหรือฟิล์มสตริป* (film strips) เป็นภาพโปร่งแสง มีทั้งภาพสี และภาพขาวดำบรรจุเรื่องราวติดต่อกัน

3) *แผ่นเสียง แถบบันทึกเสียง* (phonodisc, cassette tape) เป็นระบบการแปลงสัญญาณให้เป็นคลื่นไฟฟ้าและคลื่นเสียง

4) เลเซอร์ดิสก์ (laser disc) ทำด้วยโลหะคล้ายแผ่นเสียง แต่เวลาเล่นจะใช้แสงเลเซอร์ฉายไปบนร่อง ถ้าแสงสะท้อนมาเป็นจังหวะตามความขรุขระของร่องเสียงแล้วไปแปลงเป็นสัญญาณเสียงต่อไป

5) วัสดุย่อส่วน (microforms) เป็นการเก็บข้อมูลลงในวัสดุขนาดเล็กโดยการถ่ายหรือพิมพ์ย่อส่วนให้เล็กลง แบ่งเป็น 4 ชนิดคือ ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช ไมโครการ์ด ไมโครพริ้นท์

6) ซีดี-รอม (CD-ROM) ย่อมาจาก Compact Disc Read Only Memory เป็นวัสดุที่ใช้บันทึกสารสนเทศที่อ่านได้ด้วยแสงเลเซอร์

7) โทรสาร (facsimile) เป็นระบบการติดต่อรับส่งเอกสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยผ่านข่ายงานโทรคมนาคม

8) วิดีโอเท็กซ์ (videotext) เป็นระบบการบริการข้อมูลที่ต่อเครื่องคอมพิวเตอร์เข้ากับเครื่องรับโทรทัศน์ มีลักษณะเป็นระบบการสื่อสารสองทาง กล่าวคือผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารกลับไปยังผู้ให้ข้อมูล หรือบุคคลที่สามได้ โดยวิธีการป้อนคำสั่งผ่านไปยังแป้นพิมพ์

9) เทเลเท็กซ์ (teletext) เป็นเทคโนโลยีการสื่อสารซึ่งพัฒนาขึ้นมาจากการผสมระบบกระจายเสียงคลื่นโทรทัศน์และระบบคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกัน โดยข้อมูลจะส่งผ่านเข้าไปยังจอภาพของสมาชิกผู้ใช้บริการ

10) โทรทัศน์ทางสาย (cable T.V.) เป็นระบบส่งสัญญาณภาพโทรทัศน์ผ่านสายเคเบิล ซึ่งรู้จักกันในชื่อ เคเบิลทีวี หรือเรียกชื่อย่อว่า ซีทีวี

11) การสื่อสารผ่านดาวเทียม (satellite communication) เป็นระบบการสื่อสารที่ใช้ดาวเทียมเป็นสื่อในการส่งผ่านข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว

จากรูปแบบการเผยแพร่สารสนเทศที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าสารสนเทศสามารถถ่ายทอดหรือเผยแพร่ออกไปได้หลายรูปแบบ ทั้งโดยสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสมัยใหม่ ทั้งนี้สื่อสมัยใหม่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากเทคโนโลยีต่าง ๆ มีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนการเผยแพร่สารสนเทศจะให้ผู้รับได้ประโยชน์จากสารสนเทศมากที่สุดนั้น ผู้เผยแพร่ต้องคำนึงถึงวิธีการ รูปแบบการนำเสนอ สภาพแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลได้รับสารสนเทศที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคมต่อไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการเผยแพร่สารสนเทศ

การดำเนินงานจัดการเผยแพร่สารสนเทศที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องสามารถสนองความต้องการและเกื้อกูลต่อการพัฒนาประเทศได้ ซึ่งหมายความว่าผู้ที่วางแผนในการดำเนินและจัดบริการต้องมีความเข้าใจใน “ระบบการถ่ายทอดสารสนเทศ” (information transfer system) อย่างถูกต้อง ระบบการถ่ายทอดสารสนเทศจำแนกออกเป็น 4 ระบบย่อย ประกอบด้วยระบบการผลิตทรัพยากรสารสนเทศปฐมภูมิ ระบบจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศ ระบบการผลิตสารสนเทศทุติยภูมิและตติยภูมิ และระบบของผู้ใช้ ซึ่งทั้ง 4 ระบบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เป็นเหตุให้การไหลของสารสนเทศ ข้อมูลหรือความคิดสามารถนำไปใช้ประโยชน์และพัฒนาต่อเนื่องกันไป ดังนั้นระบบบริการและเผยแพร่สารสนเทศจึงเข้ามาเป็นสื่อกลางที่สำคัญในการเชื่อมโยงสารสนเทศที่ผลิตขึ้นกับผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศนั้น อาจกล่าวได้ว่าการบริการและเผยแพร่สารสนเทศเป็นกิจกรรมที่มีขอบเขตกว้างขวางและซับซ้อน แต่ก็สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ (อารีย์ ชื่นวัฒนา : 2545)

3.1 องค์ประกอบของระบบการเผยแพร่สารสนเทศ

การจัดให้มีบริการและการเผยแพร่สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมได้นั้น ต้องพิจารณาองค์ประกอบของระบบงานบริการสารสนเทศหลายประการ (สมพร พุทธาพิทักษ์ผล 2545 : 285-287) ได้แก่

3.1.1 ทรัพยากรสารสนเทศ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดงานบริการและเผยแพร่สารสนเทศ เพราะทรัพยากรสารสนเทศเป็นแหล่งของความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่สามารถให้คำตอบแก่ผู้ใช้บริการ จึงต้องคัดเลือกให้ได้ทรัพยากรที่ดีที่สุด เหมาะสมและสอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้ใช้โดยส่วนรวมด้วย อีกทั้งต้องจัดหามาให้ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอย่างประหยัด

3.1.2 บุคลากรผู้ให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศ บุคลากรที่ทำหน้าที่ให้บริการต้องมีคุณลักษณะแตกต่างไปจากบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านเทคนิคหรือด้านอื่น ๆ นอกจากความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการและเทคนิคการให้บริการแล้ว ยังต้องมีความพอใจที่จะให้บริการ มีความอดทน และใส่ใจที่จะให้บริการให้ถึงที่สุดโดยไม่ทอดทิ้ง รู้หลักมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพเหมาะสมที่จะทำงานกับคนหมู่มาก เข้ากับคนง่าย และสนใจทำความรู้จักผู้ใช้ทุกคน เพื่อให้สามารถจัดบริการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพแก่ผู้ใช้แต่ละบุคคล และผู้ใช้โดยส่วนรวมได้ถูกต้อง

3.1.3 ผู้ใช้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก เพราะงานบริการสารสนเทศจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ และเพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ให้เกิด

ประโยชน์ต่อการพัฒนาส่วนบุคคลและสังคม จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาความต้องการและพฤติกรรม การใช้สารสนเทศของผู้ใช้เสมอ

3.1.4 วิธีการให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศ ต้องคำนึงถึงความสะดวกในการใช้บริการของผู้ใช้เป็นสำคัญ หรืออาจกล่าวได้ว่าวิธีการให้บริการนั้นต้องมี “ผู้ใช้” เป็นศูนย์กลาง

3.1.5 เทคโนโลยีในการให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศ การพัฒนาอย่างมากและรวดเร็วของเทคโนโลยี ทั้งในเรื่องการผลิต การจัดเก็บ การประมวลผล การสื่อสารและการเข้าถึง ดังนั้นการจัดบริการจึงต้องคำนึงถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกและรวดเร็วในการใช้บริการ

3.1.6 การจัดงานบริการและเผยแพร่สารสนเทศ นับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการปฏิบัติงานทุกด้าน หากขาดการจัดการที่ดีเพื่อให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศ ย่อมส่งผลกระทบต่อการใช้งานและการเข้าถึงสารสนเทศของผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้นให้ประสานสัมพันธ์กัน ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายของการให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศ การวางแผน การดำเนินงานและการประเมินผล ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจด้านการให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศได้ผลสมตามความมุ่งหมาย หรือตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

3.2 ขั้นตอนในการจัดการงานบริการและเผยแพร่สารสนเทศ

ในการจัดให้มีการเผยแพร่สารสนเทศขององค์การนั้น จะต้องศึกษากระบวนการในการจัดและดำเนินการจัดการงานบริการและเผยแพร่สารสนเทศที่รับผิดชอบให้เป็นระบบงานที่ดี โดยดำเนินการตามขั้นตอนที่สำคัญ 7 ขั้น (สมพร พุทธาพิทักษ์ผล 2545 : 287-292) คือ

3.2.1 กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายของการเผยแพร่สารสนเทศ ในการกำหนดวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นต้องพิจารณาสิ่งสำคัญซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน คือด้านวัตถุประสงค์ กลยุทธ์และนโยบายขององค์การ และด้านปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่สารสนเทศ

1) **วัตถุประสงค์ กลยุทธ์และนโยบายขององค์การ** การกำหนดวัตถุประสงค์ กลยุทธ์และนโยบายของการเผยแพร่สารสนเทศที่ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการจัดกิจกรรมเผยแพร่สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ จำเป็นต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ กลยุทธ์และนโยบายในระดับสูงขึ้นไป

2) **ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่สารสนเทศ** วัตถุประสงค์และนโยบายการเผยแพร่สารสนเทศที่ดี จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยภายนอกงานเผยแพร่สารสนเทศที่จะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการจัดการเผยแพร่สารสนเทศในด้านต่าง ๆ เช่น อัตรา

แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ความก้าวหน้าด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ระดับการศึกษาของผู้รับสารสนเทศ เป็นต้น

3.2.2 กำหนดประเภทของการเผยแพร่สารสนเทศ เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายเรียบร้อยแล้ว ในขั้นตอนนี้ผู้บริหารต้องพิจารณาว่า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องจัดบริการอะไรไว้รองรับบ้าง ผู้บริหารต้องพิจารณาประเภทของการเผยแพร่สารสนเทศที่จะอำนวยความสะดวกและเหมาะสมกับผู้รับสารสนเทศ

3.2.3 กำหนดวิธีการเผยแพร่สารสนเทศ ในขั้นตอนนี้ผู้บริหารต้องพิจารณารายละเอียดวิธีการเผยแพร่สารสนเทศแต่ละชนิดอย่างละเอียด วิธีการบางอย่างอาจจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติงานได้ การกำหนดวิธีการเผยแพร่สารสนเทศอย่างเป็นระบบนั้นควรพิจารณาดังนี้ ข้อมูลที่จำเป็นในการดำเนินการเผยแพร่สารสนเทศ ขั้นตอนการเผยแพร่อย่างเป็นระบบ กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการเผยแพร่สารสนเทศ และการรวบรวมสถิติการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.2.4 กำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบในการเผยแพร่สารสนเทศ เนื่องจากการเผยแพร่สารสนเทศมีหลายระดับและประเภท นอกจากนี้ การกำหนดบุคคลผู้รับผิดชอบหรือผู้ปฏิบัติงานเผยแพร่แต่ละด้านเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะหากไม่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของใคร โดยเฉพาะ ย่อมหาผู้รับผิดชอบโดยตรงไม่ได้ ผู้ปฏิบัติอาจเกิดความสับสนในหน้าที่รับผิดชอบของตนหรือเกิดการเกี่ยงงานได้

3.2.5 จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ การจัดเตรียมสถานที่เพื่อการเผยแพร่สารสนเทศเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ทั้งในส่วนของความสะดวกในการเผยแพร่สารสนเทศ รวมทั้งบรรยากาศในการเผยแพร่สารสนเทศโดยรวมให้แก่ผู้รับสารสนเทศ

3.2.6 จัดทำตารางการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานเผยแพร่สารสนเทศ เมื่อกำหนดกิจกรรม วิธีการ ผู้รับผิดชอบ จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้เผยแพร่สารสนเทศควรจัดทำประกาศกำหนดการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปตามแผนงาน และเพื่อให้ผู้รับสารสนเทศได้ทราบล่วงหน้า

3.2.7 ติดตามและประเมินผลการเผยแพร่สารสนเทศ การติดตามและประเมินผลการเผยแพร่สารสนเทศมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบทั้งในเชิงคุณภาพ ปริมาณและความเหมาะสมต่าง ๆ จึงควรกระทำเป็นประจำ เพื่อแก้ปัญหา รวมทั้งปรับปรุงการเผยแพร่สารสนเทศ

ระบบการเผยแพร่สารสนเทศที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายของการเผยแพร่สารสนเทศ กำหนดประเภทของการเผยแพร่ กำหนดวิธีการเผยแพร่ กำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบการเผยแพร่ จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ จัดทำตาราง

การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานเผยแพร่สารสนเทศ รวมทั้งติดตามและประเมินผลการเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อระบบการเผยแพร่สารสนเทศ ดังนั้น เพื่อให้ระบบการเผยแพร่สารสนเทศเป็นไปอย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ องค์การจึงไม่ควรละเว้นการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของระบบการเผยแพร่สารสนเทศ

3.3 บทบาทของการจัดระบบบริการและเผยแพร่สารสนเทศ

สารสนเทศเป็นทรัพยากรที่มีความจำเป็นไม่น้อยไปกว่าทรัพยากรอื่น ๆ การเพิ่มจำนวนของสารสนเทศใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา มีผลกระทบต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก นอกจากนั้นในปัจจุบันเรากำลังอยู่ในสังคมแบบ โลกาภิวัตน์ (globalization) หรือที่เรียกอย่างหนึ่งว่าสังคมแบบไร้พรมแดน ทำให้เราสามารถติดต่อ เข้าถึง รับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ และการที่สารสนเทศมีปริมาณมาก ส่วนดีคือ มีความรู้และสาระในด้านต่าง ๆ ที่หลากหลาย และผู้ใช้สามารถเลือกใช้ได้ตามความสนใจ อย่างไรก็ตาม สภาพเช่นนี้ก่อให้เกิดปัญหาตามมา นั่นคือ ปัญหาการเข้าถึงสารสนเทศ การบริการและเผยแพร่สารสนเทศจึงจำเป็นต้องพัฒนาและปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศ ยิ่งกว่านั้นยังรวมทั้งอุปสรรคในการเข้าถึงสารสนเทศของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ซึ่งอารีย์ ชื่นวัฒนา (2545) ได้สรุปถึงอุปสรรคในการเข้าถึงสารสนเทศของประเทศกำลังพัฒนาไว้ดังนี้

3.3.1 การขาดการสนับสนุนจากรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ขาดการตื่นตัวและการสนับสนุนด้านสารสนเทศอย่างเหมาะสมตามสภาพการพัฒนาของประเทศ บางครั้งอาจกลัวเรื่องความลับทางราชการรั่วไหล ถ้าหากให้ความร่วมมือในการรวบรวมสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเกิดจากความไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของบริการสารสนเทศ การไม่ตระหนักในคุณค่าของสารสนเทศที่มีต่อองค์การแต่ละองค์การ

3.3.2 นโยบายของรัฐบาล ตัวอย่างเช่น นโยบายการเปิดเสรีเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้มีการแข่งขันกันมากขึ้น ราคาสินค้าและบริการด้านสารสนเทศลดต่ำลงซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนในประเทศมีโอกาสเข้าถึงสารสนเทศได้มากขึ้น นโยบายเกี่ยวกับภาษีก็น่าจะส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อราคาสินค้า และอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้น ถ้ามีการตั้งอัตราภาษีสูงก็จะทำให้ประชาชนในประเทศมีโอกาสใช้สารสนเทศน้อยลง

3.3.3 การไม่ปรับตัวของผู้ปฏิบัติงานต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ก็เป็นอุปสรรคสำคัญขวางกั้นไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคใหม่ในการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศได้อย่างสะดวกและทั่วถึง เนื่องจากยังมีบุคลากรที่ขาดทักษะ ความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งอาจมีบางกลุ่มที่ปฏิเสธการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวอีกด้วย จึง

จำเป็นต้องมีการฝึกอบรม โดยเฉพาะแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและจัดบริการ
สารสนเทศ

3.3.4 อุปสรรคด้านการแลกเปลี่ยนเงินตรา ผลกระทบด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา
ตัวอย่างเช่น การกำหนดงบประมาณในแต่ละปีไม่สอดคล้องกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินระหว่างสกุล
สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือค่าใช้จ่ายของบริการสารสนเทศบางประเภท ซึ่งทำให้
งบประมาณที่จัดเตรียมไว้ไม่เพียงพอ การจัดการจึงอาจขาดความต่อเนื่องไปได้ หรือในบาง
ประเทศ การแลกเปลี่ยนเงินตราโดยบุคคลหรือสถาบันจะกระทำไม่ได้ หรือบางประเทศการ
ดำเนินการเพื่อแลกเปลี่ยนสกุลเงินนั้นต้องผ่านกรรมวิธีและขั้นตอนมากมาย

3.3.5 ความแตกต่างของลักษณะประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่เสมอภาคที่
เกิดขึ้นภายในประเทศ ตัวแปรดังกล่าว ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา ลักษณะของเชื้อชาติและ
วัฒนธรรม เพศ อายุ ถิ่นที่อยู่อาศัย โครงสร้างครอบครัว ภาษา ฯลฯ

3.3.6 การรู้สารสนเทศ การขาดความรู้ ความเข้าใจ ความไม่รู้และไม่สามารถใน
การใช้บริการสารสนเทศที่มีอยู่จัดเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุด จึงจำเป็นต้องมีการฝึกฝนอบรมการใช้
และเทคนิคการเข้าถึงสารสนเทศที่มีการพัฒนาขึ้นใหม่เรื่อย ๆ สำหรับผู้ที่กำลังศึกษาหรือต้องการ
ใช้สารสนเทศ

จากปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า แต่ละประเทศจำเป็นต้อง
แสวงหาหนทางเพื่อสนับสนุนให้การไหลของสารสนเทศเป็นไปอย่างเหมาะสม และเป็นประโยชน์
ต่อประชาชนในชาติและกิจการที่คนเหล่านั้นดำเนินการอยู่อย่างแท้จริง ประเทศใดที่เพิกเฉย
ทอดทิ้งและไม่ตระหนักในความสำคัญนี้จะกลายเป็นประเทศที่เสียเปรียบประเทศอื่นไปในที่สุด

4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน

4.1 ความหมายของการประเมิน

ประชุม รอดประเสริฐ (2535 : 72-73) อธิบายดังนี้คือ การประเมิน หรือ การ
ประเมินผล มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “evaluation” ซึ่งหมายถึง กระบวนการ
รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจสรุปเป็นความหมายหรือ
คำจำกัดความร่วมกันได้ว่า เป็นการประมาณค่าหรือการประมาณผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
โดยอาศัยข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมด้วยวิธีการสอบถาม ทดสอบ สังเกต และวิธีการอื่น ๆ แล้วทำการ
วิเคราะห์เพื่อตัดสินใจว่าการดำเนินงานนั้นมีคุณค่าหรือบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานนั้นมาก
น้อยเพียงใด

ศิริชัย กาญจนวาที (2537 : 19) ได้สรุปการประเมินดังนี้ ความหมายของการประเมินได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นจากความเข้าใจที่ว่า การประเมินเป็นสิ่งเดียวกับการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (measurement-oriented) การประเมินเป็นการศึกษาสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย (research-oriented) การประเมินเป็นการตรวจสอบการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (objectives-oriented) การประเมินเป็นการช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (decision-oriented) การประเมินเป็นการสนองสารสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายด้วยการบรรยายอย่างลุ่มลึก (description-oriented) และการประเมินเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (judgment-oriented) การสืบทอดและพัฒนากันมาอย่างต่อเนื่องทำให้ความหมายของการประเมินมีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การประเมินในอนาคตน่าจะยับยั้งสถานภาพให้มีความหมายและบทบาทต่อสังคมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเป็นสารสนเทศเชิงคุณค่าที่สนับสนุนการเจรจาต่อรองเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้บรรลุถึงเอกภาพของความคิด แนวทาง และข้อสรุปทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกันของสังคม

สุจิน บุตรดีสุวรรณ (2545 : 97) ได้กล่าวถึงการวิจัยประเมินผลเมื่อนำมาใช้ทางสารสนเทศศาสตร์ ดังนี้ กระบวนการศึกษาที่เป็นระบบ มีการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ เน้นการประเมินผลของการบริหารจัดการ การบริการ กิจกรรม และ โครงการต่าง ๆ ทางสารสนเทศศาสตร์ ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นสารสนเทศประกอบการตัดสินใจ วางแผนการดำเนินงาน การแก้ปัญหาและการพัฒนางานสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำราญ มีแจ้ง (2544 : 145) ได้สรุปความหมายของการประเมินตามแนวคิดของอัลคิน (Alkin) ว่าการประเมิน หมายถึง ขบวนการที่จะได้มาซึ่งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกเน้นข่าวสารที่เหมาะสม การรวบรวมแล้ววิเคราะห์ข่าวสารเพื่อรายงานข้อมูล เป็นประโยชน์ ต่อผู้ที่ทำการตัดสินใจการเลือกหนทางต่าง ๆ ที่เป็นไปได้

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลของการประเมินสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นสารสนเทศประกอบการตัดสินใจ วางแผนดำเนินงาน การแก้ปัญหาและพัฒนางานด้านต่าง ๆ ต่อไป

4.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เฉิน (Chen 1978 อ้างถึงใน สุจิน บุตรดีสุวรรณ 2545 : 98) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์หลักของการวิจัยประเมินผลทางสารสนเทศศาสตร์ไว้ดังนี้ 1) เพื่อวัดประสิทธิภาพ

และประสิทธิผลของการดำเนินงานว่าประสบผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ 2) เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจดำเนินงานต่อไป จะหยุดดำเนินงาน หรือเลือกวิธีอื่นมาแทน 3) เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานและขบวนการ การดำเนินงาน 4) เพื่อแก้ปัญหาในการดำเนินงานบางประการและ 5) เพื่อพิสูจน์แนวทางหรือทฤษฎีในการดำเนินงานว่าควรจะเป็นที่ยอมรับหรือไม่

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547 : 132-133) ได้กล่าวไว้ว่า ในการประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ที่การตัดสินใจคุณค่าของผลการดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณค่าของการดำเนินงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สำคัญซึ่งสามารถสะท้อนคุณภาพหรือความสำเร็จของการดำเนินงาน ครอบคลุมถึงประสิทธิผล (effectiveness) ประสิทธิภาพ (efficiency) และความพึงพอใจ (satisfaction) ของกลุ่มเป้าหมาย และผู้ปฏิบัติงาน

จากวัตถุประสงค์ของการประเมินสามารถสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์หลักของการประเมินผลการดำเนินงานทางสารสนเทศศาสตร์ เพื่อตัดสินใจคุณค่าของผลการดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานและกระบวนการ การดำเนินงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สำคัญ สามารถสะท้อนคุณภาพหรือความสำเร็จของการดำเนินงาน ครอบคลุมถึงประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย และผู้ปฏิบัติงาน

4.3 ขอบเขตการประเมินงานเผยแพร่สารสนเทศ

แซนเดอร์ (Sanders 2000 อ้างถึงใน สุกศรี กาหียี 2545 : 266) ได้กล่าวถึงการพิจารณาขอบเขตของการประเมิน โดยเฉพาะการประเมินกิจกรรมหรือโครงการนั้น ผู้ประเมินมักใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (logical model) เพื่ออธิบายกิจกรรมหรือโครงการ แบบจำลองเชิงตรรกะแสดงส่วนประกอบของกิจกรรมหรือโครงการ อันได้แก่ ส่วนนำเข้า (input) กิจกรรมหรือการดำเนินงาน (activity) ผลผลิต (output) และผลประโยชน์ที่ได้รับ (outcome)

สำหรับการพิจารณาการประเมินการบริการและเผยแพร่สารสนเทศว่า มีขอบเขตครอบคลุมสิ่งใดบ้างนั้นวิธีที่วิธีหนึ่ง คือ การพิจารณาการดำเนินงานของสถาบันบริการสารสนเทศ ซึ่งหากพิจารณาจากมุมมองของนักประเมินแล้ว จะพบว่ามีองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการ คือ ส่วนนำเข้า กระบวนการหรือการดำเนินงาน ผลผลิต และผลประโยชน์ (Lancaster, 1993: 1, Van House, Weil and McClure, 1990: 6 ; อ้างถึงใน สุกศรี กาหียี 2545 : 266) และสุกศรี กาหียี (2545 : 266) ได้กล่าวว่า ส่วนนำเข้าประกอบด้วยงบประมาณ ซึ่งใช้จัดหาบุคลากร ทรัพยากรสารสนเทศ ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ การดำเนินงานประกอบด้วยการผลิตเครื่องมือประเภทต่าง ๆ ส่วนผลผลิตจากการดำเนินงาน ได้แก่ งานบริการต่าง ๆ ในสถาบันบริการสารสนเทศ และผลประโยชน์ที่ได้รับ ได้แก่ ความพึงพอใจที่มีต่อบริการนั้น ๆ เป็นต้น

จึงสามารถสรุปได้ว่า ขอบเขตของการประเมินงานเผยแพร่สารสนเทศสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่เผยแพร่สารสนเทศต่าง ๆ โดยมีขอบเขตการประเมิน ดังนี้

- 1) ส่วนนำเข้า ประกอบด้วย งบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์ ทรัพยากรสารสนเทศ ฯลฯ
- 2) การดำเนินงาน ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบาย การกำหนดประเภทของการเผยแพร่ การกำหนดวิธีการเผยแพร่ การกำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบในการเผยแพร่ การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ การจัดทำตารางและประชาสัมพันธ์งานเผยแพร่ และการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่
- 3) ผลผลิต เช่น ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้เผยแพร่ วิธีการที่ใช้เผยแพร่สารสนเทศ เป็นต้น
- 4) ผลประโยชน์ เช่น ประโยชน์ที่ได้รับการบรรลุวัตถุประสงค์ความพึงพอใจของผู้ได้รับการเผยแพร่ เป็นต้น

ดังนั้น การประเมินการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ จึงเป็นกระบวนการของการกำหนดและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริการหรือกิจกรรม การกำหนดเกณฑ์ที่จะวัดความสำเร็จ และการตัดสินคุณค่าและการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของบริการหรือกิจกรรม โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือมาตรฐานของการให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศที่ตั้งไว้ (สุภศรี กาหยี 2545 : 253)

5. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดชุมพร

จังหวัดชุมพร ตั้งอยู่ตอนบนสุดของภาคใต้ เป็นจังหวัดแรกของภาคใต้ตอนบนฝั่งอ่าวไทย มีรูปพื้นที่เรียวยาวตามแนวเหนือ-ใต้ มีความยาวประมาณ 222 กิโลเมตร มีการแบ่งเขตการปกครองเป็น 8 อำเภอ ประกอบด้วยอำเภอเมือง ท่าแซะ ปะทิว สวี ทุ่งตะโก หลังสวน พะโต๊ะ และละแม รวมประชากรทั้งสิ้น 477,154 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย : 2549)

ในจังหวัดชุมพรมีสภาพสังคมด้านความเป็นอยู่ของประชาชน มีความสงบสุขและเรียบร้อย ไม่มีเหตุการณ์ความขัดแย้งรุนแรงทางสังคมและกลุ่มคนภายในจังหวัด ในช่วงปี 2539-2543 การขยายตัวของสังคมเมืองในจังหวัดชุมพรมีมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น มีการส่งเสริมและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง โดยให้การศึกษา และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของประชาชน พัฒนาองค์กร อาสาสมัคร และผู้นำท้องถิ่น พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีพัฒนาชุมชน ซึ่ง 4 กระทรวงหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบประกอบด้วย

1) กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้ หนึ่งด้านการเมือง

การปกครอง มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกการปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การปกครอง และการบริหาร หน่วยราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และการรักษาความมั่นคงของชาติ สองด้านเศรษฐกิจ มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ และความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งจะต้องประสานและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการต่าง ๆ ของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังรับผิดชอบการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร การคุ้มครองผู้เช่านา การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรขนาดเล็กนอกเขตชลประทาน และการชลประทานราษฎร เป็นต้น ด้านสังคม กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน และการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เป็นต้น และสามด้านการพัฒนาทางกายภาพ กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดชุมชนการจัดที่ดิน การให้บริการขั้นพื้นฐานในชนบท การจัดผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ และการให้บริการสาธารณสุขปโภคในเขตเมือง เป็นต้น (กระทรวงมหาดไทย : 2549)

2) *กระทรวงสาธารณสุข* สามารถแบ่งอำนาจหน้าที่ได้ดังนี้ หนึ่งกลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการแพทย์ ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาการด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยการศึกษา วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ตลอดจนการจัดระบบความรู้และสร้างมาตรฐานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อนำไปใช้ในระบบบริการสุขภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สองกลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการสาธารณสุข มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาการด้านส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค โดยการศึกษา วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมโรค เพื่อนำไปใช้ในระบบบริการสุขภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และสามกลุ่มภารกิจด้านสนับสนุนงานบริการสุขภาพ มีภารกิจเกี่ยวกับการสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยบริการสุขภาพ โดยพัฒนาระบบและกลไกที่เอื้อต่อการจัดบริการสุขภาพ ระบบสุขภาพของประชาชน และการคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการสุขภาพและด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อให้ประชาชนสามารถดูแลตนเองและได้รับบริการจากหน่วยบริการที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน (กระทรวงสาธารณสุข : 2549)

3) *กระทรวงศึกษาธิการ* มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการดำเนินการ และการให้บริการทางการศึกษาสำหรับสาธารณสุขชนตามแนวทางที่ปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีความมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาตามสมควรแก่ความสามารถและฐานะของบุคคล เพื่อให้มีคุณสมบัติ เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรมและวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มี

ความสุข สุขภาพสมบูรณ์มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพ และ ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ : 2549)

4) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรม การจัดหา แหล่งน้ำและพัฒนาระบบชลประทาน ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ส่งเสริมและพัฒนาระบบ สหกรณ์ รวมตลอดทั้งกระบวนการผลิตและสินค้าเกษตรกรรม และราชการอื่นที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : 2549)

หน้าที่รับผิดชอบทั้ง 4 กระทรวง มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงต่อปัจจัยพื้นฐานเพื่อการ ดำรงชีวิตที่ดีขึ้น และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งปัจจัยพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตมี 4 ประการ คือ การมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม การมีอาหารการกินที่เพียงพอกับความเจริญเติบโตและเพื่อสุขภาพ อนามัยที่ดี การมีเครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมกับสภาวะอากาศและความมีระเบียบทางวัฒนธรรม และ การมียาป้องกันรักษาโรคภัยไข้เจ็บยามจำเป็น สิ่งเหล่านี้ต้องช่วยแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน เพื่อช่วยลด ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนให้ได้โดยเร็ว (พนม พงษ์ไพบูลย์ : 2552) โดยทั้ง 4 กระทรวงต้อง ทำงานให้สัมพันธ์กันทั้งทางด้านการปกครอง ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และด้านการเกษตร

6. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะของสังคมไทยที่พึง ประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของเครื่องชี้วัดว่าอย่างน้อยคนไทยควรจะมีคุณภาพชีวิตในเรื่อง อะไรบ้าง และควรจะมีระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับไหนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และทำให้ ประชาชนสามารถทราบได้ด้วยตนเองว่า ในขณะที่คุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบคลุม รวมไปถึง หมู่บ้าน ชุมชนอยู่ในระดับใด มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขในเรื่องใดบ้าง เป็นการส่งเสริมให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ครอบคลุม และสังคม อันเป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาของ ประเทศ (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย : 2550)

6.1 ความเป็นมา

ปี 2528 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2528 ให้ มีการดำเนินการ โครงการปรีณรงค์คุณภาพชีวิต และประกาศใช้เป็นปรีณรงค์คุณภาพชีวิตของ ประชาชนในชาติ (20 สิงหาคม 2528 - 31 ธันวาคม 2530) โดยใช้เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน 8 หมวด 32 เครื่องชี้วัด เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยว่า อย่างน้อยคนไทยควรมี คุณภาพชีวิตในเรื่องอะไรบ้าง และมีระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับไหนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ

ปี 2531 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มอบโครงการปีรณรงค์ให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ดำเนินงานต่อ ภายใต้ชื่องานว่า "งานพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในชนบท" (พชช.)

ปี 2533 เป็นต้นมา มีการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ทุกครัวเรือนทั่วประเทศทุกปี และ กรมการพัฒนาชุมชนทำการประมวลผลวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของคนไทยในภาพรวมทั้งประเทศ

ปี 2535 มีการปรับปรุงเครื่องชี้วัด จปฐ. เป็น 9 หมวด 37 ตัวชี้วัด เพื่อใช้จัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2539 ในปี 2540 มีการปรับปรุงเครื่องชี้วัด จปฐ. เป็น 8 หมวด 39 ตัวชี้วัดเพื่อใช้จัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย : 2550)

6.2 เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ที่จะใช้จัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) มี 6 หมวด 37 ตัวชี้วัด และในแต่ละตัวชี้วัดจะมีกระทรวงต่าง ๆ มีหน้าที่รับผิดชอบทั้งที่เป็นหน่วยงานหลักและหน่วยงานร่วม ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และหน่วยงานรับผิดชอบ (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย : 2550)

เครื่องชี้วัด จปฐ.	หน่วยงานรับผิดชอบ	
	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
หมวดที่ 1 สุขภาพดี (ประชาชนมีสุขภาพอนามัย)		
1. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอดและฉีดวัคซีนครบ	กระทรวงสาธารณสุข	
2. หญิงที่คลอดลูกได้รับการทำคลอด และดูแลหลังคลอด	กระทรวงสาธารณสุข	
3. เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม	กระทรวงสาธารณสุข	
4. เด็กแรกเกิดถึง 1 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบ	กระทรวงสาธารณสุข	
5. เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่ 4 เดือนแรกติดต่อกัน	กระทรวงสาธารณสุข	
6. เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ได้กินอาหารที่เหมาะสมและเพียงพอ	กระทรวงสาธารณสุข	
7. เด็กอายุ 6-15 ปี ได้กินอาหารอย่างถูกต้องครบถ้วน	กระทรวงสาธารณสุข	
8. เด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบ	กระทรวงสาธารณสุข	
9. ทุกคนในครัวเรือนได้กินอาหารที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน	กระทรวงสาธารณสุข	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

เครื่องชี้วัด จปฐ.	หน่วยงานรับผิดชอบ	
	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
10. คนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้อง	กระทรวงสาธารณสุข	
11. คนอายุ 35ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี	กระทรวงสาธารณสุข	
หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย(ประชาชนมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม)		
12. ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพ คงทนถาวร	กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ	
13. ครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอ ตลอดปี	กระทรวงสาธารณสุข	ทรัพยากร, หน่วย บัญชาการทหารพัฒนา
14. ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี	กระทรวงทรัพยากรฯ	สาธารณสุข, คมนาคม, มหาดไทย, หน่วยบัญชา การทหารพัฒนา
15. ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนและบริเวณบ้านเป็น ระเบียบถูกสุขลักษณะ	กระทรวงสาธารณสุข	วัฒนธรรม
16. ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	กระทรวงอุตสาหกรรม	สาธารณสุข, เกษตรฯ
17. ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติเหตุอย่างถูกวิธี	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	สาธารณสุข, คมนาคม, มหาดไทย
18. ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	มหาดไทย
19. ครอบครัวมีความอบอุ่น	กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ	สาธารณสุข, มหาดไทย
หมวดที่ 3 มีโอกาสการศึกษา (ประชาชนเข้าถึงบริการด้านการศึกษา)		
20. เด็กอายุ 3-5 ปี ได้รับการบริการเลี้ยงดูเตรียมความ พร้อมก่อนวัยเรียน	กระทรวงศึกษาธิการ	มหาดไทย
21. เด็กอายุ 6-15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	กระทรวงศึกษาธิการ	มหาดไทย
22. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อ มัธยมศึกษาตอนปลาย	กระทรวงศึกษาธิการ	
23. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และไม่ได้เรียนต่อ มัธยมฯ ปลายได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ	กระทรวงศึกษาธิการ	มหาดไทย, อุตสาหกรรม, แรงงาน
24. คนอายุ 15-60 ปี อ่านออกและเขียนภาษาไทยได้	กระทรวงศึกษาธิการ	เทคโนโลยีสารสนเทศฯ
25. คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง	กรมประชาสัมพันธ์	เทคโนโลยีสารสนเทศฯ

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

เครื่องชี้วัด จปฐ.	หน่วยงานรับผิดชอบ	
	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า (ประชาชนมีการประกอบอาชีพและมีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิต)		
26. คนอายุ 18-60 ปี มีการประกอบอาชีพและมีรายได้	กระทรวงแรงงาน	มหาดไทย, อุตสาหกรรม, พาณิชยกรรม, หน่วยบัญชาการทหาร พัฒนา
27. คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 20,000 บาทต่อปี	กระทรวงมหาดไทย	พาณิชย์, อุตสาหกรรม, เกษตรฯ, พัฒนาสังคมฯ, แรงงาน, หน่วยบัญชา การทหารพัฒนา
28. ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ	มหาดไทย, วัฒนธรรม, ศึกษาฯ
หมวดที่ 5 ปลุกฝังค่านิยมไทย (ประชาชนมีค่านิยมที่แสดงความเป็นคนไทย)		
29. คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา	กระทรวงสาธารณสุข	วัฒนธรรม, ท้องเที่ยว และกีฬา
30. คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	กระทรวงสาธารณสุข	วัฒนธรรม, ท้องเที่ยว และกีฬา
31. คนอายุ 6 ปีขึ้นไปทุกคนปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	กระทรวงสาธารณสุข	ศึกษาฯ, วัฒนธรรม, การพัฒนาสังคมฯ, มหาดไทย
32. คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน	กระทรวงสาธารณสุข	การพัฒนาสังคมฯ, วัฒนธรรม
33. คนพิการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน	กระทรวงสาธารณสุข	การพัฒนาสังคมฯ, วัฒนธรรม
หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา (ประชาชนมีส่วนร่วมต่อชุมชนและสังคม)		
34. ครัวเรือนมีคนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน ตำบล	กระทรวงมหาดไทย	เกษตรฯ, ศึกษาฯ, สาธารณสุข, หน่วยบัญชาการทหาร พัฒนา

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

เครื่องชี้วัด จปฐ.	หน่วยงานรับผิดชอบ	
	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
35. คริวเรือนมีคนที่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น	กระทรวงมหาดไทย	เกษตรฯ, ศึกษาฯ, สาธารณสุข, หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
36. คริวเรือนมีคนเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน	กระทรวงมหาดไทย	เกษตรฯ, ศึกษาฯ, สาธารณสุข
37. คนที่มีสิทธิไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	มหาดไทย, ศึกษาฯ,

ประชาชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ต้องผ่านเกณฑ์การชี้วัดเหล่านี้ได้นั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากหน่วยงานของภาครัฐ ซึ่งต้องให้บริการประชาชนทั้งโดยตรง และโดยอ้อม คือการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ควบคู่ไปด้วย เพื่อประชาชนสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพให้ดีขึ้นในระยะยาวได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้น ยังสามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้อื่น ได้อีกด้วย

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยต่างประเทศ

กริฟฟิน (Griffin, 2005 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรู้เรื่องสุขภาพและเข้าใจสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อศึกษาผู้ป่วยชาวแอฟริกันอเมริกันกับโรคเบาหวาน จุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้เพื่อ

- 1) ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างการรู้เรื่องสุขภาพและความเข้าใจข้อมูลที่น่าสนใจในสื่อสิ่งพิมพ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้ป่วย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างชาวแอฟริกันอเมริกัน
- 2) เพื่อกำหนดผลกระทบที่ได้รับจากการศึกษาและการรู้เรื่องสุขภาพ
- 3) เพื่อกำหนดว่าความเข้าใจหรือการรู้เรื่องสุขภาพจะแตกต่างกันตามอายุหรือไม่
- 4) เพื่อกำหนดว่าจะมีสมาชิกในครอบครัวที่เป็นโรคเบาหวานจะได้รับผลด้วยการทำความเข้าใจโรคนี้ผ่านสื่อการศึกษาหรือไม่
- 5) เพื่อเปรียบเทียบระดับการรู้เรื่องสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างชาวแอฟริกันอเมริกันกับระดับการเลือกอ่านหนังสือซึ่งเป็นสื่อในการศึกษาผู้ป่วย
- 6) เพื่อกำหนดว่าการทำประกันสุขภาพมีผลกระทบต่อความเข้าใจและการรู้เรื่องสุขภาพหรือไม่
- 7) เพื่อกำหนดว่า ถ้ามีสมาชิกในครอบครัวที่ป่วยด้วยโรคเบาหวานจะส่งผลต่อการมีความรู้เรื่องโรค

เบาหวานหรือไม่ 8) เพื่อกำหนดว่าถ้ามีความเข้าใจอุปกรณ์เกี่ยวกับโรคเบาหวานจะทำให้มีความรู้เรื่องโรคเบาหวานแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งได้สำรวจจากผู้เข้าโบสถ์วัย 19-77 ปี ในเมืองออกัสตาร์และรัฐจอร์เจีย ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่าง

- 1) การรู้เรื่องสุขภาพและความเข้าใจ
- 2) การประสบผลสำเร็จเกี่ยวกับการศึกษาและความเข้าใจ และ
- 3) ความรอบรู้เกี่ยวกับการศึกษาและการรู้เรื่องสุขภาพ จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

คาร์ดาสซ์ (Kardasz. 2005 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการฝึกอบรมจริยธรรมเพื่อการบังคับใช้กฎหมาย : การศึกษาการปฏิบัติในปัจจุบัน การวิจัยนี้เพื่อหาเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการใช้อบรมจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ประกอบด้วยรูปแบบเครื่องมือการฝึกอบรม 7 ชนิด คือ 1) หนังสือและสิ่งพิมพ์ 2) กรณีศึกษา 3) ประมวลกฎหมายจริยธรรม 4) กระบวนการตัดสินใจ 5) สื่อภาพยนตร์ 6) หลักปรัชญาและนักปรัชญา และ 7) รายงานการประพาศคดีอื่น ๆ สำหรับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ประจำการที่เมืองฟีนิกซ์ รัฐแอริโซนา เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกษียณอายุราชการที่เมืองฟีนิกซ์ รัฐแอริโซนา และกลุ่มผู้สอนเรื่องจริยธรรมทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่าทั้งสามกลุ่มใช้กรณีศึกษาบ่อยที่สุด ซึ่งกลุ่มที่ใช้กรณีศึกษามากที่สุดคือกลุ่มผู้สอนเรื่องจริยธรรม ลำดับต่อมาเครื่องมือที่ใช้ในการอบรมคือ หนังสือและสิ่งพิมพ์ และหลักปรัชญาและนักปรัชญา ตามลำดับ และผู้สอนจริยธรรมใช้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกษียณบางส่วนชอบการใช้เครื่องมือแบบประมวลกฎหมายจริยธรรม ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ประจำการชอบกระบวนการพิพากษาและสื่อภาพยนตร์ ส่วนรายงานการประพาศคดีอื่น ๆ ยังคงมีความเห็นโต้แย้งกันว่าบางครั้งยังไม่เอื้อต่อการปฏิบัติ สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการอบรมจริยธรรมทั้ง 7 ชนิดนี้ เชื่อว่าเครื่องมือแต่ละชนิดสามารถใช้ประโยชน์และเหมาะสมกับบุคคลแต่ละกลุ่ม ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่อบรมจริยธรรมควรประเมินความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม ด้านเนื้อหาที่อบรม นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาเรื่องเวลาที่ใช้ในการอบรม เพื่อจะได้เลือกใช้เครื่องมือที่ถูกต้องและเหมาะสม

ชิตนิส (Chitnis. 2005 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อการให้อำนาจและการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม : รูปแบบสุขภาพทางสังคมในเมืองแจมค์ ประเทศอินเดีย การวิจัยนี้เพื่อให้เข้าใจถึงการสื่อสารที่ทำให้การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมง่ายขึ้น และทำให้สามารถพัฒนาประชาชนที่ยากจนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งใช้กรณีศึกษาของโครงการด้านสุขภาพในภูมิภาค (Comprehensive Rural Health Project) หรือ โครงการ CRHP ซึ่งจะช่วยเหลือครอบครัวที่ยากจนให้มีสุขภาพที่ดีขึ้นโดยวิธีการสนับสนุนและเผยแพร่สารสนเทศใหม่ ๆ จึงมีการสื่อสารในสองระดับ คือ การจัดหาสารสนเทศใหม่ ๆ และการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนด้วยวิธีการสนทนา จากผล

การวิจัยสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชาวต่างชาติเป็นหลักซึ่งสามารถกระจายไปยังประชาชนผู้ยากไร้ได้ ถ้าใช้เวลาดำเนินการยาวนานพอสมควร และการปฏิบัติก็จะประสบความสำเร็จได้ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ง่ายขึ้นของตัวแทน และรับรู้ความรู้สึกได้ง่ายต่อความต้องการของประชาชน สำหรับการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมและการให้อำนาจ คือ กระบวนการโต้แย้งด้วยเหตุผล ซึ่งต้องอาศัยการเผยแพร่สารสนเทศของผู้เชี่ยวชาญและการเปิดให้มีการสนทนาระหว่างผู้เชี่ยวชาญและคนในท้องถิ่น

ชาร์มา (Sharma. 2005 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการให้การศึกษาด้านสุขภาพในอินเดีย โดยการวิเคราะห์ด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสการพัฒนา และภาวะคุกคาม ซึ่งศึกษาจากเอกสารจากฐานข้อมูลต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า ด้านจุดแข็งของการให้การศึกษาด้านสุขภาพในประเทศอินเดีย ประกอบด้วยการมีโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างเป็นลำดับขั้น มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในการให้การศึกษาด้านสุขภาพเป็นอย่างดี มีการกระจายสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง มีการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน และมีความสามารถในการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ด้านจุดอ่อนของการให้การศึกษาด้านสุขภาพในอินเดีย ประกอบด้วยการที่นักสุขศึกษามุ่งเน้นการให้ความรู้ตามตำราเพียงอย่างเดียว ซึ่งเข้าไม่ถึงชนบทและพื้นที่ทุรกันดาร ไม่มีการประกันคุณภาพการให้การศึกษาด้านสุขภาพ ไม่มีการส่งเสริมความก้าวหน้าของนักสุขศึกษา ไม่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีวิธีการฝึกอบรมที่ล้าสมัย ด้านโอกาสในการพัฒนาประกอบด้วย วิถีชีวิตของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้าน ปรับปรุงการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เป็นผู้นำโดยอ้อม เช่น ผู้นำศาสนา หมอพื้นบ้าน หมอตำแยให้ดีขึ้น สร้างระบบการให้การศึกษาแก่ผู้ป่วย นำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการให้การศึกษาด้านสุขภาพ เช่น ด้านการตลาด การแพทย์ และพัฒนาการจัดการให้การศึกษาด้านสุขภาพให้เป็นระบบในอินเดีย ด้านภาวะคุกคามที่มีผลต่อการให้การศึกษาด้านสุขภาพของนักสุขศึกษาไม่ได้ประเมินพฤติกรรมของประชาชน การให้การศึกษาด้านสุขภาพในเรื่องต่าง ๆ ตามโครงการเฉพาะแก่ชุมชนยังขาดการสร้างเครือข่ายที่จะทำการกระจายสารสนเทศลงชุมชนให้เกิดการปฏิบัติได้

โฮแกน และ พาลเมอร์ (Hogan and Palmer. 2005) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และการปฏิบัติตัวท่ามกลางผู้ป่วยเอดส์ และผู้ติดเชื้อเอชไอวี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่มารับบริการในสถานบริการสุขภาพของเมืองต่าง ๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 662 คน ต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อบุคคล คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพ คนในครอบครัว และเพื่อน เมื่อพิจารณาถึงประชาชนที่ไว้วางใจได้มากที่สุด ประโยชน์ที่ได้รับ ความเข้าใจ กลุ่มตัวอย่างเลือกที่จะใช้สื่อบุคคล โดยเลือกใช้แพทย์มากที่สุด ถึงร้อยละ 43 ส่วนสื่อ

สมัยใหม่ คือ อินเทอร์เน็ต กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้น้อยที่สุด แต่เมื่อพิจารณาถึงกลุ่มที่เลือกใช้จะเป็นผู้ที่ใช้เพื่อศึกษาหรือผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองเป็นส่วนใหญ่ จึงสรุปได้ว่าการแสวงหาสารสนเทศเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญสำหรับกลุ่มตัวอย่าง มีแหล่งสารสนเทศให้เข้าถึงจำนวนมาก ผู้ป่วยจึงไว้วางใจบุคลากรด้านสุขภาพมากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อโสตทัศน และยังได้รับกำลังใจ การสนับสนุนจากครอบครัวและเพื่อน

โจนส์ (Jones. 2006 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้และการรับรู้เกี่ยวกับรู้เรื่องน้ำดื่ม ในชุมชนประเทศแคนาดา การวิจัยนี้เป็นการสำรวจเกี่ยวกับรูปแบบการบริโภคและการเข้าใจเกี่ยวกับน้ำสำหรับบริโภคในเมืองฮามิลตัน เมืองออนแทรีโอ ประเทศแคนาดา การสำรวจข้อมูลโดยการสุ่มทางโทรศัพท์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคน้ำที่ใช้ในแต่ละวันจากผลการสำรวจพบว่าการบริโภคน้ำในแต่ละวันเฉลี่ยประมาณ 1 ลิตร โดยเลือกบริโภคน้ำจากอุปกรณ์ภายในบ้านมากที่สุด รองลงมาคือการใช้น้ำดื่มบรรจุขวด จากการสำรวจสามารถประเมินได้ว่า มาตรการการจัดเตรียมน้ำ

ของเทศบาลสำหรับผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ภาคเอกชนอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี น้ำภายในบ้านนั้นอยู่ในเกณฑ์แย่ถ้าใช้เป็นน้ำดื่ม นอกจากนั้นยังได้สำรวจความเข้าใจผ่านทางไปรษณีย์เกี่ยวกับน้ำของเทศบาลในด้านงบประมาณที่ลดลงของรัฐบาลและความเป็นไปได้ของโรคและสิ่งเจือปน ความกังวลเกี่ยวกับแบคทีเรียและสารเคมีที่ปนเปื้อนจากการเกษตร สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากผลการสำรวจพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจแต่ยังต้องการให้ดำเนินการในเรื่องความปลอดภัยของคุณภาพน้ำ นอกจากนั้นประชาชนยังต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับน้ำเพื่อบริโภคและการเผยแพร่สารสนเทศที่รวดเร็ว ซึ่งงานวิจัยนี้หน่วยงานด้านสาธารณสุข สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายด้านการใช้ประโยชน์เกี่ยวกับน้ำและงานบริการประชาชน

ไพร์ซ์ (Price. 2006 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกรณีศึกษาด้านการเผยแพร่สารสนเทศเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาที่เท่าเทียมกัน NCLB (No Child Left Behind Act) จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้เพื่อประเมินเกี่ยวกับการเผยแพร่สารสนเทศด้านนโยบายด้านการศึกษาที่เท่าเทียมกันของเด็ก หรือ NCLB ซึ่งเป็นโรงเรียนชั้นประถมศึกษาของรัฐบาลในเวอร์จิเนีย การวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง การวิเคราะห์เอกสาร และการสังเกตจากการประชุมของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองสนใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมากที่สุด รองลงมา ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในการให้ข้อมูลของทางโรงเรียน เนื่องจากทางโรงเรียนไม่มีนโยบายการให้ข้อมูลทางด้านกฎหมายเป็นหลัก นอกจากนั้นผู้ปกครองยังได้แสดงว่าวิธีการได้รับสารสนเทศที่ใช้ มากที่สุดคือ สิ่งพิมพ์ และรองลงมาคือเว็บไซต์ของโรงเรียน

แอนเค็ม (Ankem. 2006 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้แหล่งสารสนเทศของผู้ป่วยโรคมะเร็งโดยใช้วิธีการศึกษาวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ ผลการศึกษาพบว่า แหล่งสารสนเทศที่ผู้ป่วยโรคมะเร็งใช้มากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการดูแลสุขภาพ จุลสารทางการแพทย์ คนในครอบครัว และเพื่อน แหล่งสารสนเทศที่ใช้ น้อยที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต และกลุ่มสนับสนุนอื่น ๆ แหล่งสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ หนังสือ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการดูแลสุขภาพ และจุลสารทางการแพทย์ ผู้ป่วยที่มีอายุน้อยจะใช้แหล่งสารสนเทศประเภทบุคคล (ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการดูแลสุขภาพ) และแหล่งสารสนเทศประเภทเอกสารมากกว่าผู้ป่วยที่มีอายุมาก

โฮล์มส์ และคณะ (Holmes et al. 2006 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างการทำงานของสัมพันธมิตร (Coalitions) ที่มีประสิทธิผล โดยศึกษาการสร้างรูปแบบและการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศแคนาดาที่ประสานความร่วมมือกันเป็นสัมพันธมิตรในการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคหัวใจแก่ประชาชนในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ด้วยงบประมาณที่มีน้อยสำหรับโครงการ จึงเริ่มมองที่การพัฒนาพื้นฐานของโครงการและต้องการให้ยั่งยืนไปทั่วทั้งชุมชนนั้น ชุมชนจึงเป็นตัวแทนของการมีนโยบายในการดำเนินการที่ขึ้นกับแพทย์และอาสาสมัครที่ร่วมมือกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่สารสนเทศด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของต่างประเทศ ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นด้านสาธารณสุข (Griffin. 2005; Jones. 2006; Chitmis. 2005; Sharma. 2005; Ankem. 2006; Hogan and Palmer. 2005; Holmes et al. 2006) ด้านการปกครอง (Kardasz. 2005) และด้านการศึกษา (Price. 2006) โดยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเพื่อการประเมินรูปแบบการเผยแพร่สารสนเทศ

ด้านสาธารณสุข ได้ศึกษาการรู้ด้านสุขภาพและเข้าใจสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อศึกษาผู้ป่วยโรคเบาหวาน (Griffin. 2005) และยังมีการประเมินประเภทการเผยแพร่สารสนเทศโดยสื่อบุคคล ด้วยวิธีการให้เข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วยกันผลักดันให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (Chitmis. 2005) รวมทั้งการประสานความร่วมมือกันเป็นสัมพันธมิตรในการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคหัวใจแก่ประชาชนในชุมชน โดยการพัฒนาพื้นฐานของโครงการและให้ยั่งยืนไปทั่วทั้งชุมชน ดังนั้น ชุมชนจึงเป็นตัวแทนของการมีนโยบายในการดำเนินการที่ขึ้นกับแพทย์และอาสาสมัครที่ร่วมมือกัน (Holmes et al. 2006) และจากผลการศึกษาความต้องการและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้ป่วยไม่ว่าจะเป็นด้านโรคเอดส์ (Hogan and Palmer. 2005) หรือ โรคมะเร็ง (Ankem. 2006) สื่อที่ผู้ป่วยมีความเชื่อถือ และเลือกใช้อันดับแรก คือ

แพทย์หรือผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการดูแลสุขภาพ ส่วนสื่อสมัยใหม่ คืออินเทอร์เน็ต ผู้ป่วยเลือกใช้
น้อยที่สุด

นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสการพัฒนา และภาวะคุกคาม
สำหรับด้านการเผยแพร่สารสนเทศจุดแข็งคือ มีการฝึกอบรมผู้เผยแพร่เป็นอย่างดี มีการกระจาย
สารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีการเรียนการสอนในโรงเรียน
จุดอ่อนคือ ผู้เผยแพร่มุ่งเน้นการให้ความรู้ตามตำราเพียงอย่างเดียว ทำให้เข้าไม่ถึงผู้คนที่อยู่ใน
ชนบทและพื้นที่ทุรกันดาร โอกาสในการพัฒนา คือวิถีชีวิตของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้าน
ปรับปรุงการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เป็นผู้นำโดยอ้อม และภาวะคุกคาม คือการประเมินผลการให้
ความรู้ด้านสุขศึกษาเป็นการประเมินด้านเทคนิคของนักสุขศึกษา ไม่ได้ประเมินพฤติกรรมของ
ประชาชน (Sharma. 2005)

นอกเหนือจากการประเมินประเภทการเผยแพร่สารสนเทศด้วยวิธีต่าง ๆ แล้ว ยังทำ
ให้ทราบความต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับการใช้น้ำเพื่อบริโภคของประชาชน และต้องการช่องทาง
การเผยแพร่สารสนเทศที่มีความรวดเร็ว ซึ่งหน่วยงานด้านสาธารณสุข สามารถใช้เป็นแนวทางใน
การวางแผนนโยบายด้านการใช้ประโยชน์เกี่ยวกับน้ำและงานบริการประชาชน (Jones. 2006)

ด้านการปกครอง ได้ประเมินประเภทการเผยแพร่สารสนเทศทั้งสื่อบุคคลหรือการ
พูด สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสมัยใหม่ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเผยแพร่สารสนเทศที่ใช้บ่อยที่สุดคือ
กรณีศึกษา ลำดับต่อมาคือ หนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ปรัชญาและนักปรัชญา ตามลำดับ
(Kardasz. 2005)

ด้านการศึกษา ได้ประเมินประเภทการเผยแพร่สารสนเทศ และเนื้อหาของ
สารสนเทศที่ใช้ในการเผยแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองสนใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย
มากที่สุด รองลงมา ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในการให้ข้อมูลของทางโรงเรียน นอกจากนั้น
ผู้ปกครองยังได้แสดงว่าวิธีการได้รับสารสนเทศที่ใช้ มากที่สุด คือสิ่งพิมพ์ และรองลงมาคือ
เว็บไซต์ของโรงเรียน (Price. 2006)

การประเมินประเภทและเนื้อหาของสารสนเทศนั้น ทำให้ทราบว่า
สามารถใช้ประโยชน์และเหมาะสมกับบุคคลแต่ละกลุ่ม นอกจากนั้นผู้ที่ทำหน้าที่เผยแพร่
สารสนเทศยังต้องประเมินความต้องการของผู้ใช้ และต้องพิจารณาเรื่องเวลาเพื่อจะได้เลือกใช้
ประเภทการเผยแพร่สารสนเทศที่ถูกต้องและเหมาะสมมากที่สุด (Kardasz. 2005)

จะเห็นได้ว่าการศึกษาวิจัยในต่างประเทศจะให้ความสำคัญกับการเผยแพร่สารสนเทศ
ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านสาธารณสุข และด้านการ

ศึกษา นอกจากนั้น ยังศึกษาเพื่อประเมินรูปแบบและเนื้อหาของการเผยแพร่สารสนเทศนั้น ๆ เพื่อให้ผู้ใช้ สามารถรับการเผยแพร่สารสนเทศได้อย่างมีคุณภาพและใช้ประโยชน์ได้สูงสุด

7.2 งานวิจัยในประเทศ

บรรจง พลไชย (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การเผยแพร่สารสนเทศด้านสุขภาพอนามัยของสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พ.ศ.2539 ผลการศึกษาพบว่า วิธีการเผยแพร่สารสนเทศของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยรวมที่มีใช้มากที่สุดคือ การพูดคุยแบบตัวต่อตัว ส่วนที่ใช้ น้อยที่สุดคือ การฉายสไลด์ เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาของอาสาสมัครพบว่า วิธีการเผยแพร่สารสนเทศของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา ที่ใช้มากที่สุด คือ การพูดคุยแบบตัวต่อตัว และใช้น้อยที่สุด คือ การแสดงหมอลำพื้นบ้าน วิธีการเผยแพร่สารสนเทศของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คือ การพูดคุยแบบตัวต่อตัว และที่ใช้ น้อยที่สุดคือ การฉายสไลด์ วิธีการเผยแพร่สารสนเทศของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญาที่ใช้มากที่สุดคือ การพูดคุยตัวต่อตัว และที่ใช้ น้อยที่สุดคือ การแสดงหมอลำพื้นบ้านและการฉายสไลด์ ส่วนระดับปัญหาในการเผยแพร่สารสนเทศด้านสุขภาพอนามัยของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยส่วนรวมส่วนมากมีปัญหาด้านไม่มีพาหนะที่จะช่วยในการเผยแพร่สารสนเทศ ส่วนปัญหาในระดับน้อยคือ หอกระจายข่าวชำรุดใช้การไม่ได้ เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า ปัญหาการเผยแพร่สารสนเทศของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ไม่มีพาหนะที่จะช่วยในการเผยแพร่ และปัญหาอยู่ในระดับน้อยคือ หอกระจายข่าวชำรุดใช้การไม่ได้ ปัญหาการเผยแพร่สารสนเทศของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีวุฒิการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางคือ ไม่มีเวลาเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนและปัญหาอยู่ในระดับน้อยคือ หอกระจายข่าวชำรุดใช้การไม่ได้และวิทยุเทปชำรุด ปัญหาการเผยแพร่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญา มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ไม่มีสถานที่เผยแพร่ความรู้ และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยคือ ผู้ดูแลหอกระจายข่าวไม่ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านใช้หอกระจายข่าว

สนธิ รัตองใต้ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงสภาพและปัญหาการเผยแพร่สารสนเทศของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการเผยแพร่สารสนเทศของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีสภาพการเผยแพร่สารสนเทศอยู่ในระดับมาก 1

ด้าน และปานกลาง 3 ด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเนื้อหาของสารสนเทศที่เผยแพร่ รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ และด้านวิธีการเผยแพร่สารสนเทศ ตามลำดับ ส่วน ปัญหาการเผยแพร่สารสนเทศของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง สำหรับด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านเนื้อหาของสารสนเทศที่เผยแพร่ รองลงมาคือ ด้านวิธีการเผยแพร่สารสนเทศ และด้านสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่

นวลจันทร์ ศักดิ์ธนากุล (2541 : 106-107) ได้ศึกษา การศึกษากระบวนการถ่ายทอด ความรู้ด้านสุขภาพ ไปสู่ครอบครัวจังหวัดตรัง พบว่า การศึกษากระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปสู่อุครอบครัว โดยประยุกต์การใช้สื่อสำเร็จรูปวีดิทัศน์ ร่วมกับการอภิปรายกลุ่มซึ่งมีอาสาสมัคร สาธารณสุขเป็นผู้นำอภิปราย มีประสิทธิผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้และทักษะที่จำเป็นด้าน สุขภาพในกลุ่มพ่อบ้านและกลุ่มแม่บ้าน ส่วนในกลุ่มญาติอาวุโสไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควรในการ จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปสู่อุครอบครัว กลุ่มแกนนำของครอบครัวที่เหมาะสมจะเป็นผู้รับ การถ่ายทอดความรู้ได้แก่ พ่อบ้านและแม่บ้าน บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขในกระบวนการ ถ่ายทอดความรู้ มีบทบาทสำคัญในการนัดหมายกลุ่มแกนนำครอบครัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการ เรียน เป็นผู้นำอภิปรายกลุ่มและสรุปผลการอภิปราย ส่วนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลมีบทบาท สำคัญในการวางแผนร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินการถ่ายทอดความรู้ จัดหาสื่อ วิดิทัศน์และเครื่องเล่นวีดิทัศน์ สนับสนุนด้านวิชาการและควบคุมกำกับดำเนินการถ่ายทอด ความรู้

นลินี มกรเสน, มะลิ ไพฑูรย์เนรมิต และทิวาพร กลมกล่อม (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการประเมินสื่อ และการเผยแพร่สื่อเอคส์ ชูด “ครอบครัวไทยไร้เอคส์” ผลการวิจัยพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งเป็นหญิง อายุระหว่าง 14-25 ปี แต่งงานแล้ว ระดับการศึกษา ประถมศึกษา ครึ่งหนึ่งอาศัยอยู่ในเขตเมือง ร้อยละ 33.33 มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 75 ได้รับ ข่าวสารจากสถานีอนามัย ร้อยละ 33.33 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน และ มากกว่าครึ่งหนึ่งไม่เคยไปอ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน สำหรับผลในด้านการรับรู้สื่อภาพโฆษณา (โปสเตอร์) เรื่องเอคส์ชูดครอบครัวไทยไร้เอคส์ โดยสรุปแล้วในภาพรวมมากกว่าครึ่งหนึ่งชอบ ภาพโฆษณาแบบที่ 1 แต่มีความเข้าใจการสื่อความหมายของภาพ ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ส่วน ใหญ่เห็นว่าควรติดสื่อเอคส์ชูดครอบครัวไทยไร้เอคส์ไว้ในบริเวณเดียวกันและควรติดไว้ที่สถาน บริการสาธารณสุขทุกระดับ การทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศต่างกันทำให้การรับรู้ของประชาชน ต่อภาพโฆษณาแบบที่ 1 ได้แก่การพบเห็นภาพโฆษณา ความเห็นพ้องกับสาระสำคัญของภาพ โฆษณา ภาพโฆษณาแบบที่ 3 ได้แก่จุดสะดุดตาอันดับแรกของภาพโฆษณา ภาพโฆษณาแบบที่ 4 ได้แก่ ความเข้าใจในการสื่อความหมายส่วนที่เป็นข้อความที่ 1 ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและ

พื้นที่ต่างกันทำให้การรับรู้ของประชาชนต่อภาพโฆษณาแบบที่ 1 ได้แก่ความเข้าใจในการสื่อความหมายของข้อความที่ 1 ความเข้าใจในการสื่อความหมายส่วนที่เป็นรูปภาพ ภาพโฆษณาแบบที่ 2 ได้แก่ความชอบภาพโฆษณา จุดสะดุดตาอันดับแรกของภาพโฆษณา ความเข้าใจในข้อความที่ 2 ภาพโฆษณาแบบที่ 3 ได้แก่ การพบเห็นภาพโฆษณา ภาพโฆษณาแบบที่ 4 ได้แก่การพบเห็นภาพโฆษณา และความเข้าใจในการสื่อความหมายของส่วนที่เป็นรูปภาพ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุจินต์ดา คงดี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเผยแพร่สารนิเทศแอมเฟตามีนของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเผยแพร่สารนิเทศแอมเฟตามีนของหน่วยงาน ภาครัฐและภาคเอกชนในด้านประเภทของสื่อสารนิเทศ วิธีการเผยแพร่ เนื้อหา และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเผยแพร่สารนิเทศ รวมทั้งปัญหาในการเผยแพร่สารนิเทศและข้อเสนอแนะ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม โดยการสอบถามผู้ที่ทำหน้าที่ ในการเผยแพร่สารนิเทศแอมเฟตามีนของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 150 แห่งๆ ละ 1 คน ผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการเผยแพร่สารนิเทศแอมเฟตามีน ใช้วิธีการเผยแพร่สารนิเทศแบบรายกลุ่ม โดยเผยแพร่เนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการป้องกันและหลีกเลี่ยง ไปยังกลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษา ส่วนปัญหาในการเผยแพร่สารนิเทศได้จำแนกปัญหาออกเป็น 5 ด้าน คือ ปัญหาด้านประเภทของสื่อ วิธีการเผยแพร่ เนื้อหา กลุ่มเป้าหมายและปัญหาอื่นๆ พบว่า หน่วยงาน โดยรวมประสบปัญหาในระดับปานกลาง และประสบปัญหาในแต่ละด้านในระดับ ปานกลางเช่นเดียวกัน ซึ่งปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาอื่นๆ

นงกัณฐ ชมชายผล (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเผยแพร่สารสนเทศด้านการป้องกันยาเสพติดในโครงการ โรงเรียนสีขาวของครู-อาจารย์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า สภาพการเผยแพร่สารสนเทศด้านการป้องกันยาเสพติดส่วนใหญ่เผยแพร่ผ่านนักเรียน โดยใช้ป้ายนิเทศและแถบบันทึกเสียง มีการจัดทำป้ายนิเทศ และใช้ห้องเรียนเป็นสถานที่เผยแพร่ และมีปัญหาการเผยแพร่สารสนเทศด้านการป้องกันยาเสพติดโดยส่วนรวมและเป็นรายด้านสื่อ ด้านวิธีการที่ใช้และด้านสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาส่วนใหญ่มาจากสาเหตุหลายประการ เช่น บิดามารดาของนักเรียนยังไม่ตระหนักถึงภัยของยาเสพติดที่ส่งผลต่อบุตรธิดา บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตกฤตภาคและขาดความชำนาญในการผลิตสไลด์ การจัดกิจกรรมเข้าค่ายเสริมสร้างนิสัยหรือกิจกรรมอาสาป้องกันอบายมุขในโรงเรียนยังขาดงบประมาณสนับสนุน และห้องบริการ

สารสนเทศไม่เป็นเอกเทศมีเสียงรบกวนจากห้องอื่น ๆ เป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมด้านการป้องกันยาเสพติด

ณ มาตา แสงนันทนวล (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการรับรู้ ความคาดหวังและความพึงพอใจของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อโครงการของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา ระดับการรับรู้ ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อ โครงการของกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารระดับปานกลาง มีการรับรู้การดำเนิน โครงการในระดับต่ำ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง และมีความคาดหวังต่อโครงการในระดับสูงเช่นกัน ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ แตกต่างกัน 2) ประชาชนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน จะมีการรับรู้ข่าวสาร โครงการไม่แตกต่างกัน 3) ประชาชนที่สมรสแล้ว มีระดับความพึงพอใจต่อ โครงการมากกว่าประชาชนที่เป็น โสด ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความพึงพอใจต่อโครงการ ไม่แตกต่างกัน 4) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ย ทั้งครอบครัวต่อเดือนและมีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคาดหวังต่อโครงการแตกต่างกัน ประชาชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกันมีความคาดหวังต่อโครงการ ไม่แตกต่างกัน 5) การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการรับรู้ ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อโครงการของทางกรุงเทพมหานคร

วรรณวิสา คำแฝง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และการยอมรับบทบาทในการพัฒนาชุมชนของนักพัฒนาที่มีต่อการรับรู้ และการยอมรับในบทบาทของนักพัฒนา จากการวิจัยพบว่า ชาวชุมชนมีการรับรู้บทบาทที่ปฏิบัติจริงของนักพัฒนาในระดับปานกลาง มีความคาดหวังในบทบาทการพัฒนาชุมชนของนักพัฒนาในระดับสูง มีความพึงพอใจในบทบาทของนักพัฒนาในระดับปานกลางและมีการยอมรับในความเป็นผู้นำแนวทางพัฒนาชุมชนของนักพัฒนาในระดับต่ำ จากการทดสอบสมมติฐานพบว่าความพึงพอใจในบทบาทที่ปฏิบัติจริงของนักพัฒนามีความสัมพันธ์กับการยอมรับในความเป็นผู้นำแนวทางพัฒนาชุมชนของนักพัฒนา การติดต่อสื่อสารของนักพัฒนา กับประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชน และการติดต่อสื่อสารของนักพัฒนาชุมชนมีความสัมพันธ์กับการยอมรับในความเป็นผู้นำแนวทางพัฒนาชุมชนของนักพัฒนา

กาญจนา อัยวรรณ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการเผยแพร่สารสนเทศในโครงการ โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ในด้านวิธีการ ด้านสื่อ ด้านเนื้อหา ด้านสถานที่ดำเนินการ ตามความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุด โรงเรียนและหัวหน้างานชุมชนโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนในโครงการ โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตและสังคมมีการเผยแพร่สารสนเทศโดยภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านสื่อ วิธีการ และ ด้านสถานที่ดำเนินการในระดับปานกลาง และมีการเผยแพร่ด้านเนื้อหาในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านวิธีการ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีจัดนิทรรศการ การบรรยาย และเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาให้ความรู้หรือแนะนำ มีการเผยแพร่โดยการบรรยายในระดับมาก รองลงมาคือ จัดป้ายนิเทศให้ความรู้ และเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาให้ความรู้หรือแนะนำ ด้านสื่อ สื่อที่โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ ได้แก่ บุคลากรจากหน่วยงานอื่น หนังสือ รูปภาพต่าง ๆ และเสียงตามสาย มีการเผยแพร่โดยหนังสือในระดับมาก รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ และบุคลากรของโรงเรียน ด้านเนื้อหา โรงเรียนส่วนใหญ่เผยแพร่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษา สุขภาพอนามัย การเกษตร และการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีการเผยแพร่เนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาในระดับมาก รองลงมาคือ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านสถานที่ดำเนินการ ส่วนใหญ่ใช้โรงเรียน บ้านผู้ใหญ่ และองค์การบริหารส่วนตำบล มีการเผยแพร่ที่โรงเรียนในระดับมาก รองลงมาคือ องค์การบริหารส่วนตำบล และวัด ส่วนปัญหาการเผยแพร่สารสนเทศที่พบมีดังนี้ ด้านวิธีการ ได้แก่ ผู้เผยแพร่สารสนเทศมีความรู้ ประสบการณ์ และมีเวลาในการเผยแพร่สารสนเทศน้อย วิธีการเผยแพร่สารสนเทศไม่น่าสนใจ ด้านสื่อ ได้แก่ ขาดสื่อและอุปกรณ์ในการเผยแพร่สารสนเทศ สื่อไม่ทันสมัย และสภาพของสื่อไม่ดี ด้านเนื้อหา ได้แก่ เนื้อหาสารสนเทศไม่ทันสมัย ไม่เหมาะสมกับผู้รับ และไม่ตรงกับความต้องการของผู้รับ และด้านสถานที่ดำเนินการ ได้แก่ สถานที่ไปมาไม่สะดวก บรรยากาศแวดล้อมไม่ดี และขาดวัสดุครุภัณฑ์

กัลลิกา นุชมงคล (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิธีการและปัญหาการเผยแพร่สารสนเทศเกี่ยวกับการใกล้เกลี่ยขื่อพิพาทและกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นสำหรับประชาชนจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า วิธีการเผยแพร่สารสนเทศของเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงานทุกคนใช้วิธีการบรรยาย มีการใช้บุคลากรในหน่วยงาน และการใช้หนังสือ โดยสื่อบุคคลที่ใช้คือ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้คือ หนังสือและแผ่นพับ สื่อโสตทัศนที่ใช้คือ แผ่นใส ส่วนปัญหาในการเผยแพร่สารสนเทศของเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงาน โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน คือ ด้านวิธีการเผยแพร่ ด้านสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ และด้านเนื้อหาในการเผยแพร่มีอยู่ในระดับน้อย ในการนำสารสนเทศไปใช้ของประชาชนผู้เข้ารับการอบรม โดยภาพรวมมีระดับมาก แต่มีการนำไปใช้ในด้านการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการใกล้เกลี่ย และด้านการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งและคดีอาญา อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการติดต่อราชการศาล และด้านกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นอยู่ในระดับมาก

อมรศรี คู่ระพิงค์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้ ความต้องการ ปัญหา อุปสรรค และความคิดเห็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมการเกษตรของ

นักวิชาการเผยแพร่ในกรมส่งเสริมการเกษตร ผลการวิจัยพบว่า นักวิชาการเผยแพร่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมการเกษตรในภาพรวมยังมีข้อจำกัดเพราะมีการใช้ในระดับปานกลาง แต่มีวัตถุประสงค์ในการใช้โทรศัพท์ โทรสารเพื่อการสื่อสารข้อมูลในระดับมาก ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการประมวลผลข้อมูลข่าวสารและการบริการข่าวสารในระดับปานกลาง ใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเชื่อมโยงและสื่อสารข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งใช้อุปกรณ์สื่อประสมเพื่อการนำเสนอข้อมูลในระดับน้อย ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์พบว่า นักวิชาการเผยแพร่มีความต้องการเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยมากเป็นอันดับ 1 ด้านปัญหาพบว่าการขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ รวมทั้งการขาดบุคลากรเป็นปัญหาในระดับมาก ส่วนความคิดเห็นมีความเห็นว่าควรเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่นักวิชาการเผยแพร่ ควรมีการจัดสถานที่ปฏิบัติการเพื่อบริหารจัดการข้อมูล โดยเฉพาะ รวมทั้งควรมีการเชื่อมโยงและพัฒนาระบบเครือข่ายในการปฏิบัติงาน

วัชรวิ คนสูง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานสารสนเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งศึกษาการดำเนินงานสารสนเทศด้านการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ ด้านการรวบรวมสารสนเทศ การจัดเก็บสารสนเทศ และการเผยแพร่สารสนเทศ ผลการศึกษพบว่า ในด้านการรวบรวมสารสนเทศ ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบรวบรวมสารสนเทศคนละ 1 จังหวัด มีการประชุมเจ้าหน้าที่ในแต่ละเขตเพื่อกำหนดรายการสารสนเทศที่ต้องการรวบรวม ไม่มีการกำหนดระยะเวลาในการรวบรวมสารสนเทศ แต่จะใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ ไม่มีการตรวจสอบความต้องการสารสนเทศของนักท่องเที่ยว เมื่อรวบรวมได้แล้วจะมีการตรวจสอบถามถูกต้องแล้วแก้ไข ส่วนการดำเนินงานสารสนเทศ ด้านการเผยแพร่สารสนเทศ พบว่า ใช้สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสมัยใหม่ในการเผยแพร่ โดยวิธีให้บริการตอบคำถาม แจกเอกสาร จัดนิทรรศการในงานประจำปีของจังหวัด ออกอากาศทางโทรทัศน์และวิทยุ ซึ่งรับผิดชอบโดยเจ้าหน้าที่ทุกคน ปัญหาการดำเนินงานสารสนเทศในด้านการรวบรวมสารสนเทศ พบว่า บุคลากรไม่เพียงพอ ไม่ได้รับความร่วมมือในการให้สารสนเทศจากหน่วยงานบางแห่ง ด้านการจัดเก็บสารสนเทศ พบว่า สถานที่คับแคบ งบประมาณมีจำกัด ไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศ ด้านการเผยแพร่สารสนเทศ พบว่า เอกสารแจกมีไม่เพียงพอ ไม่มีเว็บไซต์หรือฐานข้อมูลที่เผยแพร่สารสนเทศ การท่องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะ และหลังจากเผยแพร่สารสนเทศแล้ว มีสารสนเทศบางอย่างเปลี่ยนแปลงไปก็ไม่สามารถไปแก้ไขได้

สุนิสสา อุบลวรรณ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า วิธีการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยใน

จังหวัดชลบุรี ใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่ปฏิบัติบ่อยครั้ง คือ การให้คำปรึกษา และปฏิบัติเป็นส่วนน้อยหรือนาน ๆ ครั้ง คือ การได้เวที ส่วนวิธีการถ่ายทอดแบบอื่น ๆ โดยรวมแล้วมีการปฏิบัติเป็นครั้งคราว ส่วนปัญหาในการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางซึ่งพบปัญหาเป็นครั้งคราวพบว่า ด้านผู้รับความรู้ ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และด้านสภาพแวดล้อม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งพบปัญหาเป็นครั้งคราว ส่วนด้านผู้ถ่ายทอดความรู้ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยซึ่งพบปัญหาเป็นส่วนน้อยหรือนาน ๆ ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบวิธีการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในจังหวัดชลบุรี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีวิธีการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพอนามัยโดยวิธีการอภิปราย การสาธิต การฝึกอบรมสัมมนา การแสดงบทบาทสมมติ กรณีศึกษา การเล่นเกม การทัศนศึกษา การได้เวที การให้ชมภาพยนตร์ โทรทัศน์และวีดิทัศน์ การทำโครงการสุขภาพ และการใช้คำถามมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบปัญหาในการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในจังหวัดชลบุรี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีปัญหาในด้านผู้ถ่ายทอดความรู้ ด้านผู้รับความรู้ ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และด้านสภาพแวดล้อม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

วุฒิพงษ์ มารวิวัฒน์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเผยแพร่สารสนเทศด้านสุขภาพโดยผู้ให้บริการสุขภาพของสถานีอนามัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่าผู้ให้บริการสุขภาพใช้วิธีการเผยแพร่สารสนเทศด้านสุขภาพในระดับมาก คือ การแนะนำและตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ การสอนความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ การสาธิตให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ การบรรยายอภิปรายในหัวข้อเกี่ยวกับสุขภาพ และการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่สารสนเทศด้านสุขภาพระดับมากคือ สื่อบุคคล ด้านบทบาทในการเผยแพร่สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้ให้บริการสุขภาพของสถานีอนามัย ในระดับมาก คือ การวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการด้านสุขภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่สารสนเทศด้านสุขภาพในระดับมาก คือ ปัญหาด้านงบประมาณ ด้านสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยี และแนวทางการเผยแพร่สารสนเทศด้านสุขภาพ โดยผู้ให้บริการสุขภาพของสถานีอนามัยที่กำหนดประกอบด้วยบทบาทของผู้ให้บริการสารสนเทศด้านสุขภาพ วิธีการและสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่สารสนเทศด้านสุขภาพ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่สารสนเทศในประเทศไทย สามารถสรุปเป็นรายด้านของงานเผยแพร่สารสนเทศได้ดังนี้

1) **ด้านทรัพยากรสารสนเทศ** โดยส่วนใหญ่สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่สารสนเทศ บันทึกอยู่ในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ แผ่นพับ หรือภาพโฆษณาอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ ส่วนการเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศที่บันทึกในรูปแบบสื่อสมัยใหม่มีอยู่ในระดับน้อย (นวลจันทร์ ศักดิ์ธนากุล 2541; นลินี มกรเสน, มะลิ ไพฑูรย์เนรมิต และทิวพร กลมกล่อม 2542; สุจินัสดา คงดี 2542; นงคัมุข ชมชายผล 2543; กาญจนา อัยวรรณ 2544; ภัลลิกา นุชมงคล 2544; วัชรวิ คนสูง 2545)

2) **บุคลากรผู้ให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศ** บุคลากรที่ทำหน้าที่เผยแพร่สารสนเทศโดยส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานนั้น ๆ และมีบทบาทสำคัญในการนัดหมายกลุ่มแกนนำครอบครัว บางหน่วยงานทุกคนต้องมีหน้าที่รับผิดชอบการเผยแพร่สารสนเทศ และพบว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีวิธีการเผยแพร่สารสนเทศโดยการอภิปราย การสาธิต การฝึกอบรมสัมมนา การแสดงบทบาทสมมติ ทัศนศึกษา การเล่นเกม การทัศนศึกษา การได้วาที การให้ชมภาพยนตร์ โทรทัศน์และวีดิทัศน์ การทำโครงการ และการใช้คำถามมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตกฤตภาคและขาดความชำนาญในการผลิตสไลด์ (นวลจันทร์ ศักดิ์ธนากุล 2541; นงคัมุข ชมชายผล 2543; กาญจนา อัยวรรณ 2544; วัชรวิ คนสูง 2545; สุนิสสา อุบลวรรณ 2547; วุฒิพงษ์ ฆารวิวัฒน์ 2550)

3) **ผู้ใช้ หรือผู้รับการเผยแพร่สารสนเทศ** โดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มบุคคลจำนวนหนึ่งที่อยู่ตามสถานศึกษา หน่วยงาน หรือหมู่บ้าน ซึ่งพบว่า ในการจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ครอบครัว กลุ่มแกนนำของครอบครัวที่เหมาะสมจะเป็นผู้รับการเผยแพร่สารสนเทศ ได้แก่ พ่อบ้านและแม่บ้าน ส่วนในกลุ่มญาติอาวุโสไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร ส่วนในกลุ่มนักเรียน จะได้รับการเผยแพร่สารสนเทศด้านยาเสพติดเป็นส่วนใหญ่ (นวลจันทร์ ศักดิ์ธนากุล 2541; นงคัมุข ชมชายผล 2543)

4) **วิธีการให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศ** สำหรับวิธีการเผยแพร่สารสนเทศเป็นรายกลุ่ม โดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีการบรรยายด้วยตัวบุคลากรในหน่วยงาน หรือเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้หรือแนะนำ ให้บริการตอบคำถาม หรือให้คำปรึกษา รองลงมาคือ การจัดป้ายนิเทศให้ความรู้ นอกเหนือจากนั้นยังมีการแจกเอกสาร จัดนิทรรศการ ออกอากาศทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ ส่วนวิธีการเผยแพร่สารสนเทศที่น้อยที่สุด คือ การฉายสไลด์ และได้วาที (บรรจง พลไชย 2540; นงคัมุข ชมชายผล 2543; กาญจนา อัยวรรณ 2544; วัชรวิ คนสูง 2545; สุนิสสา อุบลวรรณ 2547; วุฒิพงษ์ ฆารวิวัฒน์ 2550)

5) **เทคโนโลยีในการเผยแพร่สารสนเทศ** การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือสื่อสมัยใหม่ในการเผยแพร่สารสนเทศมีเป็นส่วนใหญ่ ที่พบคือการใช้แถบบันทึกเสียง การฉาย

สไลด์ และวิดีโอทัศน์ (นวลจันทร์ ศักดิ์ธนากุล 2541; นงค์นุช ชมชายผล 2543; ภัลลิกา นุชมงคล 2544; วัชรวิ คนสูง 2545) ใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเชื่อมโยงและสื่อสารข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งใช้อุปกรณ์สื่อประสมเพื่อการนำเสนอข้อมูลในระดับน้อย (อมรศรี ดุ้ยระพิงค์ 2544)

6) การจัดการงานเผยแพร่สารสนเทศ พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีบทบาทสำคัญในการวางแผนร่วมกัน ตั้งแต่การประชุม วิธีการ และการจัดหาสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิดีโอทัศน์ และเครื่องเล่นวีดิโอเทป มีการสนับสนุน ด้านวิชาการและควบคุมกำกับการค้าเนินการเผยแพร่สารสนเทศ (นวลจันทร์ ศักดิ์ธนากุล 2541; วัชรวิ คนสูง 2545; วุฒิพงษ์ งามวิวัฒน์ 2550)

ในด้านความพึงพอใจต่อสารสนเทศที่ได้รับจากหน่วยงานของรัฐนั้น พบว่าประชาชนที่สมรสแล้ว มีระดับความพึงพอใจมากกว่าประชาชนที่เป็น โสด ส่วนประชาชนที่มีเพศอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน (ณ มาดา แสงนิ่มนวล 2543) ส่วนความพึงพอใจในบทบาทของนักพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง และความพึงพอใจในบทบาทที่ปฏิบัติจริงของนักพัฒนามีความสัมพันธ์กับการยอมรับในความเป็นผู้ชี้แนวทางพัฒนาชุมชนของนักพัฒนา (วรรณวิสา คำแฝง 2543)

ในด้านปัญหาการเผยแพร่สารสนเทศนั้น พบว่าด้านทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ในการเผยแพร่ไม่ทันสมัย สภาพไม่สมบูรณ์ และไม่เพียงพอ (สนิท รัตรงค์ไต้ 2540; สุจินต์ศาคงค์ดี 2542) ด้านบุคลากรที่ทำหน้าเผยแพร่สารสนเทศมีความรู้ ประสบการณ์ และเวลาในการเผยแพร่สารสนเทศน้อย รวมทั้งมีบุคลากรไม่เพียงพอ (บรรจง พลไชย 2540; กาญจนา อัยวรรณ 2544; ออมรศรี ดุ้ยระพิงค์ 2544; วัชรวิ คนสูง 2545) ด้านเนื้อหายังไม่ทันสมัย ไม่เหมาะสมกับผู้รับไม่ตรงกับความต้องการของผู้รับ และหลังจากการเผยแพร่สารสนเทศแล้ว มีสารสนเทศบางอย่างเปลี่ยนแปลงไปก็ไม่สามารถแก้ไขได้ (บรรจง พลไชย 2540; ภัลลิกา นุชมงคล 2544; กาญจนา อัยวรรณ 2544; วัชรวิ คนสูง 2545) ส่วนงานวิจัยของนงค์นุช ชมชายผล (2543) ยังพบปัญหาด้านผู้รับการเผยแพร่สารสนเทศว่าบิดา มารดาของนักเรียนที่ไม่เห็นความสำคัญของสารสนเทศ ยังส่งผลต่อการเผยแพร่สารสนเทศอีกด้วย ส่วนในด้านวิธีการเผยแพร่ยังขาดความน่าสนใจ เนื่องจากโดยส่วนใหญ่ยังใช้สื่อบุคคลเป็นหลัก และนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปเผยแพร่น้อยมาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสถานที่ในการเผยแพร่สารสนเทศที่ไม่มีความเหมาะสม การเดินทางไม่สะดวก บรรยากาศแวดล้อมไม่ดี และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรศรี ดุ้ยระพิงค์ (2544) และ วุฒิพงษ์ งามวิวัฒน์ (2550) พบปัญหาด้านงบประมาณ ด้านสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 คือ หัวหน้ากลุ่มงานและผู้ปฏิบัติที่สังกัด 4 กระทรวงหลัก ในจังหวัดชุมพร ซึ่งประกอบด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข ทั้งหมด 46 หน่วยงาน จำนวน 270 คน กลุ่มที่ 2 คือ ประชากรในจังหวัดชุมพรจำนวน 477,154 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย : 2549)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงานและผู้ปฏิบัติที่สังกัด 4 กระทรวงหลัก ในจังหวัดชุมพร กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดเป็นร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด 27 หน่วยงาน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 81 คน และประชาชนจำนวน 400 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified sampling) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณตามสูตรของยามานะ (Yamane, 1967) โดยการกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นสัดส่วน .05 โดยคำนวณจากประชากรในจังหวัดชุมพรทั้งหมด 477,154 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย : 2549) คำนวณได้ 399.68 ตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน

ขั้นที่ 2 จำแนกประชากรออกเป็น 8 กลุ่มตามอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดชุมพร
ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	สัดส่วนร้อยละ (%)
1. เมือง	142,216	119	29.75
2. ท่าแซะ	77,677	65	16.25
3. ปะทิว	44,762	38	9.50
4. หลังสวน	70,351	59	14.75
5. พะโต๊ะ	22,096	18	4.50
6. สวี	69,294	58	14.50
7. ละแม	27,306	23	5.75
8. หุ่นตะโก	23,452	20	5.00
รวม	477,154	400	100%

ขั้นที่ 3 แบ่งจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ 400 คน ออกเป็น 8 กลุ่มโดยแบ่งตามสัดส่วนของประชากร ตามตารางที่ 3.1 เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ใช้การสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) เพื่อสุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละกลุ่มตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ที่คำนวณได้จากขั้นที่ 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการรวบรวมข้อมูลเอกสารวิชาการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการวิเคราะห์ผลการวิจัย โดยมีกระบวนการดังนี้

2.1 การปริทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการเผยแพร่สารสนเทศจากตำรา บทความ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากอินเทอร์เน็ต และการดำเนินงานการเผยแพร่สารสนเทศด้านคุณภาพชีวิต

2.2 การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ดังนี้

แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร เพื่อการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ จึงได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด คือ สำหรับผู้เผยแพร่สารสนเทศ และผู้รับสารสนเทศ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้เผยแพร่สารสนเทศ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วยเนื้อหาที่มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด และแบบปลายปิด ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 6 ข้อ เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ สังกัด ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศ

ตอนที่ 2 การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งเป็น 7 ข้อ คือข้อที่ 1 ด้านวัตถุประสงค์และนโยบาย ข้อที่ 2 ด้านบุคลากร ข้อที่ 3 ด้านงบประมาณ ข้อที่ 4 ด้านสถานที่และอุปกรณ์การเผยแพร่ ข้อที่ 5 ด้านสารสนเทศ ข้อที่ 6 ด้านวิธีการเผยแพร่ และข้อที่ 7 ด้านการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่

ตอนที่ 3 ประเมินปัญหาในด้านการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งเป็น 7 ข้อ คือข้อที่ 1 ปัญหาด้านวัตถุประสงค์และนโยบาย ข้อที่ 2 ปัญหาด้านบุคลากร ข้อที่ 3 ปัญหาด้านงบประมาณ ข้อที่ 4 ปัญหาด้านสถานที่และอุปกรณ์การเผยแพร่ ข้อที่ 5 ปัญหาด้านสารสนเทศ ข้อที่ 6 ปัญหาด้านวิธีการเผยแพร่ และข้อที่ 7 ปัญหาด้านการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นคำถามปลายเปิด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้รับสารสนเทศ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วยเนื้อหาที่มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด และแบบปลายปิด ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 4 ข้อ เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งเป็น 4 ข้อ คือข้อที่ 1 ด้านผู้เผยแพร่ข้อมูล ข้อที่ 2 ด้านข้อมูลข่าวสาร ข้อที่ 3 ด้านช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และข้อที่ 4 ด้านผลการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยจำแนกแต่ละกระทรวง เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งเป็น 4 ข้อ คือข้อที่ 1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อที่ 2 กระทรวงมหาดไทย ข้อที่ 3 กระทรวงศึกษาธิการ และข้อที่ 4 กระทรวงสาธารณสุข

ตอนที่ 4 ปัญหาหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นคำถามปลายเปิด

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบหาความตรง (validity) และหาความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบดังนี้

2.3.1 การประเมินเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ เมื่อผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในการหาความตรงเชิงเนื้อหา ได้เลือกใช้วิธีให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพิจารณา โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามว่าผู้วิจัยได้ถามคำถามสอดคล้องตรงประเด็นที่จะวิจัยหรือไม่ ครอบคลุมเนื้อหาครบถ้วนหรือยัง จำนวนข้อคำถามเพียงพอหรือไม่ ในการนี้ผู้วิจัยได้แนบโครงร่างวิทยานิพนธ์ไปด้วยเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้อ่านกรอบแนวคิด กรอบการวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจก่อนการพิจารณาแบบสอบถาม พร้อมทั้งได้เดินทางไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้สอบถามแนวคิดและกรอบการวิจัยด้วยตนเองอีกด้วย ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญนั้นผู้วิจัยได้นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนนำไปคำนวณค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) ได้ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00

2.3.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย เมื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมาคำนวณหาความเที่ยงของแบบสอบถาม คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach Alpha-Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เผยแพร่สารสนเทศ ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามจำนวน 81 ชุด ทางไปรษณีย์ถึงผู้ที่ทำหน้าที่เผยแพร่สารสนเทศที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้ากลุ่มงานเผยแพร่ และผู้ปฏิบัติในหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข ในจังหวัดชุมพร พร้อมแนบ

จดหมายนำ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นหนังสือของประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ถึงหัวหน้ากลุ่มงานและปฏิบัติงานเผยแพร่ในหน่วยงานที่สังกัด 4 กระทรวงหลัก ฉบับที่ 2 เป็นจดหมายแนะนำตัวผู้วิจัยถึงผู้บริหารหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พร้อมขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอรับคืนภายในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2551 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 66 ชุด และได้ติดต่อทวงถามไปยังหน่วยงานที่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามคืนจนกระทั่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจนครบ คิดเป็นร้อยละ 100 ในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2551 จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบก่อนนำไปวิเคราะห์คำนวณค่าสถิติ โดยพบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทุกฉบับ

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้รับสารสนเทศ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานงานผ่านทางผู้นำชุมชนในแต่ละอำเภอ รวมทั้งสิ้น 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง จำนวน 119 ชุด อำเภอท่าแซะ จำนวน 65 ชุด อำเภอปะทิว จำนวน 38 ชุด อำเภอหลังสวน จำนวน 59 ชุด อำเภอพะโต๊ะ จำนวน 18 ชุด อำเภอสวี จำนวน 20 ชุด อำเภอละแม จำนวน 23 ชุด และอำเภอทุ่งตะโก จำนวน 58 ชุด ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน 2551 และเสร็จสิ้นได้รับแบบสอบถามครบ คิดเป็นร้อยละ 100 ในวันที่ 12 ธันวาคม 2551 จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบก่อนนำไปวิเคราะห์คำนวณค่าสถิติ โดยพบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทุกฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปที่ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ สามารถนำเสนอข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำตอบแบบเลือกตอบวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ด้านการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ประเมินปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร และความพึงพอใจต่อการ

เผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 การเปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

แก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่สังกัด ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศ และเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องการประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศ

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

ตอนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์การประเมินปัญหาในด้านการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร

ตอนที่ 1.4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่สังกัดระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มผู้รับสารสนเทศ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รับสารสนเทศ

ตอนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

ตอนที่ 2.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยจำแนกแต่ละกระทรวง

ตอนที่ 2.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศ

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศ นำเสนอค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ด้านเพศ อายุ กระทรวง ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ดังตารางที่ 4.1-4.6

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	33	40.74
หญิง	48	59.26
รวม	81	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.26 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.74

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 25 ปี	2	2.47
25-34 ปี	20	24.69
35-44 ปี	39	48.15
45-54 ปี	17	20.99
55 ปีขึ้นไป	3	3.70
รวม	81	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมาคืออายุระหว่าง 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.69 มีอายุระหว่าง 45-54 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.99 และน้อยที่สุดมีอายุน้อยกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.47

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศจำแนกตามกระทรวง

กระทรวง	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรและสหกรณ์	36	44.45
มหาดไทย	18	22.22
ศึกษาธิการ	18	22.22
สาธารณสุข	9	11.11
รวม	81	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 44.45 รองลงมากระทรวงมหาดไทย คิดเป็นร้อยละ 22.22 ซึ่งเท่ากันกับกระทรวงศึกษาธิการ และน้อยที่สุดคือกระทรวงสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 11.11

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศจำแนกตามตำแหน่งงาน

ตำแหน่งงาน	จำนวน	ร้อยละ
หัวหน้ากลุ่มงานเผยแพร่	10	12.35
ผู้ปฏิบัติงานเผยแพร่	62	76.54
ไม่ระบุ	9	11.11
รวม	81	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานเผยแพร่ คิดเป็นร้อยละ 76.54 รองลงมาคือหัวหน้ากลุ่มงานเผยแพร่ คิดเป็นร้อยละ 12.35 และน้อยที่สุดคือไม่ระบุตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 11.11

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6	1	1.23
ระดับปริญญาตรี	61	75.31
ระดับปริญญาโท	10	12.35
อื่น ๆ	9	11.11
รวม	81	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.31 รองลงมาคือระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 12.35 และน้อยที่สุดคือต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 1.23

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้เผยแพร่สารสนเทศจำแนกตามประสบการณ์การทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศ

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	7	8.65
1-3 ปี	12	14.81
4-5 ปี	24	29.63
6-10 ปี	16	19.75
มากกว่า 10 ปี	17	20.99
ไม่ระบุ	5	6.17
รวม	81	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศ 4-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.63 รองลงมาคือ มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.99 และน้อยที่สุดคือ ไม่ระบุ คิดเป็นร้อยละ 6.17

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร นำเสนอค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ด้านวัตถุประสงค์และนโยบาย	3.39	0.70	ปานกลาง
1) มีการแจ้งวัตถุประสงค์และนโยบายการเผยแพร่สารสนเทศไว้ อย่างชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	3.42	0.75	ปานกลาง
2) มีความต่อเนื่องของนโยบายด้านการเผยแพร่สารสนเทศจาก กระทรวง	3.35	0.65	ปานกลาง
2. ด้านบุคลากร	3.02	0.84	ปานกลาง
3) มีการจัดสรรบุคลากรสำหรับงานการเผยแพร่สารสนเทศอย่าง เหมาะสม	3.02	0.86	ปานกลาง
4) มีการกำหนดหน้าที่แต่ละด้านของบุคลากรในการเผยแพร่ สารสนเทศอย่างชัดเจน	3.17	0.83	ปานกลาง
5) บุคลากรรับผิดชอบมีจำนวนเพียงพอต่อการเผยแพร่สารสนเทศ	2.77	0.85	ปานกลาง
6) มีความสามารถถ่ายทอดสารสนเทศด้วยภาษา ถ้อยคำสำนวน และ ลีลาการพูดที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้รับสารสนเทศ	3.17	0.77	ปานกลาง
7) มีการพัฒนาผู้เผยแพร่ด้านการเผยแพร่สารสนเทศ เช่น การ อนุญาตให้ไปศึกษาดูงาน ฝึกอบรม สัมมนา ประชุมทางวิชาการ ดูงาน ฯลฯ	2.98	0.89	ปานกลาง
3. ด้านงบประมาณ	2.92	0.85	ปานกลาง
8) ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง	2.77	0.87	ปานกลาง
9) มีการจัดสรรค่าใช้จ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบและชัดเจน	2.99	0.88	ปานกลาง
10) การใช้งบประมาณเหมาะสมกับการดำเนินงานทั้งหมด	2.99	0.81	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
4. ด้านสถานที่และอุปกรณ์การเผยแพร่	3.16	0.71	ปานกลาง
11) มีการจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์เผยแพร่ล่วงหน้าในเวลาที่เหมาะสม	3.15	0.77	ปานกลาง
12) การได้รับความร่วมมือในการจัดเตรียมสถานที่ และอุปกรณ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.21	0.80	ปานกลาง
13) อุปกรณ์การเผยแพร่สารสนเทศอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน	3.15	0.63	ปานกลาง
14) มีอุปกรณ์เผยแพร่ที่เหมาะสมต่อการเผยแพร่สารสนเทศ	3.11	0.63	ปานกลาง
5. ด้านสารสนเทศ	3.31	0.69	ปานกลาง
15) สารสนเทศมีขอบเขตเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์/เป้าหมาย	3.42	0.66	ปานกลาง
16) ความชัดเจนและเข้าใจง่ายของสารสนเทศที่ได้รับจากกระทรวง	3.36	0.63	ปานกลาง
17) ความน่าสนใจของสารสนเทศที่ได้รับจากกระทรวง	3.28	0.67	ปานกลาง
18) ความเพียงพอของสารสนเทศที่ได้รับจากกระทรวง	3.19	0.79	ปานกลาง
6. ด้านวิธีการเผยแพร่	3.09	0.87	ปานกลาง
19) มีผังงานเพื่อแสดงลำดับขั้นตอนและวิธีการเผยแพร่สารสนเทศ	3.00	0.90	ปานกลาง
20) มีการประชุมก่อนการเผยแพร่สารสนเทศ	2.94	0.89	ปานกลาง
21) มีการจัดทำตารางและประชาสัมพันธ์งานเผยแพร่สารสนเทศล่วงหน้าด้วยการกำหนดกิจกรรมและเวลาที่เหมาะสม	3.06	0.87	ปานกลาง
22) มีขั้นตอนการเผยแพร่สารสนเทศอย่างเป็นระบบ เช่น มีแบบฟอร์ม หรือแบบกรอกข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเผยแพร่สารสนเทศ หรือการลงทะเบียนสำหรับผู้รับสารสนเทศ	3.14	0.89	ปานกลาง
23) มีการใช้สื่อหรือช่องทางการเผยแพร่ เช่น การประชุม วิทยุ เอกสารเผยแพร่ วิกิทัศน์ การฝึกอบรม การจัดนิทรรศการ เป็นต้น เหมาะสมกับลักษณะของประชาชนแต่ละกลุ่ม	3.25	0.73	ปานกลาง
24) มีการรวบรวมสถิติการดำเนินการด้านการเผยแพร่อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง	3.09	0.95	ปานกลาง
25) วิธีการเผยแพร่สารสนเทศสามารถอำนวยความสะดวก และเข้าถึงประชาชนได้ดี	3.14	0.86	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
7. ด้านการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่	2.92	0.89	ปานกลาง
26) มีการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานเผยแพร่	2.89	0.85	ปานกลาง
27) มีการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่อย่างสม่ำเสมอ	2.88	0.88	ปานกลาง
28) มีการทำรายงานผลการปฏิบัติงานแต่ละครั้งที่มีการเผยแพร่	3.00	0.93	ปานกลาง
สารสนเทศ			
รวม	3.12	0.79	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านวัตถุประสงค์และนโยบายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.39$) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ มี 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการแจ้งวัตถุประสงค์และนโยบายการเผยแพร่สารสนเทศไว้อย่างชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ($\bar{X} = 3.42$) และสารสนเทศมีขอบเขตเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์/เป้าหมาย ($\bar{X} = 3.42$) รองลงมาคือความชัดเจนและเข้าใจง่ายของสารสนเทศที่ได้รับจากกระทรวง ($\bar{X} = 3.36$) ตามลำดับ ส่วนบุคลากรรับผิดชอบมีจำนวนเพียงพอต่อการเผยแพร่สารสนเทศ และได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.77$)

ตอนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์การประเมินปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่
สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร นำเสนอค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การประเมินปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
แก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่
สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

ประเมินปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ปัญหาด้านวัตถุประสงค์และนโยบาย	3.17	0.66	ปานกลาง
1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และนโยบายในการเผยแพร่ สารสนเทศจากกระทรวง	3.25	0.66	ปานกลาง
2) ความต่อเนื่องของวัตถุประสงค์และนโยบายในการเผยแพร่ สารสนเทศจากกระทรวง	3.16	0.67	ปานกลาง
3) ความสามารถในการปฏิบัติได้จริงของวัตถุประสงค์และ นโยบาย	3.10	0.66	ปานกลาง
2. ปัญหาด้านบุคลากร	3.01	0.81	ปานกลาง
4) ผู้เผยแพร่มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านการเผยแพร่ และการใช้เทคโนโลยี	3.26	0.83	ปานกลาง
5) ความเพียงพอของบุคลากร	2.75	0.78	ปานกลาง
3. ปัญหาด้านงบประมาณ	2.76	0.86	ปานกลาง
6) ความเพียงพอของงบประมาณ	2.73	0.86	ปานกลาง
7) ความต่อเนื่องและสม่ำเสมอในการได้รับงบประมาณ	2.69	0.84	ปานกลาง
8) ความชัดเจนและเป็นระบบในการใช้งบประมาณ	2.86	0.87	ปานกลาง
4. ปัญหาด้านสถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	3.29	0.89	ปานกลาง
9) ความทันสมัยและเพียงพอของอุปกรณ์ที่ใช้เผยแพร่สารสนเทศ	3.36	0.86	ปานกลาง
10) การได้รับความร่วมมือในการจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.22	0.92	ปานกลาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเมินปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
5. ปัญหาด้านสารสนเทศ	3.12	0.71	ปานกลาง
11) ความชัดเจนและครอบคลุมของสารสนเทศที่ได้รับจาก กระทรวง	3.16	0.67	ปานกลาง
12) ความเพียงพอและต่อเนื่องของสารสนเทศที่ได้รับจาก กระทรวง	3.07	0.75	ปานกลาง
6. ปัญหาด้านวิธีการของการเผยแพร่	3.13	0.71	ปานกลาง
13) ความเหมาะสมของขั้นตอนในการเตรียมการก่อนการเผยแพร่	3.15	0.69	ปานกลาง
14) ความเหมาะสมของสื่อหรือช่องทางการเผยแพร่สารสนเทศที่ ใช้เผยแพร่กับลักษณะประชาชนในแต่ละกลุ่ม	3.11	0.74	ปานกลาง
15) ความครบถ้วนตามลำดับขั้นตอนของวิธีการเผยแพร่ สารสนเทศ	3.12	0.71	ปานกลาง
7. ปัญหาด้านการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่	2.95	0.73	ปานกลาง
16) ความสม่ำเสมอด้านการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงาน เผยแพร่	3.00	0.67	ปานกลาง
17) ความสม่ำเสมอด้านการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่	2.90	0.73	ปานกลาง
18) ความสม่ำเสมอของการทำรายงานผลการปฏิบัติงานภายหลัง การเผยแพร่สารสนเทศ	2.95	0.78	ปานกลาง
รวม	3.06	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาด้านสถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 3.29$) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาเรื่องความทันสมัยและเพียงพอของอุปกรณ์ที่ใช้เผยแพร่สารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 3.36$) รองลงมาคือผู้เผยแพร่มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านการเผยแพร่ และการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนความต่อเนื่องและสม่ำเสมอในการได้รับงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.69$)

ตอนที่ 1.4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่สังกัด ระดับการศึกษา และประสิทธิภาพการทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศ นำเสนอผลการเปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่สังกัด ระดับการศึกษา และประสิทธิภาพการทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งมีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

- 1) ผู้เผยแพร่สารสนเทศที่สังกัดกระทรวงต่างกัันมีระบบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนแตกต่างกัน
- 2) ผู้เผยแพร่สารสนเทศที่มีระดับการศึกษาต่างกัันมีระบบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนแตกต่างกัน
- 3) ผู้เผยแพร่ที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกัันมีระบบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนแตกต่างกัน

ผลปรากฏดังตารางที่ 4.9-4.12

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่สังกัด

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.15	3	0.71	2.74*	0.04
ภายในกลุ่ม	20.14	77	0.26		
รวม	22.29	80			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่สังกัดพบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดกระทรวงต่างกััน มีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เนื่องจากการเปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่สังกัด พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธีของแอลเอสดี (LSD) ผลปรากฏดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่สังกัด

กระทรวงที่สังกัด	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	เกษตรและสหกรณ์	มหาดไทย	ศึกษาธิการ	สาธารณสุข
		3.02	2.92	3.30	3.36
เกษตรและสหกรณ์	3.02	-	0.10	-0.27	-0.34
มหาดไทย	2.92	-	-	-0.38*	-0.44*
ศึกษาธิการ	3.30	-	-	-	-0.06
สาธารณสุข	3.36	-	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 เมื่อพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงศึกษาธิการ และผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงสาธารณสุข มีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้เผยแพร่สารสนเทศ มีความเห็นว่ากระทรวงสาธารณสุขมีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ดีกว่ากระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการมีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรดีกว่ากระทรวงมหาดไทย ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่
ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.45	3	0.15	0.54	0.65
ภายในกลุ่ม	21.84	77	0.28		
รวม	22.29	80			

จากตารางที่ 4.11 การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่
ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างที่มี
การศึกษาต่างกัน มีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนใน
จังหวัดชุมพร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่
ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานด้านการเผยแพร่
สารสนเทศ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.24	4	0.31	1.12	0.35
ภายในกลุ่ม	21.05	76	0.27		
รวม	22.29	80			

จากตารางที่ 4.12 การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่
ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศพบว่า
ผู้เผยแพร่สารสนเทศกลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพการทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศต่างกัน มี
การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ไม่
แตกต่างกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มผู้รับสารสนเทศ

ตอนที่ 2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รับสารสนเทศ นำเสนอค่าร้อยละข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้รับสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ปรากฏดังตารางที่ 4.13-4.16

ตารางที่ 4.13 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รับสารสนเทศจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	167	41.75
หญิง	233	58.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้รับสารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.25 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 41.75

ตารางที่ 4.14 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รับสารสนเทศจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 20 ปี	49	12.25
20-29 ปี	72	18.00
30-39 ปี	111	27.75
40-49 ปี	113	28.25
50 ปีขึ้นไป	55	13.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้รับสารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.25 รองลงมาคืออายุระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.75 และน้อยที่สุด คืออายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.25

ตารางที่ 4.15 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รับสารสนเทศจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6	88	22.00
ระดับประถมศึกษาปีที่ 6	75	18.75
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3	75	18.75
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6	102	25.50
ระดับปริญญาตรี	36	9.00
ระดับปริญญาโท	14	3.50
อื่น ๆ	10	2.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้รับสารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 25.50 รองลงมาคือระดับต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 22.00 และน้อยที่สุดคือระดับอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.50

ตารางที่ 4.16 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รับสารสนเทศจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	126	31.50
ค้าขาย	55	13.75
รับราชการ	24	6.00
นักเรียน/นักศึกษา	55	13.75
ลูกจ้างในหน่วยงานของรัฐ	29	7.25
ลูกจ้างในหน่วยงานของเอกชน	47	11.75
อื่น ๆ	64	16.00
รวม	81	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้รับสารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 31.50 รองลงมาคืออาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 16.00 และน้อยที่สุดคืออาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 6.00

ตอนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์การประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร นำเสนอค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ปรากฏดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ผู้เผยแพร่ข้อมูล	3.50	0.81	มาก
1) มีความรู้ ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่	3.56	0.73	มาก
2) มีบุคลิกที่ดี น่าเชื่อถือ และมีความเป็นกันเองต่อประชาชน	3.64	0.77	มาก
3) มีความสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้วยความคล่องแคล่ว	3.47	0.75	ปานกลาง
4) สามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	3.38	0.95	ปานกลาง
5) สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารด้วยภาษา ถ้อยคำ สำนวน และลีลาในการพูดที่เหมาะสมกับกลุ่มประชาชน	3.45	0.86	ปานกลาง
6) มีการปรับความยากง่ายของข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมกับกลุ่มประชาชน	3.41	0.79	ปานกลาง
7) มีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อระบบสังคมและวัฒนธรรมของประชาชน	3.56	0.84	มาก
2. ข้อมูลข่าวสาร	3.55	0.86	มาก
8) ความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ในด้านต่าง ๆ			
- หมวดสุขภาพดี (ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดี) เช่น การดูแลสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ แม่แรกคลอด และเด็กแรกเกิดจนถึงอายุ 12 ปี การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย ได้มาตรฐาน มีความรู้ในการใช้ยา การตรวจสุขภาพประจำปีของคนอายุ 35 ปีขึ้นไป เป็นต้น	3.63	0.89	มาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
- <u>หมวดมีบ้านอาศัย</u> (ประชาชนมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม) เช่น มีน้ำสะอาด การจัดบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะ ครวเรือนมีความอบอุ่น เป็นต้น	3.67	0.78	มาก
- <u>หมวดฝึกฝนการศึกษา</u> (ประชาชนเข้าถึงบริการด้านการศึกษา) เช่น การได้รับบริการด้านการศึกษาตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึง เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และไม่ได้ เรียนต่อ ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ	3.49	0.90	ปานกลาง
- <u>หมวดรายได้ก้าวหน้า</u> (ประชาชนมีการประกอบอาชีพและมีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิต) เช่น การมีอาชีพรายได้ และการเก็บออมเงินของครัวเรือน เป็นต้น	3.39	0.86	ปานกลาง
- <u>หมวดปลูกฝังค่านิยมไทย</u> (ประชาชนมีค่านิยมที่แสดงความเป็นคนไทย) เช่น การไม่ติดสุราและไม่สูบบุหรี่ของคนในครัวเรือน, การส่งเสริมให้ไปปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา, การดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุและคนพิการ	3.42	0.94	ปานกลาง
- <u>หมวดร่วมใจพัฒนา</u> (ประชาชนมีส่วนร่วมต่อชุมชนและสังคม) เช่น การเป็นกลุ่มสมาชิกในชุมชน, การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน, ร่วมแสดงความคิดเห็น, การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ที่มีสิทธิ์ เป็นต้น	3.72	0.78	มาก
3. ช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	3.33	0.89	ปานกลาง
9) การใช้สื่อบุคคล เช่น การสนทนาพูดคุย การประชุม การได้วาที การอภิปราย เป็นต้น	3.35	0.84	ปานกลาง
10) การใช้สื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น	3.44	0.85	ปานกลาง
11) การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร เอกสารเผยแพร่ หนังสือในโอกาสพิเศษ รายงานประจำปี ปฏิทิน สมุดบันทึก เป็นต้น	3.33	0.89	ปานกลาง

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศ	\bar{x}	S.D.	แปลความ
12) การใช้สื่อโซเชียล เช่น เทปวีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	3.17	0.97	ปานกลาง
13) การใช้สื่อกิจกรรม เช่น การจัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรม การจัดนิทรรศการ เป็นต้น	3.34	0.89	ปานกลาง
4. ผลการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	3.56	0.77	มาก
14) หลังจากได้รับข้อมูลข่าวสารแล้ว ท่านมีความรู้และความเข้าใจข้อมูลข่าวสารด้านคุณภาพชีวิต	3.56	0.77	มาก
15) ท่านสามารถนำความรู้ด้านคุณภาพชีวิตมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	3.64	0.75	มาก
16) เมื่อท่านนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปปฏิบัติ ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	3.55	0.78	มาก
17) ท่านสามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารด้านคุณภาพชีวิตให้บุคคลอื่นได้	3.47	0.79	ปานกลาง
รวม	3.48	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้รับสารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในการประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{x} = 3.56$) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ในหมวดร่วมใจพัฒนา (ประชาชนมีส่วนร่วมต่อชุมชนและสังคม) เช่น การเป็นกลุ่มสมาชิกในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน ร่วมแสดงความคิดเห็น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ที่มีสิทธิ์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{x} = 3.72$) รองลงมาคือความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ในหมวดมีบ้านอาศัย (ประชาชนมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม) เช่น มีน้ำสะอาด การจัดบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะ ครุภัณฑ์มีความอบอุ่น เป็นต้น ($\bar{x} = 3.67$) ส่วนการใช้สื่อโซเชียล เช่น เทปวีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.17$)

ตอนที่ 2.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยจำแนกแต่ละกระทรวง นำเสนอค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ปรากฏดังตารางที่ 4.18-4.22

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยภาพรวม

ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศ โดยภาพรวม	\bar{X}	S.D.	แปลความ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	3.56	0.77	มาก
กระทรวงมหาดไทย	3.49	0.77	ปานกลาง
กระทรวงศึกษาธิการ	3.58	0.79	มาก
กระทรวงสาธารณสุข	3.60	0.78	มาก
รวม	3.56	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้รับสารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกระทรวงพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยความพึงพอใจกระทรวงสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.60$) รองลงมาคือกระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{X} = 3.58$) และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ ส่วนกระทรวงมหาดไทย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.49$)

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร กระจังหวัดและสหกรณ์

ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศ จังหวัดและสหกรณ์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1) ความพึงพอใจต่อผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	3.69	0.78	มาก
2) ความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ	3.56	0.75	มาก
3) ความพึงพอใจต่อสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร	3.45	0.77	ปานกลาง
4) ความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร	3.53	0.78	มาก
รวม	3.56	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้รับสารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรของจังหวัดและสหกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยความพึงพอใจต่อผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมาคือความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ($\bar{X} = 3.56$) และความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจต่อสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.45$)

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร กระทรวงมหาดไทย

ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศ กระทรวงมหาดไทย	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1) ความพึงพอใจต่อผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	3.57	0.77	มาก
2) ความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ	3.45	0.76	ปานกลาง
3) ความพึงพอใจต่อสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร	3.43	0.79	ปานกลาง
4) ความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร	3.50	0.75	มาก
รวม	3.49	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้รับสารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรของกระทรวงมหาดไทยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยความพึงพอใจต่อผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมาคือความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.50$) และความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ($\bar{X} = 3.45$) ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจต่อสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.43$)

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร กระทรวงศึกษาธิการ

ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศ กระทรวงศึกษาธิการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1) ความพึงพอใจต่อผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	3.67	0.82	มาก
2) ความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ	3.60	0.79	มาก
3) ความพึงพอใจต่อสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร	3.47	0.78	ปานกลาง
4) ความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร	3.56	0.76	มาก
รวม	3.58	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผู้รับสารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ยกเว้นพึงพอใจต่อสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง โดยความพึงพอใจต่อผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.67$) รองลงมาคือความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ($\bar{X} = 3.60$) และความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร กระทรวงสาธารณสุข

ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศ กระทรวงสาธารณสุข	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1) ความพึงพอใจต่อผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	3.67	0.73	มาก
2) ความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ	3.54	0.78	มาก
3) ความพึงพอใจต่อสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร	3.57	0.80	มาก
4) ความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร	3.61	0.80	มาก
รวม	3.60	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผู้รับสารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรของกระทรวงศึกษาธิการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยความพึงพอใจต่อผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.67$) รองลงมาคือความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ($\bar{X} = 3.61$) และความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.57$) ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจต่อสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.54$)

ตอนที่ 2.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ นำเสนอผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ซึ่งมีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

- 1) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาค้างกันมีความพึงพอใจในการรับสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
- 2) ประชาชนที่มีอาชีพค้างกันมีความพึงพอใจในการรับสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ผลปรากฏดังตารางที่ 4.23-4.24

ตารางที่ 4.23 เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.50	6	0.41	1.31	0.24
ภายในกลุ่ม	124.19	393	0.31		
รวม	126.69	399			

จากตารางที่ 4.23 ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาค้างกัน มีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่
ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.82	6	0.47	1.49	0.18
ภายในกลุ่ม	123.87	393	0.31		
รวม	126.69	399			

จากตารางที่ 4.24 ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามอาชีพพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1.1 เพื่อประเมินระบบการจัดการการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบระบบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร

1.1.4 เพื่อประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร

1.1.5 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในการรับสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย มีดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 คือ หัวหน้ากลุ่มงานและผู้ปฏิบัติที่สังกัด 4 กระทรวงหลัก ในจังหวัดชุมพร ทั้งหมด 46 หน่วยงาน จำนวน 270 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดเป็นร้อยละ 30 ของประชากร ทั้งหมด 27 หน่วยงาน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 81 คน กลุ่มที่ 2 คือ ประชากรในจังหวัดชุมพรจำนวน 477,154 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ

ยามานะ (Yamane, 1967) และการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

1) **สำหรับผู้เผยแพร่สารสนเทศ** แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ ตอนที่ 2 การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 ประเมินปัญหาในด้านการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ และตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นคำถามปลายเปิด

2) **สำหรับผู้รับสารสนเทศ** แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ ตอนที่ 2 ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยจำแนกแต่ละกระทรวง เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ และตอนที่ 4 ปัญหาหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นคำถามปลายเปิด

1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 วิธี คือ

1.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เผยแพร่สารสนเทศ ผู้วิจัยได้จัดส่ง

แบบสอบถามจำนวน 81 ชุด ทางไปรษณีย์ถึงผู้ที่ทำหน้าที่เผยแพร่สารสนเทศที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้ากลุ่มงานเผยแพร่ และผู้ปฏิบัติในหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุขในจังหวัดชุมพร พร้อมแนบจดหมายนำของประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์และจดหมายแนะนำตัวผู้วิจัยถึงผู้บริหารหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พร้อมขอความร่วมมือในการตอบ เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบก่อนนำไปวิเคราะห์คำนวณค่าสถิติ โดยพบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทุกฉบับ

1.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้รับสารสนเทศ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานงานผ่านทางผู้นำชุมชนในแต่ละอำเภอ รวมทั้งสิ้น 8 อำเภอ และเมื่อเก็บแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมา

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบก่อนนำไปวิเคราะห์คำนวณค่าสถิติ โดยพบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทุกฉบับ

1.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปที่ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ สามารถนำเสนอข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำตอบแบบเลือกตอบวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ

1.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ด้านการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ประเมินปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร และความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.4.3 การเปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่สังกัด ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศ และเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

1.5 ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ดังนี้

1.5.1 ระบบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร พบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการจัดการด้านวัตถุประสงค์และนโยบายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านสารสนเทศ ส่วนด้านงบประมาณ และด้านการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.5.2 เปรียบเทียบระบบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่สังกัด ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศ พบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศที่สังกัดกระทรวงต่างกัน มีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้เผยแพร่สารสนเทศ มีความเห็นว่า

กระทรวงสาธารณสุขมีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชน ในจังหวัดชุมพรดีกว่ากระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการมีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรดีกว่ากระทรวงมหาดไทย ส่วนผู้เผยแพร่สารสนเทศที่มีการศึกษาต่างกัน และมีประสบการณ์การทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศต่างกัน มีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ไม่มีผลต่อการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

1.5.3 ปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร พบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้เผยแพร่มีปัญหาด้านสถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาของความทันสมัยและเพียงพอของอุปกรณ์ที่ใช้เผยแพร่สารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือผู้เผยแพร่มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านการเผยแพร่ และการใช้เทคโนโลยี ส่วนความต่อเนื่องและสม่ำเสมอในการได้รับงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.5.4 ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร พบว่า ผู้รับสารสนเทศส่วนใหญ่ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ในหมวดร่วมใจพัฒนา (ประชาชนมีส่วนร่วมต่อชุมชนและสังคม) เช่น การเป็นกลุ่มสมาชิกในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน ร่วมแสดงความคิดเห็น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ที่มีสิทธิ์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ในหมวดมีบ้านอาศัย (ประชาชนมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม) เช่น มีน้ำสะอาด การจัดบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะ คริวเรือนมีความอบอุ่น เป็นต้น ส่วนการใช้สื่อโซเชียล เช่น เทปวีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.5.5 เปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในการรับสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร พบว่า ผู้รับสารสนเทศส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยความพึงพอใจกระทรวงสาธารณสุข

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ยตามลำดับ ส่วนกระทรวงมหาดไทย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าประชาชนที่มีการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่สำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการจัดการด้านวัตถุประสงค์และนโยบายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีการแจ้งวัตถุประสงค์และนโยบายการเผยแพร่สารสนเทศไว้อย่างชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และสารสนเทศมีขอบเขตเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับกับผลงานวิจัยของโฮล์มส์และคณะ (Holmes et al 2006) และนวลจันทร์ ศักดิ์ธนากุล (2541) โดยมีการสร้างเครือข่ายในการเผยแพร่สารสนเทศ เพื่อให้การสนับสนุนชุมชนในด้านการสื่อสาร การฝึกอบรม การสนับสนุนอาสาสมัครของชุมชน ให้สามารถพัฒนานโยบายและให้ความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชนได้ รวมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากในแต่ละกระทรวงมีอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยกระทรวงมหาดไทยจะมีหน้าที่ด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน และด้านการพัฒนาทางกายภาพ กระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่ด้านพัฒนาการแพทย์ ด้านพัฒนาการสาธารณสุข และด้านสนับสนุนงานบริการสุขภาพ กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการดำเนินการ และการให้บริการทางการศึกษาสำหรับสาธารณสุขชนตามแนวทางที่ปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรม การจัดหาแหล่งน้ำและพัฒนาระบบชลประทาน ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ส่งเสริมและพัฒนาระบบสหกรณ์ รวมตลอดทั้งกระบวนการผลิตและสินค้าเกษตรกรรม และการกำหนดตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เพื่อ

พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีกินดี มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ และสามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างสงบสุขนั้น ได้มีการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละตัวชี้วัดไว้แล้ว ดังนั้นจึงทำให้แต่ละกระทรวงสามารถแจ้งวัตถุประสงค์และนโยบายการเผยแพร่สารสนเทศไว้ได้อย่างชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของสมพร พุทธาพิทักษ์ผล (2545) ที่กล่าวไว้ว่าในการกำหนดวัตถุประสงค์ กลยุทธ์และนโยบายของการเผยแพร่สารสนเทศที่ชัดเจนนั้น เพื่อเป็นกรอบในการจัดกิจกรรมเผยแพร่สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ จำเป็นต้องพิจารณาเรื่องวัตถุประสงค์ กลยุทธ์และนโยบายในระดับสูงขึ้นไป และปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่สารสนเทศ กล่าวคือ วัตถุประสงค์และนโยบายการเผยแพร่สารสนเทศที่ตินั้น จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยภายนอกงานเผยแพร่สารสนเทศที่จะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการจัดการเผยแพร่สารสนเทศในด้านต่าง ๆ เช่น อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ความก้าวหน้าด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ระดับการศึกษาของผู้รับสารสนเทศ เป็นต้น

2.2 เปรียบเทียบการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามกระทรวงที่สังกัด ระดับการศึกษา และประเภทการทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศที่สังกัดกระทรวงต่างกัน มีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกระทรวงสาธารณสุขมีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรดีกว่ากระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการมีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพรดีกว่ากระทรวงมหาดไทย ซึ่งการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศของกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการที่ดีกว่ากระทรวงมหาดไทยนั้น ทั้งนี้เนื่องจากทั้งสองกระทรวงเป็นกระทรวงที่มีความสำคัญต่อความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตของประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน เมื่อประชาชนอยู่ดี มีสุขแล้ว ก็จะลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมรัฐบาลสามารถมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่ด้านอื่น ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพนม พงษ์ไพบูลย์ (2552) นอกจากนี้ปัจจัยพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตที่มี 4 ประการ คือ การมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม การมีอาหารการกินที่เพียงพอกับความเจริญเติบโตและเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดี การมีเครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมกับสภาวะอากาศและความมีระเบียบทางวัฒนธรรม และการมียาป้องกันรักษาโรคร้ายไข้เจ็บยามจำเป็นแล้ว การศึกษายังถือเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิต เพราะในสภาพปัจจุบันเป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐต้องสนับสนุนให้ทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี การศึกษานอกจากจะช่วยสร้างคนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยจิตใจที่

ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบกิจการอาชีพได้ ยังช่วยให้คนเจริญงอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม ประชาชนจึงต้องได้รับปัจจัยขั้นพื้นฐานทั้ง 5 ประการครบถ้วน ถึงจะเพียงพอกับความต้องการและความจำเป็นที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ดังนั้น กระทรวงที่มีอำนาจหน้าที่หลักต่อปัจจัยขั้นพื้นฐานทั้ง 5 ประการนี้ จึงต้องเร่งรัดในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้อย่างรวดเร็ว และมีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน การเผยแพร่สารสนเทศจึงเป็นส่วนหนึ่ง ที่ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญทั้งระบบของการเผยแพร่สารสนเทศ เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

ส่วนผู้เผยแพร่สารสนเทศที่มีการศึกษา และมีประสบการณ์การทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศต่างกัน มีการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้เผยแพร่สารสนเทศส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ถึงร้อยละ 87.66 และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 4 ปี ถึงร้อยละ 70.37 ซึ่งทำให้ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ไม่ส่งผลต่อการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ ขัดแย้งกับสุนิสสา อุบลวรรณ (2547) ซึ่งพบว่าวิธีการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในจังหวัดชลบุรีที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีวิธีการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพอนามัยโดยวิธีการอภิปราย การสาธิต การฝึกอบรมสัมมนา การแสดงบทบาทสมมติ กรณีศึกษา การเล่นเกม การทัศนศึกษา การได้วาทิ การให้ชมภาพยนตร์ โทรทัศน์และวีดิทัศน์ การทำโครงการสุขภาพ และการใช้คำถามมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุที่ผลการวิจัยขัดแย้งกันอาจจะเนื่องจากการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อศึกษาต่างกัน โดยสุนิสสา เลือกศึกษาการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพด้วยวิธีการต่าง ๆ ส่วนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชน โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาที่ศึกษาเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ผู้เผยแพร่สารสนเทศ การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศ กระบวนการเผยแพร่สารสนเทศ และผู้รับสารสนเทศ ส่วนวิธีการถ่ายทอดหรือเผยแพร่สารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการด้านการเผยแพร่ความรู้ ซึ่งประกอบ ด้วยด้านวัตถุประสงค์และนโยบาย ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่และอุปกรณ์การเผยแพร่ ด้านสารสนเทศ ด้านวิธีการเผยแพร่ และด้านการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่ จากนั้นจึงกำหนดประเด็นศึกษาที่ได้จากการพิจารณาตามเนื้อหาที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ นอกจากความแตกต่างในเรื่องกำหนดขอบเขตเนื้อหาเพื่อศึกษาต่างกันแล้ว อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากการศึกษากลุ่มประชากร และสารสนเทศที่แตกต่างกัน คือ สุนิสสา เลือกศึกษา

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีนอนามัยในจังหวัดชลบุรี และสารสนเทศด้านสุขภาพ ส่วนการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกผู้เผยแพร่สารสนเทศที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุขในจังหวัดชุมพร และสารสนเทศที่ศึกษาคามความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) คือหมวดที่ 1 สุขภาพดี หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย หมวดที่ 3 ฝึกฝนการศึกษา หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า หมวดที่ 5 ปลูกฝังค่านิยมไทย และหมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา จากที่กล่าวมาอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผลการวิจัยแตกต่างกัน

2.3 ปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เผยแพร่สารสนเทศส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้เผยแพร่มีปัญหาด้านสถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรจง พลไชย (2540) นงคันทน์ ชมชายผล (2543) กาญจนา อัยวรรณ (2544) สุนิสสา อุบลวรรณ (2547) และวุฒิพงษ์ นารวิวัฒน์ (2550) พบว่าสถานที่ที่ใช้ในการเผยแพร่ไม่เหมาะสม ในด้านความเป็นเอกเทศ บรรยากาศแวดล้อมไม่ดี การเดินทางไม่สะดวก ส่วนอุปกรณ์อำนวยความสะดวกมีสภาพชำรุด ไม่ทันสมัย และไม่เพียงพอในการใช้เผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งการจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ เพื่อการเผยแพร่สารสนเทศเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ทั้งในส่วนของความสะดวกในการเผยแพร่สารสนเทศ รวมทั้งบรรยากาศในการเผยแพร่สารสนเทศโดยรวมให้แก่ผู้รับสารสนเทศ (สมพร พุทธาพิทักษ์ผล : 2545)

อีกประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้เผยแพร่มีปัญหาด้านความรู้ความสามารถและทักษะด้านการเผยแพร่ และการใช้เทคโนโลยีมากที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนงคันทน์ ชมชายผล (2543) กาญจนา อัยวรรณ (2544) อมรศรี คุ้มระพิงค์ (2544) และวุฒิพงษ์ นารวิวัฒน์ (2550) ที่แสดงให้เห็นว่าในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศนั้น บุคลากรที่ทำหน้าที่เผยแพร่สารสนเทศยังขาดความรู้ความสามารถ ทักษะด้านการเผยแพร่ และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งต่อการเผยแพร่สารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ และการไม่ปรับตัวของผู้เผยแพร่สารสนเทศต่อเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ก็เป็นอุปสรรคสำคัญขวางกั้นไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคใหม่ในการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศได้อย่างสะดวกและทั่วถึง เนื่องจากยังมีบุคลากรที่ขาดทักษะ ความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งอาจมีบางกลุ่มที่ปฏิเสธการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวอีกด้วย จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรม โดยเฉพาะแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งจากการศึกษาผลงานวิจัยที่ผ่านมา ผู้เผยแพร่จะเลือกใช้สื่อบุคคลหรือการพูดในการเผยแพร่สารสนเทศมากเป็นลำดับต้น ๆ สอดคล้องกับ

แนวคิดของครุณา สมบูรณ์กุล (2528) กุลธิดา บุญอุทิศ (2528) นงพงา จิตรกร (2533) ประพินพร เลิศธีระวิวัฒน์ และคนอื่น ๆ (2537) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การเผยแพร่โดยสื่อบุคคลหรือการพูด อาจเป็นการพูดติดต่อกันระหว่างบุคคลกับกลุ่มบุคคล ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นวิธีที่ได้ผลดียิ่ง ในการสร้างความคิดกับการพัฒนาแนวคิดสารสนเทศใหม่ ๆ ให้บังเกิดผลที่เป็นประโยชน์หลายอย่าง บางครั้งสารสนเทศจะไม่มีเขียนบันทึกไว้ แต่จะบรรจุในสมองของบุคคล การจะเผยแพร่ออกมาจะต้องถ่ายทอดโดยวิธีการพูด นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่โดยสิ่งพิมพ์ และการเผยแพร่โดยใช้สื่อสมัยใหม่ เนื่องจากพัฒนาการของการสื่อสารเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการนำเทคโนโลยีด้านอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งแต่เดิมมักจัดเก็บในรูปของสิ่งพิมพ์มาเป็นใช้สื่อสมัยใหม่ในการถ่ายทอดสารสนเทศซึ่งอาจจะให้เป็นเสียง ภาพ ด้วยอักษรและตัวเลข จะเห็นได้ว่าสารสนเทศสามารถถ่ายทอดหรือเผยแพร่ออกไปได้หลายรูปแบบ ทั้งโดยสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสมัยใหม่

ทั้งนี้สื่อสมัยใหม่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากเทคโนโลยีต่าง ๆ มีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนการเผยแพร่สารสนเทศจะให้ผู้รับได้ประโยชน์จากสารสนเทศมากที่สุดนั้น นอกจากผู้เผยแพร่ต้องคำนึงถึงวิธีการ รูปแบบการนำเสนอ สภาพแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเผยแพร่สารสนเทศแล้ว ผู้เผยแพร่ยังต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยให้บุคคลได้รับสารสนเทศที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคมต่อไป

2.4 ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับสารสนเทศส่วนใหญ่มีความเห็นต่อกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านผลจากการเผยแพร่สารสนเทศ นั่นคือหลังจากได้รับสารสนเทศ ผู้รับมีความรู้และความเข้าใจในสารสนเทศด้านคุณภาพชีวิตมากขึ้น สามารถนำสารสนเทศนั้นมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนั้นยังสามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารด้านคุณภาพชีวิตให้บุคคลอื่นได้อีกด้วย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้รับได้รับสารสนเทศในหมวดร่วมใจพัฒนา คือประชาชนมีส่วนร่วมต่อชุมชนและสังคม เช่น การเป็นกลุ่มสมาชิกในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน ร่วมแสดงความคิดเห็น และการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ที่มีสิทธิ์ เป็นต้น ได้ชัดเจนมาก

ที่สุด รองลงมา คือความชัดเจนของสารสนเทศที่เผยแพร่ในหมวดมีบ้านอาศัย ประชาชนมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น มีน้ำสะอาด การจัดบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะ ครวเรือนมีความอบอุ่น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกริฟฟิน (Griffin. 2005) ชิตนิส (Chitnis. 2005) โฮแกนและพาลเมอร์ (Hogan and Palmer. 2005) โจนส์ (Jones. 2006) กาญจนา อัยวรรณ (2544) และภัลลิกา บุษมมงคล (2544) ทั้งนี้อาจเนื่องจากประชาชนสามารถนำสารสนเทศที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซิดซีย์ เสียงสนั่น (2528) ณรงค์ศักดิ์ ตะละกัญ (2529) เทเวศร์ พิริยะพฤษ์ และคนอื่นๆ (2549) และละเอียด กิตติยานันท์ (2529) สรุปได้ว่าสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นสารสนเทศที่สามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นจนเกิดความพึงพอใจในการดำรงชีวิต สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย และสังคม ทั้งยังช่วยให้สังคมสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานแก่สมาชิกในสังคมตามความจำเป็นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดี มีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีโอกาสเข้าถึงบริการด้านการศึกษา มีการประกอบอาชีพและมีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิต มีการปลูกฝังค่านิยมให้กับตนเองเพื่อให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น และประชาชนมีจิตสำนึกและร่วมกันรักษาสีทิวทัศน์ของตนเอง เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น

2.5 เปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในการรับสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของหน่วยงานรัฐสังกัด 4 กระทรวงหลักในจังหวัดชุมพร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้รับสารสนเทศส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าประชาชนที่มีการศึกษาและอาชีพที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้รับสารสนเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ถึงร้อยละ 85 และประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรมากที่สุด ถึงแม้ผู้รับสารสนเทศจะมีการศึกษาและอาชีพที่ต่างกัน แต่ก็ไม่ได้มีสภาพสังคมที่แตกต่างกัน โดยชัดเจน และบางอาชีพยังมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอีกด้วย จึงทำให้ระดับการศึกษา และอาชีพไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการรับสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดชุมพร

ผลจากการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในครั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า ประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง เพราะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวคิดของเฉิน (Chen 1978 อ้างถึงใน สุจิน บุตรดีสุวรรณ 2545 : 98) ศิริชัย กาญจนวาที (2547) และสุภศรี กาหยี (2545) สรุปได้ว่า การประเมินผลการดำเนินงานทางสารสนเทศศาสตร์เพื่อตัดสินคุณค่าของผลการดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานและกระบวนการการดำเนินงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สำคัญ สามารถสะท้อนคุณภาพหรือความสำเร็จของการดำเนินงาน ครอบคลุมถึงประสิทธิผล ประสิทธิภาพ ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย และผู้ปฏิบัติงานด้วย

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ มีดังนี้

3.1.1 ด้านการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

1) ผู้เผยแพร่สารสนเทศ จำเป็นต้องพัฒนาความรู้ ความสามารถ ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงทักษะการสื่อสาร และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ โดยเน้นการทำงานที่เป็นหมู่คณะ เพื่อให้การทำงานมีความสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด

2) หน่วยงานในแต่ละกระทรวง ควรจัดโครงการฝึกอบรม สัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะการทำงานให้แก่บุคลากรผู้เผยแพร่สารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ

3.1.2 ด้านปัญหาการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

1) ด้านงบประมาณ รัฐบาลต้องปรับนโยบายการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เป็นวาระแห่งชาติ และต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และจัดสรรงบประมาณตามแผน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับงบประมาณที่เพียงพอ ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังต้องมีการติดตามตรวจสอบการใช้งบประมาณอย่างเคร่งครัด เพื่อความชัดเจนและเป็นระบบในการใช้งบประมาณ เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

2) ด้านการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่สารสนเทศ การเผยแพร่สารสนเทศแต่ละครั้งจะต้องมีการติดตามและประเมินผล เริ่มตั้งแต่ในระหว่างการทำงาน ต้องมี

การตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง เพื่อการแก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องได้ทันทั่วทั้ง เมื่อเสร็จสิ้นการเผยแพร่สารสนเทศแล้ว ควรติดตามและประเมินผลการเผยแพร่ เพื่อตรวจสอบทั้งในเชิงคุณภาพ ปริมาณและความเหมาะสมต่าง ๆ จึงควรกระทำเป็นประจำ เพื่อแก้ปัญหา รวมทั้งปรับปรุงการเผยแพร่สารสนเทศ และทำรายงานผลการปฏิบัติงานภายหลังการเผยแพร่สารสนเทศทุกครั้ง เพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชา และส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานครั้งต่อไปได้อีกด้วย

3.1.3 ด้านกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

1) การใช้สื่อในการเผยแพร่สารสนเทศ ควรให้ความสำคัญกับการใช้สื่อสมัยใหม่ให้มากขึ้น โดยต้องคำนึงถึงวิธีการ รูปแบบการนำเสนอ สภาพแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลได้รับสารสนเทศที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคมต่อไป รวมทั้งควรเผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ต โดยการสร้างเว็บไซต์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแต่ละกระทรวง และจะต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

2) การจัดหาสื่อเพื่อการเผยแพร่สารสนเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาสื่อในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เพียงพอกับความต้องการ เหมาะสมต่อการใช้งาน และปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งอาจจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสารด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีลักษณะการทำหน้าที่คล้ายห้องสมุด เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้รับสารสนเทศสามารถเข้าถึงสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอีกช่องทางหนึ่ง

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกถึงระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย แล้วนำมาเปรียบเทียบกันทั้งด้านผู้เผยแพร่ ด้านการจัดการการเผยแพร่ ด้านกระบวนการเผยแพร่ และด้านผู้รับสารสนเทศ โดยใช้ความพึงพอใจของผู้รับสารสนเทศเป็นตัวชี้วัดเพื่อสะท้อนคุณภาพหรือความสำเร็จของการเผยแพร่สารสนเทศ แล้ววิเคราะห์หาผลลัพธ์ของระบบการเผยแพร่ที่ประสบผลสำเร็จ หรือไม่ประสบผลสำเร็จของแต่ละกระทรวง เพื่อให้แต่ละกระทรวงได้แลกเปลี่ยนกันทั้งส่วนที่สมบูรณ์และส่วนบกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขด้านระบบการเผยแพร่สารสนเทศ เพื่อให้การเผยแพร่สารสนเทศมีคุณภาพใกล้เคียงกัน และประชาชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิตต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2549) “รายงานสถิติจำนวนประชากร และบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549” ค้นคืนวันที่ 19 ธันวาคม 2549 จาก http://www.dopa.go.th/xstat/p4986_01.html
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2550) “รายชื่อหน่วยงานเจ้าภาพตัวชี้วัดข้อมูล จปฐ.” ค้นคืนวันที่ 10 ธันวาคม 2550 จาก www.cdd.go.th/BMN/ReaderIndicator.doc
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2540) “ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน : ช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 -2544” ค้นคืนวันที่ 17 มกราคม 2550 จาก <http://www.porchor.moi.go.th/bnm1.html>
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2545) “ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน : ช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)” ค้นคืนวันที่ 17 มกราคม 2550 จาก www.cdd.go.th/BMN/_menu5.asp
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2550) “ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน : ช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)” ค้นคืนวันที่ 17 มกราคม 2550 จาก http://118.175.0.190/BMN/Bmn_6.asp
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2549) “กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” ค้นคืนวันที่ 16 พฤศจิกายน 2549 จาก <http://www.moac.go.th>
- กระทรวงมหาดไทย (2549) “กระทรวงมหาดไทย” ค้นคืนวันที่ 16 พฤศจิกายน 2549 จาก <http://www.moi.go.th>
- กระทรวงศึกษาธิการ (2549) “กระทรวงศึกษาธิการ” ค้นคืนวันที่ 16 พฤศจิกายน 2549 จาก <http://www.moe.go.th>
- กระทรวงสาธารณสุข (2549) “กระทรวงสาธารณสุข” ค้นคืนเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2549 จาก <http://www.moph.go.th>
- กาญจนา อัยวรรณ (2544) “สภาพและปัญหาการเผยแพร่สารสนเทศในโครงการโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 10” รายงาน การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- กาวิณฑ์ พานเทียนทอง (2548) “ความพึงพอใจของผู้ประกันตนต่อบริการของสำนักงาน
ประกันสังคม จังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขา
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- กุลธิดา บุญอิต (2528) “การจัดทำสาระสังเขปและพรรณานี้” วิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7, 2 (กันยายน) : 24-38
- ชิดชัย เสียงสนั่น (2528) “แนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต” ประชากรศึกษา 11, 2 (ธันวาคม)
: 53-64
- ชุติมา สัจจามันท์ (2530) สารนิเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นนทบุรี มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533) เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย กรุงเทพมหานคร
โอเคียนสโตร์
- ณ มาดา แสงนันทนวล (2543) “การรับรู้ ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ
ของกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
นิเทศศาสตร์พัฒนาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณรงค์ศักดิ์ ตะละกัญ (2529) “การพัฒนาคุณภาพชีวิต” การศึกษานอกโรงเรียน 23,
133 (สิงหาคม-กันยายน) : 20-27
- ครุณา สมบูรณ์กุล (2528) “ศูนย์สนเทศ” วิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 7, 1 (กรกฎาคม)
: 15-25
- ทัศนีย์ ศรีมงคล (2533) “การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือของสถาบันบริการสารสนเทศ : ฝ่ายพัฒนา
การศึกษาและสังคม โครงการหลวง” ห้องสมุดกับสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพ
ชีวิต หน้า 17-26 กรุงเทพมหานคร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
- เทเวศร์ พิริยะพจนันท์ และคนอื่น ๆ (2549) “สุขภาพดีถ้วนหน้า” คืบคลานวันที่ 12 กันยายน 2549
จาก <http://www.swu.ac.th/royal/book6/b6c2t1.html>
- นงคัมภูช ชมชายผล (2543) “การเผยแพร่สารสนเทศด้านการป้องกันยาเสพติดใน โครงการ
โรงเรียนสีขาวของครู-อาจารย์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร” รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- นางพางา จิตรกร (2533) “รูปแบบของการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ* หน่วยที่ 1-7 หน้า 43-96 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- นลินี มกรเสน, มะลิ ไพฑูรย์เนรมิต และทิวาพร กลมกล่อม (2542) “รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินผลสื่อและการเผยแพร่สื่อเอกสารครอบคลุมครัวชาวไทยไร้เอกสาร” นนทบุรี โรงพิมพ์กองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข
- นวลจันทร์ ศักดิ์ชันากุล (2541) “การศึกษากระบวนการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพไปสู่ครอบครัวจังหวัดตรัง” *เพื่อนสุขภาพ* 10, 2 : 106-107
- บรรจง พลไชย (2540) “การเผยแพร่สารสนเทศด้านสุขภาพอนามัยของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสกลนคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ประชุม รอดประเสริฐ (2535) *การบริหารโครงการ* กรุงเทพมหานคร เนติกุลการพิมพ์
- ประพิณพร เลิศธีระวิวัฒน์ และคนอื่น ๆ (2537) *สารนิเทศเพื่อการศึกษา* คั่นคว่ำ พิมพ์ครั้งที่ 5 นครราชสีมา ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
- ประภาวดี สืบสนธิ์ (2530) “การใช้และการแสวงหาสารนิเทศของเกษตรกรอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พนม พงษ์ไพบูลย์ (2549) “การศึกษาคือปัจจัยที่ 5 แห่งชีวิต ตอนที่ 1” คั่นคั่นเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2552 จาก <http://suanpalm3.kmutnb.ac.th/thai/readnews.asp?id=500>
- “พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2522” คั่นคั่นวันที่ 12 กันยายน 2549 จาก <http://www.swu.ac.th/royal/book6/b6c2t1.html>
- พวา พันธุ์เมฆา (2535) *สารนิเทศกับการศึกษาคั่นคว่ำ* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- ภัลลิกา บุญมงคล (2544) “การเผยแพร่สารสนเทศเกี่ยวกับการใกล้เคียงข้อพิพาทและกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นสำหรับประชาชนจังหวัดมหาสารคาม” รายงานการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

- แม่นมาส ขวลิขิต (2533) “สารนิเทศและสารนิเทศศาสตร์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา สารนิเทศศาสตร์เบื้องต้น* หน่วยที่ 1-7 หน้า 1-37 พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- แม่นมาส ขวลิขิต (2535) “การกระจายสารนิเทศ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการสื่อสาร* หน่วยที่ 9-15 หน้า 664-707 พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- รณพร ชังธาดา (2536) *เอกสารคำสอน บร.101 สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า* มหาสารคาม คณะมนุษยศาสตร์และสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- ราชบัณฑิตยสถาน (2524) *ศัพท์บัญญัติ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร ราชบัณฑิตยสถาน
- ละเอียด กิตติยานันท์ (2529) “สภาพความเป็นอยู่และความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวเล” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพื้นฐานการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วรรณวิสา คำแฝง (2543) “การรับรู้ ความคาดหวัง ความพึงพอใจและการยอมรับของประชาชนต่อการปฏิบัติของนักพัฒนาชุมชนในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วัชรวิ คนสูง (2545) “การดำเนินงานสารสนเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ” รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วัลลภ สวัสดิวัลลภ และคนอื่นๆ (2541) *สารนิเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์
- วิลาวัลย์ สุวรรณสัมฤทธิ์ (2533) *สารนิเทศศาสตร์เบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 2 เชียงใหม่ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่
- วุฒิพงษ์ ฆารวิวัฒน์ (2550) “การเผยแพร่สารสนเทศด้านสุขภาพโดยผู้ให้บริการสุขภาพของ สถานีอนามัย จังหวัดกาฬสินธุ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ศิริชัย กาญจนวาสิ (2547) *ทฤษฎีการประเมิน* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- สมพร พุทธาพิทักษ์ผล (2545) “แนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่สารสนเทศ” ใน *เอกสารการสอนชุด วิชาการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ* หน่วยที่ 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช

- _____. (2545) “ขั้นตอนในการจัดการงานบริการและเผยแพร่สารสนเทศ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ* หน่วยที่ 15 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สนิท รัตรงค์ไต้ (2540) “สภาพและปัญหาการเผยแพร่สารสนเทศของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุจิน บุตรดีสุวรรณ (2545) “การวิจัยและประเมินผลทางสารสนเทศศาสตร์” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์=Research in Information Science* หน่วยที่ 8-15 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุจินนัสดา คงดี (2542) “การเผยแพร่สารสนเทศแอมเฟดามีนของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุนิสสา อุบลวรรณ (2547) “การถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในจังหวัดชลบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยบูรพา
- สุภศรี กาหะยี (2545) “การประเมินการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ* หน่วยที่ 14 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำราญ มีแจ้ง (2544) *การประเมินโครงการทางการศึกษา* กรุงเทพมหานคร มิซันแอกเวอร์ไทซิงกรุ๊ป
- อารีย์ ชื่นวัฒนา (2545) “แนวคิดเกี่ยวกับการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ* หน่วยที่ 1 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อมรศรี ดุ้ยระพิงค์ (2544) “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการเผยแพร่ในกรมส่งเสริมการเกษตร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- Ankem, Kalyani. (2006). “Use of Information Source by Cancer Patient : Results of a Systematic Review of the Research Literature.” Retrieved August 23, 2009, from <http://informationr/ir/11-3/paper/254.html>

- Chen, C. (1978) "Quantitative Measurement and Dynamic Library Service" London : Qryn
อ้างถึงใน สุจิน บุตรศรีสุวรรณ (2545) "การวิจัยและประเมินผลทางสารสนเทศศาสตร์"
ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์=Research in Information
Science* หน่วยที่ 8-15 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- Chitnis, Ketan S. (2005). "Communication for Empowerment and Participatory Development :
A Social Model of Health in Jamkhed, India" Retrieved May 28, 2007, from
http://etd.ohiolink.edu/view.cgi?acc_num=ohiou1127144625
- Encyclopedia Dictionary of library and Information Science.* (1989) Vol. 1 New Delphi :
Anmol Publications อ้างถึงใน ทศนา หาญพล (2546) "แนวคิดเกี่ยวกับการกระจาย
สารสนเทศ" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการสื่อสาร=Communication* หน่วยที่ 9-15
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- Griffin, Dawn Beatrice. (2005). "Health Literacy and the Comprehension of Printed Patient
Education Materials for African Americans with Diabetes." Retrieved May 28,
2007, from <http://gradworks.umi.com/31/82/3182071.html>
- Hogan, T.P.&Palmer. C.L. (2005). Information Preferences and Practices Among People Living
with HIV/AIDS : Results from a Nationwide Survey. *Journal of the Medical
Library Association (JMLA)*, 93(4), October 2005, pp. 431-439. Retrieved August
23, 2008, from <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1250318/>
- Holmes, Peggy and others. (2006). "The Newfoundland and Labrador Heart Health Program
Dissemination Story : The Formation and Functioning of Effective Coalitions."
Retrieved August 23, 2008, from [http://www.infoet.st-johns.nf.ca/nhhp/docs/
disseminationStory.html](http://www.infoet.st-johns.nf.ca/nhhp/docs/disseminationStory.html)
- Jones, Andria Quinlan. (2006). "The Use and Perception of Drinking Water in a Canadian
Community." Retrieved May 28, 2007, from [http://proquest.umi.com/pqdlink?
Ver=1&Exp=10-19-2014&FMT=7&DID=1079675151&RQT=309&attempt=1](http://proquest.umi.com/pqdlink?Ver=1&Exp=10-19-2014&FMT=7&DID=1079675151&RQT=309&attempt=1)
- Kardasz, Frank. (2005). "Ethics Training for Law Enforcement : A Study of Current Practice"
Retrieved May 28, 2007, from http://www.kardasz.org/Ethics_Police_training.html

- Lancaster, Wilfrid F. (1993). *If You Want to Evaluate Your Library*. London : Library Association. อ้างถึงใน สุภศรี กาหะยี (2545) “การประเมินการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ หน่วยที่ 14 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- Price, Daniel. (2006). “A Case Study of NCLB Information Dissemination” Retrieved May 28, 2007, from <http://gradworks.umi.com/32/00/3200501.html>
- Sanders, James R. (2000). *Evaluating School Programs : An Educator's Guide*. 2nd ed. Thousand Oaks, Calif. : Sage Publications. อ้างถึงใน สุภศรี กาหะยี (2545) “การประเมินการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ หน่วยที่ 14 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- Sharma, Manoj. (2005). “Health Education In India : A Strengths, Weakness, Opportunities, and Threats (SWOT) Analysis” *The International Electronic Journal of Health Education*, 2005; 8:81-86. 81. Retrieves August 23, 2008, from <http://www.aahperd.org/iejhe/2005/shama.pdf>
- Van House, Nancy, Weil, Beth T. and McClure, Charles R. (1990). *Measuring Academic Library Performance : A Practical Approach*. Chicago : American Library Association. อ้างถึงใน สุภศรี กาหะยี (2545) “การประเมินการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ หน่วยที่ 14 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ	นายอร่าม เวียงวีระ
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลเกาะสมุย อ.เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี
วุฒิการศึกษา	-ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ประสบการณ์หรือความชำนาญ	ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือน (จปฐ.)
2. ชื่อ	รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์
สถานที่ทำงาน	ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วุฒิการศึกษา	-ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต นศ.ม. (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
-ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต อ.ม. (บรรณารักษ์)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ	ด้านสารนิเทศศาสตร์
3. ชื่อ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรสา ปานขาว
สถานที่ทำงาน	สาขานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
วุฒิการศึกษา	-ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต นศ.ม. (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ	ด้านนิเทศศาสตร์

ภาคผนวก ข

**แบบสอบถาม การประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อ
การพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร**

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้เผยแพร่สารสนเทศ)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. อายุ

 น้อยกว่า 25 ปี 25 – 34 ปี 35 – 44 ปี 35 – 44 ปี 45 – 54 ปี 55 ปี ขึ้นไป

3. สังกัด

 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข

4. ตำแหน่งงาน

 หัวหน้ากลุ่มงานเผยแพร่ ผู้ปฏิบัติงานเผยแพร่

3. ระดับการศึกษา

 ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท ระดับปริญญาเอก อื่น ๆ..... (โปรดระบุ)

4. ประสบการณ์การทำงานด้านการเผยแพร่สารสนเทศ

 ต่ำกว่า 1 ปี 1 – 3 ปี 4 – 5 ปี 6 -10 ปี มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 การจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านวัตถุประสงค์และนโยบาย					
1) มีการแจ้งวัตถุประสงค์และนโยบายการเผยแพร่สารสนเทศไว้อย่างชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง					
2) มีความต่อเนื่องของนโยบายด้านการเผยแพร่สารสนเทศจากกระทรวง					
2. ด้านบุคลากร					
3) มีการจัดสรรบุคลากรสำหรับงานการเผยแพร่สารสนเทศอย่างเหมาะสม					
4) มีการกำหนดหน้าที่แต่ละด้านของบุคลากรในการเผยแพร่สารสนเทศอย่างชัดเจน					
5) บุคลากรรับผิดชอบมีจำนวนเพียงพอต่อการเผยแพร่สารสนเทศ					
6) มีความสามารถถ่ายทอดสารสนเทศด้วยภาษา ถ้อยคำสำนวน และลีลาการพูดที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้รับสารสนเทศ					
7) มีการพัฒนาผู้เผยแพร่ด้านการเผยแพร่สารสนเทศ เช่น การอนุญาตให้ไปศึกษาดูงาน ฝึกอบรม สัมมนา ประชุมทางวิชาการ ดูงาน ฯลฯ					
3. ด้านงบประมาณ					
8) ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง					
9) มีการจัดสรรการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบและชัดเจน					
10) การใช้งบประมาณเหมาะสมกับการดำเนินงานทั้งหมด					
4. ด้านสถานที่และอุปกรณ์การเผยแพร่					
11) มีการจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์เผยแพร่ล่วงหน้าในเวลาที่เหมาะสม					
12) การได้รับความร่วมมือในการจัดเตรียมสถานที่ และอุปกรณ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
13) อุปกรณ์การเผยแพร่สารสนเทศอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน					
14) มีอุปกรณ์เผยแพร่ที่เหมาะสมต่อการเผยแพร่สารสนเทศ					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5. ด้านสารสนเทศ					
15) สารสนเทศมีขอบเขตเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย					
16) ความชัดเจนและเข้าใจง่ายของสารสนเทศที่ได้รับจากกระทรวง					
17) ความน่าสนใจของสารสนเทศที่ได้รับจากกระทรวง					
18) ความเพียงพอของสารสนเทศที่ได้รับจากกระทรวง					
6. ด้านวิธีการเผยแพร่					
19) มีผังงาน (flowchart) เพื่อแสดงลำดับขั้นตอนและวิธีการเผยแพร่สารสนเทศ					
20) มีการประชุมก่อนการเผยแพร่สารสนเทศ					
21) มีการจัดทำตารางและประชาสัมพันธ์งานเผยแพร่สารสนเทศล่วงหน้าด้วยการกำหนดกิจกรรมและเวลาที่เหมาะสม					
22) มีขั้นตอนการเผยแพร่สารสนเทศอย่างเป็นระบบ เช่น มีแบบฟอร์มหรือแบบกรอกข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเผยแพร่สารสนเทศ หรือการลงทะเบียนสำหรับผู้รับสารสนเทศ					
23) มีการใช้สื่อหรือช่องทางการเผยแพร่ เช่น การประชุม วิทยุ เอกสารเผยแพร่ วิกิทัศน์ การฝึกอบรม การจัดนิทรรศการ เป็นต้น เหมาะสมกับลักษณะของประชาชนแต่ละกลุ่ม					
24) มีการรวบรวมสถิติการดำเนินการด้านการเผยแพร่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
25) วิธีการเผยแพร่สารสนเทศสามารถอำนวยความสะดวก และเข้าถึงประชาชนได้ดี					
7. ด้านการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่					
26) มีการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานเผยแพร่					
27) มีการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่อย่างสม่ำเสมอ					
28) มีการทำรายงานผลการปฏิบัติงานแต่ละครั้งที่มีการเผยแพร่สารสนเทศ					

ตอนที่ 3 ประเมินปัญหาในการจัดการด้านการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัด
ชุมพร

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. ปัญหาด้านวัตถุประสงค์และนโยบาย					
1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และนโยบายในการเผยแพร่สารสนเทศจากกระทรวง					
2) ความต่อเนื่องของวัตถุประสงค์และนโยบายในการเผยแพร่สารสนเทศจากกระทรวง					
3) ความสามารถในการปฏิบัติได้จริงของวัตถุประสงค์และนโยบาย					
2. ปัญหาด้านบุคลากร					
4) ผู้เผยแพร่มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านการเผยแพร่และการใช้เทคโนโลยี					
5) ความเพียงพอของบุคลากร					
3. ปัญหาด้านงบประมาณ					
6) ความเพียงพอของงบประมาณ					
7) ความต่อเนื่องและสม่ำเสมอในการได้รับงบประมาณ					
8) ความชัดเจนและเป็นระบบในการใช้งบประมาณ					
4. ปัญหาด้านสถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก					
9) ความทันสมัยและเพียงพอของอุปกรณ์ที่ใช้เผยแพร่สารสนเทศ					
10) การได้รับความร่วมมือในการจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
5. ปัญหาด้านสารสนเทศ					
11) ความชัดเจนและครอบคลุมของสารสนเทศที่ได้รับจากกระทรวง					
12) ความเพียงพอและต่อเนื่องของสารสนเทศที่ได้รับจากกระทรวง					
6. ปัญหาด้านวิธีการเผยแพร่					
13) ความเหมาะสมของขั้นตอนในการเตรียมการก่อนการเผยแพร่					
14) ความเหมาะสมของสื่อหรือช่องทางการเผยแพร่สารสนเทศที่ใช้เผยแพร่กับลักษณะประชาชนในแต่ละกลุ่ม					
15) ความครบถ้วนตามลำดับขั้นตอนของวิธีการเผยแพร่สารสนเทศ					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7. ปัญหาด้านการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่					
16) ความสม่ำเสมอด้านการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานเผยแพร่					
17) ความสม่ำเสมอด้านการติดตามและประเมินผลการเผยแพร่					
18) ความสม่ำเสมอของการทำรายงานผลการปฏิบัติงานภายหลังการเผยแพร่สารสนเทศ					

ปัญหาและอุปสรรค (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การประเมินระบบการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้รับสารสนเทศ)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() น้อยกว่า 20 ปี

() 20 – 29 ปี

() 30 – 39 ปี

() 40 – 49 ปี

() 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6

() ระดับประถมศึกษาปีที่ 6

() ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3

() ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

() ระดับปริญญาตรี

() ระดับปริญญาโท

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

4. อาชีพ

() เกษตรกร

() ค้าขาย

() รับราชการ

() นักเรียน/นักศึกษา

() ลูกจ้างในหน่วยงานของรัฐ

() ลูกจ้างในหน่วยงานของเอกชน

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ประเมินกระบวนการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ผู้เผยแพร่ข้อมูล					
1) มีความรู้ ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่					
2) มีบุคลิกที่ดี น่าเชื่อถือ และมีความเป็นกันเองต่อประชาชน					
3) มีความสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้วยความคล่องแคล่ว					
4) สามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
5) สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารด้วยภาษา ถ้อยคำสำนวน และลีลาในการพูดที่เหมาะสมกับกลุ่มประชาชน					
6) มีการปรับความยากง่ายของข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมกับกลุ่มประชาชน					
7) มีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อระบบสังคมและวัฒนธรรมของประชาชน					
2. ข้อมูลข่าวสาร					
8) ความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ในด้านต่าง ๆ					
- หมวดสุขภาพดี (ประชาชนมีสุขภาพอนามัย) เช่น การดูแลสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ แม่แรกคลอด และเด็กแรกเกิดจนถึงอายุ 12 ปี, การรับประทานอาหารที่ ถูกสุขลักษณะปลอดภัย ได้มาตรฐาน มีความรู้ในการใช้ยา, การตรวจสุขภาพประจำปีของคนอายุ 35 ปีขึ้นไป เป็นต้น					
- หมวดมีบ้านอาศัย (ประชาชนมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม) เช่น มีน้ำสะอาด การจัดบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะ ครวเรือนมีความอบอุ่น เป็นต้น					
- หมวดฝึกฝนการศึกษา (ประชาชนเข้าถึงบริการด้านการศึกษา) เช่น การได้รับบริการด้านการศึกษาตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึง เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และไม่ได้ เรียนต่อได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ					
- หมวดรายได้ก้าวหน้า (ประชาชนมีการประกอบอาชีพและมีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิต) เช่น การมีอาชีพ รายได้ และการเก็บออมเงินของครัวเรือน เป็นต้น					
- หมวดปลูกฝังค่านิยมไทย (ประชาชนมีค่านิยมที่แสดงความเป็นคนไทย) เช่น การไม่คิดสุราและไม่สูบบุหรี่ของคนในครัวเรือน, การส่งเสริมให้ไปปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา, การดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุและคนพิการ					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
- หมวคร่วมใจพัฒนา (ประชาชนมีส่วนร่วมต่อชุมชนและสังคม) เช่น การเป็นกลุ่มสมาชิกในชุมชน, การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน, ร่วมแสดงความคิดเห็น, การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ที่มีสิทธิ์ เป็นต้น					
3. ช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
9) การใช้สื่อบุคคล เช่น การสนทนาพูดคุย การประชุม การได้วาที การอภิปราย เป็นต้น					
10) การใช้สื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น					
11) การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร เอกสารเผยแพร่ หนังสือในโอกาสพิเศษ รายงานประจำปี ปฏิทิน สมุดบันทึก เป็นต้น					
12) การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เทปวีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น					
13) การใช้สื่อกิจกรรม เช่น การจัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรม การจัดนิทรรศการ เป็นต้น					
4. ผลการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
14) หลังจากได้รับข้อมูลข่าวสารแล้ว ท่านมีความรู้และความเข้าใจข้อมูลข่าวสารด้านคุณภาพชีวิต					
15) ท่านสามารถนำความรู้ด้านคุณภาพชีวิตมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					
16) เมื่อท่านนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปปฏิบัติ ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น					
17) ท่านสามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารด้านคุณภาพชีวิตให้บุคคลอื่นได้					

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดชุมพร
โดยจำแนกแต่ละกระทรวง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (เผยแพร่ข้อมูล : หมวครายได้ก้าวหน้า)					
1) ความพึงพอใจต่อผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
2) ความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ					
3) ความพึงพอใจต่อสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
4) ความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
กระทรวงมหาดไทย (เผยแพร่ข้อมูล : หมวคร่วมใจพัฒนา)					
1) ความพึงพอใจต่อผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
2) ความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ					
3) ความพึงพอใจต่อสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
4) ความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
กระทรวงศึกษาธิการ (เผยแพร่ข้อมูล : หมวกฝึกฝนการศึกษา)					
1) ความพึงพอใจต่อผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
2) ความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ					
3) ความพึงพอใจต่อสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
4) ความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
กระทรวงสาธารณสุข (เผยแพร่ข้อมูล : หมวกสุขภาพดี, หมวกมีบ้านอาศัย)					
1) ความพึงพอใจต่อผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
2) ความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ					
3) ความพึงพอใจต่อสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					
4) ความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร					

ปัญหาหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวกัควดี ผลพฤษา
วัน เดือน ปีเกิด	7 มิถุนายน 2523
สถานที่เกิด	อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
ประวัติการศึกษา	ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) สถาบันราชภัฏนครปฐม
สถานที่ทำงาน	ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนกลาง อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
ตำแหน่ง	นักวิชาการเผยแพร่